

Ađami Bađırlı
(*Bađırov Ađami Ađa ođlu*)

VƏTƏN

Bakı -2014

Redaktor: Şahməmməd Dağlaroğlu

Texniki redaktor: İlqar Bağirov

Bu kitab Ağami Bağırının çapdan çıxmış dördüncü kitabıdır.

Müəllifin “Vətən çağırır” kitabı kiril əlifbası ilə, sonrakı “Zuhunmuniş hi, dununmuniş hi”, “Xuta birom bə tati” kitabları tat dilində çap olduğundan, yeni nəslin oxucusunu nəzərə alaraq, demək olar ki, əksər yaradıcılığını bu kitaba daxil etmişdir.

A.Bağırının bədii dilinin aydın və səmimi, mövzu dairəsinin genişliyi və zənginliyi kitabın oxucu rəğbətini qazanacağına inamlı əsas verir.

QRİF _____

Sözə dəyər verən, sözü dəyərləndirilən şair

Ağami Bağırlı dağlar qoynunda dünyaya gəlib. O dağların ki, çeşmələrinin suyu diş göynədir. O dağların ki, yamaclarında quzu otarmaq hər oğula qismət olmur. O dağların ki, əzəmətinə baxıb qürur duyur, ucalığını özünə arxa, dayaq sayır və bununla fəxr edirsən.

Təsvirini sözlə verməyə çətinlik çəkdiyim, bənzərsiz təbiəti olan İsmayılı rayonunun Kənəə kəndində həyatı salamlayan A.Bağırlı unudulmaz uşaqlıq illərini əsrarəngiz təbiət gözəllikləri arasında keçirib. Düşüncənin dərinliyi, qəlbin genişliyi, duyğunun yüksəkliyi onu yaşadlarından fərqləndirib. Erkən yaşlarından duyğularını şeirə çevirib, qələmə alan bu sadə gənc söz sənətinə olan vurğunluğundan orta məktəbi bitirərkən filoloq, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi olmağa üstünlük verib. A.Bağırlı şagirdlərin sevimli müəllimi, şeirləri dillər əzbəri olan şair kimi tanınıb:

**Əgər verilsəydi mənə ixtiyar,
Günəşi cahanda ana yazardım.
Parlaq ulduzları düzüb yan-yana,
Sonsuz asimanda “Ana!” yazardım.**

Oxuculara təqdim olunan bu kitab məhz bu şeirlə açılır. Səhifədən səhifəyə, şeirdən- şeirə keçdikcə, şairin anaya, Vətənə, xalqa, haqqa, ədalətə olan məhəbbəti, bununla yanaşı onun mənfiliklərə, naqisliklərə olan sonsuz nifrəti açıqdan açığa duyulur və görünür.

Maraqlı məqamdır ki, şairin qəlbindəki nifrət hissənin özü də məhəbbətdən doğulur, insanlara doğma və yaxın, gərəkli olmağa xidmət edir.

Ağami Bağırlı yaradıcılığında xəlqiliyin çevrəsi geniş, kökləri dərinidir. O, qələmə aldığı hər bir şeirdə adət-ənənələrin qorunması, təbliği məsələsini diqqətdə saxlayır. İşlətdiyi ifadələrin el deyimi şəklində olmasına çalışır. Bu səbəbdən də oxucular onun çoxsaylı şeirlərini müxtəlif məclis və tədbirlərdə, el şənliklərində əzbərdən deməyi fəxarət sayırlar.

Müəllifin söz meydanının genişliyi ona şeirin istənilən formasına müraciət etməyə imkan verib. Ağami müəllimin heca və ya sərbəst vəzndə yazılmış şeirləri, qoşması, ustadnaməsi, gəraylısı, təcni belə lakonik, dolğun və anlaşılandır.

A.Bağırılı kiçik bir şeirə sığışdıra bilmədiyi fikirləri mənalı, süjetli şəkildə qələmə aldığı poemalarında böyük ustalılıqla verə bilmişdir. Vətəndaşlıq yanğısından, Vətənə məhəbbətdən yaranan “Ana Vətən”, “Azadlığa gedən yollar qan içində” poemaları onun yurdsevərliyinin, vətənpərvərliyinin dərəcəsinə əks etdirir.

Həyatı, ətraf aləmi diqqətlə izləyən və sabahımız üçün narahatlıqduyduğu anlarda insanları birliyə səmimiyyətə, sadəliyə və gözütöxlüğe səsləyən şair ürək ağrısı ilə yazır:

**Bu vara ehtiras, bu pula tamah,
Vallah, bizi-bizdən ayrı salacaq.
Qohumu-qardaşı yadlaşdıracaq,
Bir salam-kələmsiz dünya qalacaq...**

Müəllifin şeir dili sadə və axıcıdır. Doğma yurdun təsviri, yaxşı insanların tərifi onun istənilən qələm nümunəsində ustalılıqla verilib. Odur ki, oxuculara təqdim olunan bu kitabın, oxunaqlı və sevimli kitab olacağına özümdə bir əminlik duyuram.

Ağami Bağırılı yaradıcılığı haqqında bundan qısa yalnız onu demək olar ki, o, sözə dəyər verən, sözü dəyərləndirilən şairdir.

Müəllifin qələmindən çıxan hər bir yazı onun qəlbinin saflığını, sadəliyini və böyüklüyünü göstərir.

**Müəllifin özünə və yaradıcılığına dərin hörmətlə:
Şahməmməd Dağlaroğlu,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü**

ANA YAZARDIM

Əgər verilsəydi mənə ixtiyar,
Günəşi cahanda ana yazardım!
Parlaq ulduzları düzüb yan-yana,
Sonsuz asimanda ana yazardım!

Ümidim, pənahım, diləyim üstə,
Bütün arzularım, istəyim üstə,
Dünyaya sığmayan ürəyim üstə,
Qanımda, canımda ana yazardım!

Boylanıb səmanın Ay çıxarında,
Süzərdim üfqü öz baxarında,
Dayanıb zamanın vaxt axarında,
Hər qızıl anında ana yazardım!

Özünə yer seçmiş cənnət bağını,
Yeddi qat göylərin ən uzağını.
Tutub əllərimdə göy qurşağını,
Tanrı məkanında ana yazardım!

Ağami, qaynayır qəlbində həvəs,
Səni şair etdi o layla, o səs.
Elə müqəddəsdir, elə müqəddəs,
Mən kanda, məkanda ana yazardım!

ANAM HEY...

Kimsə bilməz ürəyimdən keçəni,
Kimsə çəkməz qəlbim nələr çəkəni.
Vermək olmaz ağ saçların təkini,
Dünyaların daş-qaşına, anam hey...
Qoy dolanım mən başına, anam hey...

Bu dünyada heç nə ona tay olmaz,
Heç bir ulduz, heç bir Günəş, Ay olmaz.
O, bənzərsiz bir ömürdür, pay olmaz,

Qurban olum göz yaşına, anam hey...
Qoy dolanım mən başına, anam hey...

Ağ alnını bürüyübdür qırıqlar,
Qırıqların camalını naxışlar.
Kimsə bilməz baxışlarda nələr var,..
Sürmə olum göz-qaşına, anam hey...
Qoy dolanım mən başına, anam hey...

Od saçılar, olar qəlbim tarimar,
Bilsəm əgər ürəyində qəmin var.
Nəfəsimlə əridərəm olsa qar,
Mən çıxaram dağ başına, anam hey...
Qoy dolanım mən başına, anam hey...

Bir layla çal bu dünyaçün qoy yatsın,
Bir layla çal buz qəlbləri oyatsın.
Arzuların ürəyimdə boy atsın,
Onlar mənle qoy yaşına, anam hey...
Qoy dolanım mən başına, anam hey...

DAŞ HEYKƏL

(“Ana” heykəli qarşısında)

Ey insanlar, asta-asta,
aram-aram gəlin yaxın.
Ana oğul həsrətindən
daş heykələ dönüb, baxın!

Qarşısında övladları
uyuyubdur, sakit bir az.
Yatanları yuxusundan
oyadarsız, belə olmaz!

Görkəminə bir baxın siz,
necə məğrur durmuş ana?
Yuxu alır oğulları,
lap indicə demiş layla!

Məşəli də şölə çəkir,
asta-asta, aram-aram.
Of! Yenə də sızıldadı
qəlbimdəki köhnə yaram!

“İgid hər vaxt igid olar.”
Bu atalar misalıdır.
Ucaldılan bu daş heykəl
əbədiyyət timsalıdır!

Ey insanlar, asta-asta,
aram-aram gəlin yaxın.
Ana oğul həsrətindən
daş heykələ dönüb, baxın!

ANA LAYLASI

Qəlbimi oxşayan səssiz-səmirsiz,
Ana laylasıdır, ana laylası!
Bəlkə də həyatda ən ilkin nəğmə-
Ana laylasıdır, ana laylası!

Odur ürəyimin yanar duyğusu,
Ağbirçək nənəmin ətri, qoxusu,
Gecələr körpəmin şirin yuxusu,
Ana laylasıdır, ana laylası!

Qəlbimi ovsunlar sözü-söhbəti,
Günəşdən güclüdür saf məhəbbəti.
Şərimin ən gözəl şirin hikməti-
Ana laylasıdır, ana laylası!

Nə qədər böyükmüş ondakı vüsət,
Ülviyyət, şəriyyət, ləyaqət, cürət.
Qanımda hərərət, sözümdə qüdrət-
Ana laylasıdır, ana laylası!

ANA

Qara saçlarının ağ çalarında,
Mənim də öz payım, sayım var, ana!
Könlümün ulduzlu asimanında
Sənin tək nur saçan Ayım var, ana!

QƏBİRİSTANLIQDA

(Anamın qəbrini ziyarət edərkən)

Darıxmışam,
Kövrəlmişəm,
Sənin üçün, əziz ana!
Düz buraya gəlmişəm ki,
Başımı qoyum başdaşına
yana-yana.
Qurban olum,
Qalx ayağa
Təsəlli ver,
Bir layla de
Layla keçir ürəyimdən,
Qoy bələnim laylana mən.

Sıxılmışam,
Tək qalmışam.
Ürəyimə yoxluğunu
Dərd salmışam.
Günüm keçir yaman sənsiz.
Gəlmişəm ki, bir görəsən
Necə divan tutmuş mənə
zaman sənsiz.
Dur ayağa,
Həzin-həzin
bir layla de
mənim üçün sən yenidən,
Qoy bələnim laylana mən.

Ağrınıram,
Sızıldayır damarlarım.
Huşum itir
Əldən çıxır yoxum, varım.
Ey Günəşim, solğun Ayım,
Bilirsən ki, məsləhətçi
Nə əmim var, nə də dayım.
Qurban olum pak ruhuna,
Qalx ayağa
Bir öyüd ver,
nəsihət ver.
Bir layla de canı-dildən,
Qoy bələnim laylana mən.

Bu yollarda
Çox büdrəyib
yıxılmışam.
Bir yay kimi gah dartınıb
sıxılmışam.
Qohum-qardaş,
tanış-biliş,..
Xatirimə dəyənlər də
çox olubdur.
Heç kəsə də
ürəyimi açmamışam,
dönə-dönə o dolubdur.
Qurban olum,
dur ayağa,
Bir layla de,
Oxşa məni şirin-şirin
yenə də sən,
Qoy bələnim laylana mən!

Ürəyimdə inilti var,
sızılı var.
Yanıb gedən, görünməyən
cızılı var.

Əziz ana, gəlmişəm ki,
deyim sənə
Heç kim məni duşmür başa.
Mənə də sən öz yanında
bir yer göstər,
Ana-bala yataq orda
qoşa-qoşa.
Mənim üçün sən
bir layla de hərdən-hərdən.
Bəlkə, burda rahat yatım,
Bələnərək laylana mən.

VƏTƏN TORPAĞI

Yovşan da bitirən, gül də bitirən,
Vətən torpağıdır, Vətən torpağı!
Hər arzu, istəyi başa yetirən
Vətən torpağıdır, Vətən torpağı!

Yurdun ocağı da, yurdun gözü də,
Ucalıq, kişilik, mərdlik sözü də,
Bizdən sonra gələn nəslin özü də
Vətən torpağıdır, Vətən torpağı!

Mənə çox əzizdir yaşamaq burda,
Ana da, ata da, yağış da, qar da.
Namus da, vicdan da, qeyrət də, ar da
Vətən torpağıdır, Vətən torpağı!

Mədfən də, məskən də, kan da, məkan da,
Olum da, ölüm də, an da, təkan da,
Ana südü kimi dolanan qan da
Vətən torpağıdır, Vətən torpağı!

Köksümdə bir öksüz quzu mələr hey,..
Səsi öz könlümü didib dələr hey,..
Dünyada ən şirin, ən müqəddəs şey-
Vətən torpağıdır, Vətən torpağı!

VƏTƏN ƏMR EDƏRSƏ...

Hələ nə yaşım var, uşağam düzü
Bircə gecə-gündüz yol getməmişəm.
Həyat yollarının üçdə-birini
Mənalı-mənalı seyr etməmişəm.

Hələ qalxmamışam dikdirimlərlə,
Nə Kürdən keçmişəm, nə də Arazdan.
Ürəyim yenicə qulpadək dolub
Söhbət açmamışam nə çoxdan, azdan.

Təzəcə açılıb tutulan dilim,
Demək, mən nə isə söz deməliyəm.
Acılı-şirinli Vətən barından
Dərib bircə-bircə mən yeməliyəm.

Hələ gülməmişəm ürək dolusu,
Təbəssüm görünüb ancaq üzümdə.
O qədər həyatda təzadlar var ki,
Damcılar parlayıb yanar gözümdə.

Bir kövrək pöhrəyəm təzə göyərüb,
Sərv ağacı kimi ucalmamışam.
Babam yüz əlli il yaşamışsa da,
Mən hələ onun tək qocalmamışam.

Kaş girə biləydim elin qəlbinə,
Qəmlənsə qəmlənim, sevinmə gülüm.
Böyük bir amalın, eşqin yolunda
Vətən əmr edirsə, bu saat ölüm!

İSMAYILLIDA

İsmayilli əzbəridir dillərin,
Qardaşlığın qalası var bu yerdə.
İllər keçsə qəhrəmanlıq yox olmaz,
Cavanşirin obası var bu yerdə.

Qartalların qıy vurduğu zirvələr,
Vahiməli, dərin, dibsiz dərələr,
İstəsəniz göstərərəm nə qədər-
Qızılgülün butası var bu yerdə.

İstəyirsən bu dünyanı gəz, dolan
Bura heyran olur bir dəfə olan.
Dağlarında, daşlarında səs salan
Kəkləklərin sonası var bu yerdə.

Sərin sular nəğmə deyir aramsız,
Hər tarlanın ulduzudur oğlan, qız.
Bu torpağa ayaq basma salamsız
Nənələrin həyası var bu yerdə.

Harda olsan duyacaqsan xoş ətir,
Dimdiyində bülbül tutub gül çətir.
Eh, nə sayım mən bunları birbəbir
Gözəlliyin topası var bu yerdə.

DİNCLİYİMİ

Yarpaqların xışıltısı,
Göy suların şırıltısı,
Sərçələrin pırıltısı
Alıb məndən dincliyimi.

Zəmilərin sünbülləri,
Bağçaların bülbülləri,
Körpələrin şən dilləri
Alıb məndən dincliyimi.

Zirvələrin ənginliyi,
Küləklərin sərinliyi,
Təbiətin zənginliyi
Alıb məndən dincliyimi.

DEMİŞƏM

Əziz ana, gözəl Vətən,
Mən ki sənə can demişəm.
Hər daşına, torpağına
Özümü qurban demişəm.

Nemətinlə gəldim cana,
Sənsən mənə doğma ana.
Hər bağına, bağçasına
Bağı-Gülüstan demişəm.

Adın gəzir dildən-dilə,
Şöhrətin var eldən-elə.
Qara neftin dönüb selə
Ona qızıl qan demişəm.

NAFTALANDADIR

Anam Azərbaycan - Odlar yurdunun
Ən gözəl bucağı Naftalandadır.
Qaynar hər yerindən həyat çeşməsi,
Şəfali bulağı Naftalandadır.

Nefti axar çaydır, dönüb sellərə
Adı dastan olub düşüb dillərə.
Ana tək qoynunu açıb ellərə
Mehriban qucağı Naftalandadır.

Görən tək sinəmdə coşdu məhəbbət,
Qəlbimdən yox oldu qəm, ağrı, möhnət.
Uymayın vəzlərə var deyə cənnət
Cənnətin sorağı Naftalandadır.

Bu ana yurdumun, azad ölkəmin,
Gəlir zəhmət çəkən insanı min-min.
Bu gün dünyamızın deyim ki, yəqin
Ən əziz qonağı Naftalandadır.

İstər payız olsun, istər qarlı qış,
Dincəlidir bu yerdə özbək, kürd, latış.
Alqış bu günlərə, alqış, min alqış
Baharın xoş çağı Naftalandadır.

YAZ DEYİR MƏNƏ

Dağların hörüyü gur şələlələr,
Bağların nübarı qızıl meyvələr,
Kəhrəba zəmilər, gümüşü düzlər,
Mehriban baxışlar, nurani üzlər,
Günəşdən bərq vurub qırçınan sular,
Bir də ki qəlbimdən qopan duyğular-
yaz deyir mənə!

Uca zirvələrdə qıy vuran qartal,
Yaylaqlar dolaşan şişbuynuz maral,
Meşələr bəzəyi qırqovul, əlik,
Qayalar gəlini turac, kəklik,
Hər dağ aşırımını, hər dərin dərə,
Valehi olduğum gözəl mənzərə,
yaz deyir mənə!

Yadigar qalalar, qocaman dağlar,
Dağların qəlbindən sızan bulaqlar,
Bu gün gözəlləşən Mil də, Muğan da,
Tarixlər şahidi qoca Şirvan da,
Çağlayan dəli Kür, coşan xan Araz,
Göllərin qoynunda sonalanan qaz
yaz deyir mənə!

Yanardağdan qalxan od da, atəş də,
Şərqin gözəl qızı gözəl Günəş də,
Füsunkar solğun Ay, göz vuran ulduz,
Qəlbimi ovlayan o mehriban qız,
Dünyaya göz açan nazlı körpələr,
Tək qalıb zümrümə edən nənələr,
yaz deyir mənə!

Bu ana torpağın sərvəti, varı,
Tarlada qızların durna qatarı,
Bu zəfər meydanı, hünər meydanı,
Çalışan, yaradan əmək insanı,
Təşkilat, Ədalət, Surə, Gülüstan,
Rəngini dəyişən hər tərəf, hər yan-
yaz deyir mənə!

Əksini sulara verən kol, çəmən,
Qızılgül, gülsabah, zambaq, yasəmən,
Göylərə ucalan bu xan çinarlar,
Bir sözlə, hər nə ki, təbiətdə var,..
Dil açıb danışır sanki büsbütün:
-Vaxt ötür, şerini yaz sən elə bu gün
yaz deyir mənə!

YAZQABAĞI

Dəyişir təbiət yenə donunu,
Soyunur, yarısı dağlarda qalıb.
Sinəsi açıqda qalmasın deyə,
Yaşıl örpəyini döşünə salıb.

Güllü paltarını atıb başına,
Rəngli çiçəklərdən sırgalar taxır.
Elə bil çağırmış kimsə toyuna
Bəzənib-düzənir, min nazla çıxır.

Açır bər-bəzəyin bir-bir qatını,
Bir baxın, neçə cür geyimi vardır!
Tarlanın, meşənin, yaylağın, düzün
Görünür, ayrı cür biçimi vardır!

Sən ana torpağın bir hüsnünə bax,..
Seyr elə bir anlıq bağçanı, bağı.
Gör necə oyanıb, ana təbiət
Dəyişir büsbütün bu yazqabağı.

BULAQ, AY BULAQ

Səsində nə qədər nəğmə var, bulaq,
Oxu, qoy onları bir-bir dinləyim.
Boşalt ürəyini ovuclarıma,
Alışan qəlbimə nəğmə çiləyim,
bulaq, ay bulaq!

Bəzən hayharayla, bəzən də dalğın,
Coşub gecə-gündüz hey çağlayırsan.
Mahnıdan, muğamdan düzü elə bil,
Çələng toxuyursan, gül bağlayırsan,
bulaq, ay bulaq!

Sənin pırpıqların, qıjılıtların
Körpəmin gülüslü tərənəsidir.
Pəstdən oxuduğun xəfif nəğmələr,
Elə bil nənəmin zümzüməsidir,
bulaq, ay bulaq!

Gah kaman olursan, gah tar, gah qaval
Müğənni-bəstəkar özün olursan.
Çalırsan “Şüştər”i, “Rast”ı, “Segah”ı
Ötüb keçmişləri yada salırsan,
bulaq, ay bulaq!

Səni dinlədikcə, səni duyduqca
Qol - qanad verirsən hər diləyimə.
Qoy səninlə verim dodaq-dodağa,
Ax bütün nəğmənlə sən ürəyimə,
bulaq, ay bulaq!

BULUDLAR

Ağararaq, qaralaraq,
Dönər sola, dönər sağa.
Əbədi bir yurdu olmaz
Bənzəyirlər bir qonağa-
buludar.

Küləklərin qucağında
Yol gedərlər axşam-səhər.
Doğrudan da, qəribədir,
Göz yaşını tökə-tökə
Çiçəkləri güldürərlər-
buludar.

BU QUŞLARA KİM AD VERİB, GÖRƏSƏN

Bu fərə kəkliyin əli, ayağı
Nə üçün xınalı qalıbdır, görən?
Qəribə taleli bu şanapipik
Kimdən həya edib utandığından
Zülfünə bir şana salıbdır, görən?

Lələkdə bu rənglər nədir, İlahi?
Harada bəzənib bu tovuzquşu?
Bu yaşılbaş sona haradan gəlib?
Qırçınlı sulara hey yorulmadan
Üzür narın-narın bu hovuz quşu?

Bu quşa kim verib sarı köynəyi?
Bu turac nə üçün belə bəzənib?
Görəsən qırqovul təqiblərdənmi,
Yoxsa ki, özünün şərm-həyasından
Bu kolun altında qaçıb gizlənib?

Bu bülbül həsrətlə niyə oxuyur?
Hər yanı al-əlvan, köksü sarıdır?
Bu quş niyə belə qara geyinib?
Fəğanla oxuyur bu səhər-səhər,
Bəlkə, şəhid olan onun yarıdır?

Nə qədər ömrü var bu qaranquşun?
Niyə yuvasını o evdə qurur?
Ağacdələni niyə həkim adlanır?
Meşəni yoxlayır bir loğman kimi
Hər xəstə ağaca o, iynə vurur?

BAHARDIR İNDİ

Göy şaqquldadı,
şimşək çaxdı,
sellər sular oyandı.
Haray qopdu dərələrdən,
Qartal uçdu zirvələrdən.
İnildədi yer-göy bütün
təbiət oyandı.

Çiləndi otların üstünə göy nur,
Sonra da püskürdü Günəş odunu
Əridi dağların döşündəki qar,
qüzeydəki qar,
güneydəki qar.

Gəldi gülə-gülə nazlı bir bahar.
Düşdü şəfəqi güllərin,
çicəklərin üstünə bir hovur.
Quşlar oxudu öz nəğməsini...
Çəmənələr yamyaşıl ipəkdən
paltar geyindi...
A dostlar, sevinin
bahardır indi.

YARAŞIR

(Lövhələr)

1. Təbiət.

Yamaca tala, meşə
Ağaca bar yaraşır.
Kol dibinə bənövşə,
Zirvəyə qar yaraşır.

2. Əzəmət

Bu dağlarda qalalar,
Tikmişlər ki, qalalar.
Belə demiş babalar:
“Kişiyə var yaraşır”

3.Gözəllik

Eyib yox qaşlarında,
Sevgi var başlarında.
On yeddi yaşlarında
Qızlara yar yaraşır.

4.Mərdlik

Vətən dara düşəndə,
Tərən tora düşəndə,
Günlər qara düşəndə
İgidə ar yaraşır.

5.Körpəlik

Uşağın gözləri tox,
Çalışın, sevincin çox.
Ad günü təmtəraq yox,
Körpəyə şar yaraşır.

VAR

Bu ana torpağın qədim tarixi,
Əsrlərdən qalmış öz adəti var.
Dünyaya səs salan Dədə Qorqudu,
Böyük Cavanşirin şücaəti var.

Dərin iz buraxıb illər yaşında,
Min tufan əsmişdir hər qarışında.
Burda fəthlərin qəbir daşında
Həyatın həyatdan şikayəti var.

Unutmaz keçmiş i ellər, obalar
Hər xalqın yaşayan bir qüdrəti var.
Burda müdrik olmuş ulu babalar
Onların ölməyən min hikməti var.

Hər qəlbə özünə bir məskən quran,
Dövrünə “Ənəlhəq” damğası vuran,
Ölüm ayağında təmkinlə duran
Babam Nəsiminin dəyanəti var.

ÇİNARLAR

Çinarlara baxıb demə
Həm qamətli, həm ucadır.
Çinarlar da bizim kimi
Həm cavandır, həm qoçadır.

Budaqları salxım-salxım,
Səmalara qol-qanaddır.
Yaşasalar neçə il də,
Bir ömürdür, bir həyatdır.

Kölgəsində oturdugum,
Qoca çinar fikrə dalıb.
Bir övladsız ata kimi
Ürəyinə xiffət salıb.

PAYIZIN BAHARI

Sevgilim, payızın hüsnünə bir bax,
Gör necə saralır yaşıl yarpaqlar.
Bax, necə xal düşür gülə, çiçəyə
Necə çılpaq qalır barlı budaqlar.

Bir yandan el-oba köçür arana,
Bir yandan yaylaqlar kimsəsiz qalır.
Elə bil dərələr lap dərinləşir,
Sanki zirvələr də göyə ucalır.

Almanın yanağı qızarmış tamam,
Bu gün ona dəymiş soyuq bir külək.
Sevgilim, həyatı dəyişir zaman
Mənim də saçlarım ağarır tək-tək.

Bəli, hər fəslin bir hökmü vardır,
Bu ki təbiətin öz qanunudur.
Yayın da, qışın da ayrındır yeri
Hər fəslin baharı öz məzmunudur.

İÇ AHƏNGİNİ

Bir aylı gecədə səssiz-səmirsiz,
Yavaş addımlarla dur get bulağa.
Dinlə saf suların zümzüməsini,
Əyil bulaqla ver dodaq-dodağa;
iç ahəngini.

Sərin meh əsirsə dön, çinara bax,
Ucalmış kiminsə eşqi-növrəği.
İki sevgilinin ilk görüşütək,
Öpür fasiləsiz yarpaq-yarpağı;
iç ahəngini.

Sənin də qəlbində daim qoy coşsun,
Gecə də, gündüz də öz məhəbbətin.
Bu sakit gecədə eşit doyunca
Eşit xoş səsinə gəl təbiətin;
iç ahəngini.

BULAQ

Qürbət məni darıxdırıb,
İş-güc başım karıxdırıb,
Yox, yox yaddan çıxmamısan,
Almamışam səndən soraq
Küsmə məndən, küsmə, bulaq!

Sinəmdəki ilham ki var,
Eşqin ilə coşub çağlar.
Demə səni unutmuşam
Gəl qol-boyun dostlar olaq
Küsmə məndən, küsmə, bulaq!

Saf suyuna qurban olum,
Zümzümənə heyran olum,
Oxu, qəlbim qoy açılın
Dastanlar tək varaq-varaq
Küsmə məndən, küsmə, bulaq!

Könlüm hər vaxt səni anıb,
Həsrətindən qəlbim yanıb,
Kərəm kimi alışımsam,
Gəl süfrənə eylə qonaq
Küsmə məndən, küsmə, bulaq!

Sən ülvisən, sən təmizsən.
Hamı üçün sən əzizsən.
Nə olar, keç günahımdan,
Qurban olum, gəl barışaq,
Küsmə məndən, küsmə, bulaq!

AY QIZ

Dərdiyini çiçəklər əlvən, gözəldir
İndi adlarını de bir-bir, ay qız!
Qızılgül, bənövşə, zanbaq, yasəmən,..
Yayıbdır hüsnünə xoş ətir, ay qız!

Sən özün güllərin qızıl tacısan,
Cavana, qocaya əziz bacısan.
Bir azca dilindən tündsən, acısan
Ona bir şirinlik qat, gətir, ay qız!

Bahar şəbnəmisən, qüzey qarısan,
Hələ əl dəyməmiş könül narısan,
Bilirəm, gözəllik tacıdarısan
Salma dünya üstə gəl çətir, ay qız!

Günəşsən! Dünyanı nə yandır, nə yax
Şimşəksən! Qəlbimdə həmişə sən çax.
Nə olar, mənə də bir qıyqacı bax
Ömrümü birbaşa sən bitir, ay qız!

Kimdə var bu baxış, kimdə var bu qaş?
Dünya gözəldirsə sənsən ona baş!
Yazdığım sözlərdən deyirəm ki, qaş
Qalaydı yadında dörd sətir, ay qız!

SİĞMAYIR

Qumral baxışların, ala gözlərin,
Şerə sığmayır, sözə sığmayır.
Dəyir dabanına şahmar saçların
Gərdənə sığmayır, üzə sığmayır.

Sevincin kiprikdə sanki jalədir,
Yanağın qızarmış qızıl lalədir.
Ürəyin elə bil gur şələlədir
Təpəyə sığmayır, düzə sığmayır.

Eşqin zaman keçsə, yenə durur ki,
Dağıdıb sökürsə, yenə durur ki,
Nəbizim sürətlə elə vurur ki,
Sayıram, əllyə, yüzə sığmayır.

Çoxu məhəbbəti əyləncə sanır,
Ürəksiz sevnələr eşqi tez danır.
Qəlbim alovlanıb elə odlanır,
Ocaqda közərən gözə sığmayır.

KÜLƏK

Yerin kürrə olduğundan,
Bir gün xəbər tutdu külək.
Elə bildi ki, boş şardır.
Qovmaq üçün əsdi bərk-bərk.
Vıyıldaııb coşdu külək,
Toz qopartdı yol-irizdən.
Əfsanə də söylədilər:
“Oldu şikəst gözlərindən.”
Əsdi külək, coşdu külək,
Qayalardan gəldi səsi.
Tərpənmədi yer yerindən
Söndü küləyin nəfəsi.
Əsdi külək narın-narın,
Yox, yox daha hirsələnədi.
Kövrək övlad anasının
qucağından heç enmədi.

KİM ETDİ

Bir qartal qıy vurdu qaya başından,
Qayanın sal daşı ovulub getdi.
Bir durna ayrıldı öz qatarından
Neçə gözəlliklər sovrulub getdi;
bunu kim etdi?

Bir çiçək üzüldü öz saplağından,
Demək bir həyatın mənası bitdi.
Çəkilən tətiklə yamacdan, düzdən
Ceyranlar hürküşüb, cüyürlər itdi;
bunu kim etdi?

Bir güllə atıldı yenə bərədən,
Səsi qayalara dəyib qayıtdı.
Bir maral səntərdi dərə aşağı,
Dərəni qırmızı qana boyatdı;
bunu kim etdi?

SƏHƏR OLANDA

Üfüqlər al-əlvan rəngə boyanır,
Sərin-sərin meh də əsir arabir.
Varlıq yuxusundan oyanır tamam
Qırılan kipriklər açılır bir-bir-
səhər olanda.

Oxuyur o başdan şən nəğməsini,
Bülbül gül eşqinə qonur budağa.
Qarşıləs deyə sevgilisini
Nişanlı qızlar da gedir bulağa-
səhər olanda.

Ulduzlar karvanı yatıb dincələr,
Axsamlar daha çox nur saçsın deyə.
İnsanlar həvəslə işə tələsər,
Sonsuz fəzalara yol açsın deyə-
səhər olanda.

MÜNASİBƏT

(Xalq şairi N.Xəzriyə)

Səninçün qayalar sıralanıbdır,
Mənimçün qayalar gedirlər yallı.
Səninçün bu dağlar möhtəşəm, ulu
Mənimçün Koroğlu, Cavanşir hallı.

Lələnin bağrında qara xal görüb,
Məhəbbət oduna yanıb deyirsən.
Lələnin rəngini qırmızı görüb,
O, dağlar qızıdır söyləyirəm mən.

Şələlə nur tozu görünür sənə,
Mənəsə dağların hörükləritək.
Bənövşə mənimçün ilk bahar qızı,
Səninçün ən incə, zərif bir çiçək.

Kimsədən xəbərsiz yarı bölürsən,
Bütün kainatı sevgilinlə sən.
Mən də kainatın bir zərrəsiyəm,
Düşmüşəm payına kimin, görəsən?

Nə sayım, bol-boldur təşbehlərimiz,
Sən elə deyirsən, mən isə belə.
Günəş elə Günəş, Ay elə Aydır,
Nəyə bənzətsək də biz bilə-bilə.

Qartal da qartaldır zirvə başında,
Çiçək də çiçəkdir yaşıl çəməndə.
Bulaq nağıl deyir ikimizə də
Ona söz qoşuruq, bil sən də, mən də.

Aran da, yaylaq da, çaxan şimşək də,..
Hər şey gözümüzdə ayrıdır heyhat.
Dünyanı bölmüsüz ikilikdə siz
Vallah, görməmişəm belə zarafat.

HEYİFSLƏNDİM

Uçdu qaya, yamacında
Suyu batdı bir bulağın.
Nəğmələri kəsilərək
Yoxa çıxdı bir dodağın-
Heyifsləndim.

Çəmənlikdə ayaq altda
Gül-çiçəyin yüzü qaldı.
Mərdin tikdiyi körpüdən
Namərd keçdi, özü qaldı-
Heyifsləndim.

BU DÜNYA

Bəlkə, səni qane edir, bilmirəm
Amma məni razı salmır bu dünya.
Təkərləri öz yerində fırlanır,
Qayğısına belə qalmır bu dünya.

Nə vecinə tərəzisi düz çəkmir,
Kim becərir, kim əlləşir, kim əkmir.
Haqq-nahaqı bir-birindən o seçmir,
Sən ha partla, saya salmır bu dünya.

Əzəl başdan qurulubdur bu belə,
Yaranışdan uymayıbdır bir felə.
Ömrün boyu bu gününə şükr elə,
İlan kimi səni çalmır bu dünya.

Nə lazımdır bu daralmaq, bu fəqan,
Belə olub olacaqdır bu dövrən.
Yaxşı-yaxşı aç gözünü, ey insan!
Əli başda fikrə dalmır bu dünya.

YANIRAM

Başım fikirlərə məskən kəsilib;
Gah keçmişə dönürəm,
 Gah gələcəyə.
Demirəm dünyamız tamam əksilib,
Fəqət mən yanırım
Qaralan arzuya,
 Yanan diləyə.

Bir gül saplağından vaxtsız üzulsə,
Alışıb yanırım
Məhv olmuş arzuya,
 Sönən diləyə.

ÖLÜMÜ ÖLDÜRƏK

Qoy heç də gülməsin ölüm üstümə,
Mən hələ həyatla çarpışacağam.
Keçib min sınaqdan mübarizədə
Arxalı dağlarla çarpışacağam.

Qoy elə bilməsin qorxuram ondan,
Mən insan oğluyam bu mənə yaddır.
Ölüm ki dünyanı öldürə bilməz,
Qəlbim başdan-başa bir kainatdır.

Buraxın qapıdan girsin içəri,
Ölümün gözünə düz baxmalıyam.
Göstərim mən ona öz inadımı,
Hələ şimşək kimi çox çaxmalıyam.

Yaxşılar düşdükcə bir-bir yadıma,
Odlanıb yanmağa hazırdır ürək.
İnsan həyatının önündə duran,
Ölümün özünü öldürmək gərək.

ƏSİRƏM MƏN

Odu sönmüş ocaq görsəm,
Susuz qalmış bulaq görsəm,
Bir ağlayan uşaq görsəm
Əsirəm mən.

Rəngi solan çiçək üçün,
Susub duran ürək üçün,
Yerə düşsə çörək üçün
Əsirəm mən.

Gecə-gündüz çiskin olsa,
Yol-irizi duman alsa,
Qərrib durna azıb qalsa
Əsirəm mən.

Qınamasın məni ellər,
Arzularım coşub sellər.
Kəsilərsə qara tellər
Əsirəm mən.

Gah kamanda “Dügah” üçün,
Gah qaboyda “Segah” üçün,
“Qatar” üstədən “Çargah” üçün,
Əsirəm mən.

Sözdə bütün, işdə bütün,
Dostlarımı görüm hər gün.
Bir mənalı fikir üçün
Əsirəm mən.

KİM BİLİR

İnteqral tənlikdir bu dünya tamam,
Onun kəsri də var, vahidi də var.
Tamam açılmamış bu tənlik hələ,
Onun açar düşməz min kilidi var.

Kim bilir?...

Elə düstur var ki, Nüyton binomu,
Bəlkə də, ən sadə aksiomadır.
Dmitrin kimyası, Teylor sırası,
Bəlkə də, yanında teoremadır.

Təbiət qıfılsa, insan açardır,
Açır düyümləri inamla bir-bir.
İnsanlar hələ çox sirr açacaqdır,
Elmin zirvəsidir inan ki səbir.

ARASINDA

Öz içimdə bir “mən” də var,
Mənlə özüm arasında.
Bir ömürdür yaşayırıq
Qaşla gözün arasında.

Dəyməyəydi ayağa daş,
Çəkməyəydi min bəla baş.
Olmayıdı uçurum kaş
İşlə sözün arasında.

Turac da var, fərə də var,
Ovçu üçün bərə də var.
Meşə də var, dərə də var
Dağla düzün arasında.

Gecə də var, gündüz də var,
Astar üzdən bir üz də var.
Çoxlarında min üz də var
İki üzün arasında.

Ömür var ki, dolur yaşa,
Ömür var ki, dəyir daşa.
Yaşayırıq çaşa-çaşa
Birlə-yüzün arasında.

ARZULAR

İstəyirəm Günəş olum,
Nur paylayım ürəklərə.
İstəyirəm nəgmə olum,
Təpər verim diləklərə.

İstəyirəm nəgmə olum,
Sevənlərin dodağında.
Şəbnəm olum bircə damcı
Qızılgülün yarpağında.

Lap bir sısqa bulaq olum,
Axıb dolum səhənglərə.
Həyat verim, eşq paylayım
Həyat quran şən gənclərə.

Ağac olum, dəniz olum,
Kölgə salım, ləpələnim.
Salxım olum, meynəlikdə
Qızlar yığa, gilələnim.

Körpənin də, qocanın da
İlk arzusu mən olaydım.
Hər təşnəyə həyat verən
Bir damcı su mən olaydım.

AY QIZ

Ömürlük ayrılıb getməz bu yerdən,
Hər kim səni görsə bu dağda, ay qız!
Nazlanıb od vurma yazıq canıma,
Söndürməz odumu bulaq da , ay qız!

Aşırıq çətin sənsiz gəzib dolana,
Hara getsə düşər min bir tufana.
Barı bir rəhm eylə sən bu cavana,
Qoy işvəni, nazı qırağa, ay qız!

Yanağın lələdir, nəfəsin ətir,
Könlümü yandırma, bir iman gətir.
Gəl bu ayrılığı sən başa yetir,
Bir sevinib gülsün qonaq da, ay qız!

GÖZƏL

Gündə yüz yol gördüm səni,
Oldum sənə heyran, gözəl!
Yerişin aldı aqlımı
Sən mələksən, insan, gözəl!?

Kaş gələydim mən karına,
Dönəydim əziz yarına.
Gözüm qalıb cüt narına
Elə məni mehman, gözəl!

Qara xal var ağ üzündə,
Can gizlənib hər sözündə.
Fələk səni Yer üzündə
Xoş xəlf edib hər an, gözəl!

ÖMÜR YOLU

Arzusuz yaşamaz
bir insan belə,
Arzusuz görmədim
bəşər nəslini.
Xeyirxah arzular
açsın qol-qanad,
Onlar tanıtdırır
bədəsili, əslini.
Onsuz da arzudan
çox yazılıbdır,
Hər ürək arzuyla
tamam doludur.

Ancaq bircə bunu
söyləyirəm ki,
Arzular insanın
ömür yoludur.

ÜRƏYİM

Bəzən nazik olur gül saplağından,
Az qalır üzülə dolan ürəyim.
Bəzən kövrək olur bir şüşə kimi,
Köksümdə çırpınıb çalan ürəyim.

Qanadı qırılmış bir bülbül görsəm,
Çiçəyi saralmış qızılgül görsəm,
Tarlada tək qalmış bir sünbül görsəm
Az qalır ki, olsun talan ürəyim.

Gah dərəyə düşür, gah dağa çıxır,
Gah şimşəyə dönüb sağ-sola çaxır,
Gah da güzgü olub üzümə baxır
Sinəmdə asılıb qalan ürəyim.

Günəştək nur saçır, buludtək dolur,
Bülbültək oxuyur, çiçəktək solur.
Bəzən sübhə kimi o, tək də olur
Harda ki eşitsə yalan ürəyim.

BU YERDƏN

(Qəbiristanlıqdan keçərkən)

Yazıq ürək durub hara gəlmisən,
Yoxsa gəlib yer seçirsən bu yerdən?
Boylanırsan naşı kimi hər daşa,
Nədir, bəlkə, yer ölçürsən bu yerdən?

Heç tələsmə, onsuz da yaş yarındır,
Hər üz desən bu dünyanın varıdır.
Bilinməyir o, cavandır, qarıdır,
Asta yeri, tez keçirsən bu yerdən.

Gəl aldanma bu dünyanın felinə,
Çox sözlər var, alma, könül, dilinə.
Alıb, babam, dəmir əsa əlinə
Hara qaçıb, sən köçürsən bu yerdən?

Çox vurnuxma burda insan yatıbdır,
Sükutdadır, sanki qəmə batıbdır.
Bu şəhərdə zaman lövbər atıbdır
Lövbərini nə çəkirsən bu yerdən?

Yuxudadır burda həyat, yavaş keç,
Yer seçsən də asta yeri, uzan seç.
Ey, Ağami, uzaqlara getmə heç
Uzan yerə, nə səkirsən bu yerdən?

NƏ QƏDƏR Kİ VARAM...

Elə bilmə susdum daha, qulaq as;
Mən Günəşin parçasıyam, parçası.
Cavanşirəm, qılıncımla hər səddi
Polad olsa, yarasıyam, yarası.

Nə qədər ki sərvətim var, varım var,
Qüdrətim var, ülfətim var, varım var,
Belə azad diyarım var, yarım var
Mən qovğamı qurasıyam, qurası.

Mən Nəbiyəm, Koroğluyam, Babəkəm,
Qazan xanam, Bayanduram, Beyrəyəm.
Namərdlərə nifrət dolu ürəyəm
Qılıncımı vurasıyam, vurası.

Azıb yolun düşmənimlə barışsan,
Onun-bunun sən işinə qarışsan,
Dost dalınca yekə-yekə danışsan,
Qulağımı burasıyam, burası.

Hələ gəlmə, bir qulaq as sən mənə,
Sar, yapalaq qona bilməz çəmənə.

Nə qədər ki hər b deyirsən, sinənə
Nəstərimi vurasıyam, vurası.

Köhlən minib sən hər yana qaçsan da,
Zirvələrə yeni cığır açsan da,
Ulduz olub zər şəfəqlər saçsan da
Yenə səni yorasıyam, yorası.

Ağamiyəm, açıq deyim sözümlü;
Ömrüm boyu öyməmişəm özümü.
Yol seçmişəm özüm üçün dözümlü
Meydanında durasıyam, durası.

SƏMƏD VURĞUN UNUDULMAZ

“Binələri çadır-çadır” yaylaqların,
“Asta-asta” maral gəzən bulaqların,
“Vurğun” deyib pıçıldayan dodaqların
Mən səsinə qulaq asdım. Dedilər: -Yaz!
Bu dünyada Səməd Vurğun unudulmaz!

“Qalın Topçu meşəsində” maralların,
Zirvələrdən qıya qalxan qartalların,
Bu gün əmək cəbhəsində “Eldar”ların
Mən səsinə qulaq asdım. Dedilər: -Yaz!
Bu dünyada Səməd Vurğun unudulmaz!

Çayı “rəng-rəng” Astaranın, Lənkəranın,
Bu gün hüsnü dəyişilmiş Mil, Muğanın.
Gözlərində sual gəzən bir ceyranın
Nəfəsinə qulaq asdım. Dedilər: -Yaz!
Bu dünyada Səməd Vurğun unudulmaz!

“Kəndə getdim” ağbirçəkli anaların,
“Üstü unlu” dünyagörmüş qocaların,
Şirin-şirin mahnı deyən balaların
Mən səsinə qulaq asdım. Dedilər: -Yaz!
Bu dünyada Səməd Vurğun unudulmaz!

Xatirələr dilə gəlir varaq-varaq;
Böyük-kiçik hamı ondan verir soraq.
Talıstanda, Qalacıqda qaldım qonaq
El sözünə qulaq asdım. Dedilər: -Yaz!
Bu dünyada Səməd Vurğun unudulmaz!

BAXIŞLAR

Bəzən bir nöqtəyə dikilib qalar,
Bəzən də dünyanı gəzər baxışlar.
Bir məhzun duruşla qəlbə od salar,
Düzülər kipriyə mərcantək yaşlar-
Sevincə, kədərə dözər baxışlar.

Tutqun ürəklərə işıq gətirər,
Ətrafı fərəhlə süzər baxışlar.
Bəzən də deyilən bir acı sözdən
Dartılır yay kimi sürməli qaşlar-
Sevincə, kədərə dözər baxışlar.

İncədir, zərifdir gül yarpağıtək,
Nifrət, məhəbbəti birgə yaşadar.
Bu qədər mülayim nəzərlər nədən
Bəzən qəzəblənər, bəzən yaşarar? -
Sevincə, kədərə dözər baxışlar.

BAYATILAR

Babaların hikmətindən,
Sevincindən, nifrətindən,
Xalqın ölməz qüdrətindən
Yaranmışdır bayatılar.

Nənələrin diləyindən,
Arzusundan, istəyindən,
Su içərək ürəyindən
Yaranmışdır bayatılar.

AY BACIM

Titrəyir dizlərim, əsir qıçlarım,
Payız yarpağıtək tökülür saçım.
Qocalıq əlindən mən hara qaçım,
bacım, ay bacım!

Donub mat qalmışam mən heyrətimdən,
Doğmalar da qovdu öz həyətimdən.
Hamı içməlidir qəm şərbətindən,
bacım, ay bacım!

Çoxalır alnımda qatlar, qırıqlar,
Dolanır başımda payızlar, qışlar.
Susub ürəyimdə nəğməli quşlar,
bacım, ay bacım!

Köçəri varlığıq biz bu həyatda,
Sutək axıb gedir, vaxt da, həyat da.
İstəsən qəlbində məni yaşat da,
istəməsən yox,
bacım, ay bacım!

Görürsən bu dünya dolanır necə,
Çoxuna olubdur gündüzü gecə.
Bir gün mən olmasam heç alma vecə,
bacım, ay bacım!

DİNLƏ QOCALARI, SONRA YAZ

Yüz yol atam deyib:
-Qocaların yanında
dinmə, oğlum, qulaq as.
Onların sinəsi qalın tarixdir.
Qoy açsınlar söhbəti
Sən otur yaz

HEÇ KƏSİN SƏHVİNİ BAĞIŞLAMARAM

Gəl mənə yalandan dastan oxuma,
Qəlbim çox kövrəkdir, ona toxunma.
Lap elə bu gecə girib yuxuma:
“Mən dağlar başında ağappaq qaram.”
Heç kəsin səhvini bağışlamaram!

Həmişə yerində danış sözünü,
Ayıq bax dünyaya, bir aç gözünü.
Çox da tərifləmə özün-özünü.
Elə mən özüm də nübaram, baram,
Heç kəsin səhvini bağışlamaram!

Heç kəsə həyatda yoxdur gümanım,
Həqiqi dost varsa, qurbandır canım.
Axı mən kim üçün alışım-yanım?
Özümü mən öyüb demirəm varam,
Heç kəsin səhvini bağışlamaram!

QAYITMA

Qondu gözlərimə duman da, çən də,
Düşdü saçlarıma çox vaxtsız dən də.
Demək “bir sağ ol”a dəymədim mən də,
Yatan hissələrimi bir də oyatma!
İndi ki getmisən bir də qayıtma!

Yoxladım dünyanı mən də özümçün,
Sınadım özümü bir an dözümlüçün.
Mən də cavabdehəm hər bir sözümçün.
Gəl yersiz danışib baş-ayaq atma!
İndi ki getmisən bir də qayıtma!

Adətdir, yaxşılıq pisliyə dönər.
Ocaq alışmasa, çör-çöp tez sönər.
Mənasız mənəmlik deyildir hünər.
Özünü kişiyyə, mərdə oxşatma!
İndi ki getmisən bir də qayıtma!

Həyat yaxşını da, pisi də seçir,
Zaman amansızdır, bir yandan biçir.
İnsanlıq hamının qəlbindən keçir.
Ancaq sən özünü bunlara qatma!
İndi ki getmişən bir də qayıtma!

Deyirlər: “Su axıb çuxuru tapar.”
Çörəyi çörəkçi təndirə yapar.
Evinə xoşbəxtlik, səadət apar.
Fəqət qədirbilməz olduğun üçün
Bir də bu yerlərə sən ayaq atma!
İndi ki getmişən bir də qayıtma!

AXŞAMLAR

Arzu da toxumdur ürəkdə bitər,
İnsan vüsalına, kamına yetər.
Deyirlər ki, evli evinə gedər...
Qəriblər bəs getsin hara, axşamlar?
Könlünü şad etsin hara, axşamlar!

Zülmət təbiəti alır qoynuna,
Qara kəfənini salır boynuna.
Başlayır “saqqallı uşaq” oynuna
Gəlir bir-birindən qara axşamlar!
Vurur sinələrə yara axşamlar!

Sıxır ürəyimi yenə qəm, kədər,
Bu gün qan rəngində açılıb səhər.
Bilmirəm olacaq dünya nə təhər?..
Bizi gətiribdir zara axşamlar!
Zülmətə bürünən qara axşamlar!

Deyirlər gecənin gündüzü vardır,
Əyrinin özünün dümdüzü vardır.
Axı hər işin də tərs üzü vardır...
Bürünər tufana, qara axşamlar!
Çəkəcəkdir bizi də dara axşamlar!

Qardaş, ağır gəlir ildən-ilimiz,
Tutulur gözümüz, itir dilimiz.
Mən ondan qorxuram çıxma əlimiz
Çatmasın bir daha yara axşamlar!
Almaya, heyvaya, nara axşamlar!

HAQQIN SƏSİ

Xislətim insandır, nahaqı görsəm,
Əriyə-əriyə tökülərəm mən.
Haqq ilə tikilmiş bir binayam ki
Namərd ayaq qoysa sökülərəm mən.

İnsanam, günəşəm, üfüqlərdəyəm,
Dünyanı əlimdə bəsləyəyəm mən.
Allaham, varlığam, şəfəqlərdəyəm,
Xalqı gələcəyə səsəyəyəm mən.

Nidayam, vurguyam yanar ürəkdə,
Yaşaram vicdanın qucağında mən.
Azadam əzəldən hər bir diləkdə,
Səslərəm ilhamın bulağında mən.

ŞEİR YAZMAQ İSTƏSƏN

Şeir yazmaq istəsən...
Eləsini yaz ki sən:
Onu bir dinləməklə
Əzbər bilsin el-oba.
Ürəklərə tez girib
Özünə qursun yuva.

Şeir yazmaq istəsən,
Eləsini yaz ki sən:
Hərərəti Günəştək
Sürəti şimşək olsun.
Əldən-ələ dolaşan
Bir dəstə çiçək olsun.

Şeir yazmaq istəsən,
Eləsini yaz ki sən:
Onu nənəm də evdə
Zümzümə edə bilsin.
Körpənin də beşikdə
Hiçqırığı kəsilsin.

Şeir yazmaq istəsən,
Eləsini yaz ki sən:
Sıxılmasın heç zaman
Boynubükük bənövşə.
Kol dibində başını
Dik saxlasın həmişə.

Şer yazmaq istəsən,
Eləsini yaz ki sən:
Pardaxlanıb lalələr
Qıpqırmızı qızarsın.
Qızlar gəlin köçəndə
Onu cehiz aparsın.

EŞQ ATƏŞİ

Vurğun oldum təbiətə,
Səndəki saf məhəbbətə.
Bir gəlmədin mərhəmətə,
Susub durdun məni görcək-
Alov tutub yandı ürək.

İnanmadım hər yetənə,
Qaldı sevgim gül bitənə.
Sirr vermədim hər ötənə,
Saçın burdun məni görcək-
Alov tutub yandı ürək.

Bir gün yolum düşdü sizə,
Dedim baxım o ay üzə.
Gələn kimi biz göz-gözə,

Göz də vurdun məni görcək-
Alov tutub yandı ürək.

Eşqin məni saldı dərdə,
Yandım tartək pərdə-pərdə.
Dedim, görüm səni bir də,
Qaçıb vardın məni görcək-
Alov tutub yandı ürək.

Yollanmışdım mən bulağa,
Boylanırdım sola-sağa,
Birdən çıxdın sən qabağa,
Gülümsənib tez sevincək
Dedin: -Bəsdir. Ürkək-ürkək:
-Ancaq bir az səbr et görək!

NƏ YAXŞI Kİ...

Nə yaxşı ki dünən orda olmadım;
Bəlkə, elə mən günahkar olardım.
Toxunardı bir söz mənə boş yerə
Buludlartək boşalardım, dolardım,
Bəlkə, elə mən günahkar olardım.

Nə yaxşı ki dünən orda olmadım;
Barışmağa üz qalmazdı bir daha.
Söz uzanar, ucuzluğa gedərdik,
Bunlar bizə oturardı çox baha.
Barışmağa üz qalmazdı bir daha.

AXTARIR

Gecə sakit. Quşlar nağıl oxuyur,
Fikir, xəyal qucağında uçuram.
Biri-Tapdın? Biri isə deyir-Yox!
Mən də, mən də axtarmağa qaçıram.
Qızıl öküz harda itib görəsən,
Kimlər onu oğurlayıb aparır?
Qaçıb evdən ögey ana əlindən
Bacı-qardaş onu hələ axtarır.

XATİRƏ

Xatirəmi yazım, gülüm, mən sənə?
Səni xatirəsiz xatırlaram mən.
Gözlərin o qədər cazibəlidir,
Eşqinlə məst olub xumarlaram mən,
Səni xatirəsiz xatırlaram mən.

Xatirəm nə əksim, nə çiçək deyil,
Şəkil də, çiçək də, gülüm, tez solar.
Xatirəm çırpınan öz ürəyimdir,
O da ki eşqinlə boşalıb-dolar.
Şəkil də, çiçək də, gülüm, tez solar.

Üzük də vermirəm çox səbəbi var :
Qəlb soyuq metalla qızına bilməz.
Qızıl da, gümüş də vermirəm, yox, yox,..
Onunla eşqimin qədri bilinməz,
Qəlb soyuq metalla qızına bilməz.

Sən məndən qəlbimi xatirə istə,
Köksümü Dankotək yarıb bəxş edim.
Ürəyimi istə, ən əziz odur
Qoy sənin yolunda tirana gedim,
Köksümü Dankotək yarıb bəxş edim.

Xatirəmi verim, gülüm, mən sənə?
Verdim, ürəyimi al, qoru, saxla!
Qoyma ləkələnib ona xal düşsün
Hər gün ürəyinlə sən onu yoxla,
Verdim, ürəyimi al, qoru, saxla!

BİR SUAL

Doğulduğum gündən bəri,
Bilmirəm ki,
 qocalıram,
 kiçilirəm.
Mənə məlum deyildir ki,

Damla-damla yığılaraq
ucalırım,
Zərrə-zərrə azalaraq
əksilirəm.

Böyük yaşsa uşaqlığım,
Bir baxın ki,
Qəlpə-qəlpə öz ömrümü
Günlər ondan alıb gedir.
Uşaq ömrüm azalır ki,
Bəs, ay balam, bu nə edir?

Qocalığım kiçik yaşsa,
Mən bu yaşa
uşaqlıqdan ucalmışam.
Müəmmadır mənim yaşım
Uşaq ömrüm azalmışsa,
Bəs mən necə qocalmışam?

DÜNYA YANIR

Şərqi ən uzaq nöqqəsində
gecə vaxtı
mənzilimdə oturub
Qərbə baxıram.
Dünyanı бүrüyən od nəfəsli,
ilan dilli yanğınlara,
raketlərə, qırğınlara
hərbə baxıram.
Od tutub yanır
hər qitədə
kəndlər, şəhərlər.
Alov, tüstü içində
görünür
Amerikada, Afrikada
açılan səhərlər.
Avstraliya özü-özündən
alışıb yanır.

Avropa, Asiya ölümlərdən
qan rənginə boyanır.
Yanır dünya;
hər tərəfdən
qığılıcı qopa-qopa.
Qalxır tüstüsü
sonsuz üfüqlərə
topa-topa.
Yanır dünya beləcə,
Gözlərim önündə
ekranda hər gecə.

OLMAZ

Könül, xəstələnib düşmə yatağa,
Halını bir kimsə soruşan olmaz.
Varlı deyilsən ki, maraqlansınlar,
Kasıbı qaynayıb-qarısan olmaz.

Gün keçib, ömr olub ortadan yarı,
Qohumu-qardaşı möhkəm tut barı.
Ehtiyatla tərpən, küsdürmə yarı,
Küsdürsən sənənlə barışan olmaz.

Demə ki dostları çox sanamışam,
Vəfada, ilqarda çox sınamışam.
Mən indi özümü çox qınamışam,
Basılsan düşmənlə vuruşan olmaz.

Açma hər nadana dostluq sirrini,
Dostluğun başqadır mətləbi, yeri.
Bir gün yıxılısan da “onlardan” biri
Arxanda dayanıb duruşan olmaz.

Şücaət, cəsarət, mərhəmətdə də,
Dost olsa, dostluqda, sədaqətdə də,
Onu bilirəm ki, məhəbbətdə də
Yoxsulla dünyada yarışan olmaz.

KAŞ GƏLMƏYƏYDİ

Gəldi,
Gələn kimi qayıdıb getdi,
Qəlbimi özüylə alıb apardı.
Ox atdı sinəmə müjkanlarından
Vurub ürəyimi yıxıb qopartdı,
Kaş gəlməyəydi.

Baxdı,
Baxan kimi qıydı gözünü,
Elə bil köksümə od ələdilər.
Yandım, yandım deyə çıxırdımsa da,
Daha da od-alov səpələdilər,
Kaş gəlməyəydi.

Getdi,
Gedən kimi yanıb-töküldüm,
Ay, aman, qaytarın tez onu geri.
Axı hardan gəldi çıxdı bilmirəm,
Qazıldı ürəyim üstündə yeri,
Kaş gəlməyəydi.

ÖZÜMÜZ ÜÇÜN

Uzağıq görünən üfüqlər kimi,
Əlçatmaz, ünyetməz şəfəqlər kimi.
Bəzən tutuluruq səhərlər kimi
Dözüm olmayanda özümüz üçün.

Torpaq şumlanmamış əkirik bəzən,
Zəmi yetişməmiş biçirik bəzən.
Qızarıb xəcalət çəkmirik bəzən
Yersiz deyiləndə sözüümüz üçün.

Uyuruq çalınan min cürə felə,
Düşürük gah dəmə, qalxırıq zilə.
Bəzən də baxırıq biz elə belə
Uzağı görməyən gözümüz üçün.

A QIZLAR

Ürəyimə xal düşdü,
Əridim gecə-gündüz.
Uşaqlığım ötüşdü
Dərdim oldu birə yüz.
Məhəbbətin əlindən,
A qızlar.

Baxışınız odladı,
Yaraladı sinəmi.
Eşqim bir günəş olub,
Tutub bütün aləmi.
Məhəbbətin əlindən,
A qızlar.

Sizdə yoxdur bir insaf,
Sizi mələk sanıram.
Dinirəm odlanıram,
Dinməyirəm yanırıram.
Məhəbbətin əlindən,
A qızlar.

Bu qədər ki qəlbləri
Yandırır tökürsünüz,
Kaş sizi də biləydim
Sevəndə nə çəkirsiz
Məhəbbətin əlindən,
A qızlar.

KÖRPƏYƏM

Xəfif bir yarpağam kövrək budaqda,
Şaxtadan, soyuqdan büzülürəm mən.
Küləklər bərk əssə, bir gün sazaqda,
Zərif saplağımdan üzülürəm mən-
hələ körpəyəm.

Həzin bir nəğməyəm axan bulaqda,
Bir xoş təbəssüməm körpə yanaqda.
Elə bir arzuyam dildə, dodaqda
Saf incilər kimi düzülürəm mən-
hələ körpəyəm.

Parlayan damcıyam gül ləçəyində,
Arzuyam, əmələm göz bəbəyində.
Yaşaram xalqımın öz diləyində
Ürəkdən-ürəyə süzülürəm mən-
hələ körpəyəm.

İSTƏRƏM

Mən sevdiyim o gözəlin,
Vəslinə çatmaq istərəm.
Qucaqlaşib qoşa narın
Üstündə yatmaq istərəm.

Günəşidir səhərlərin,
Şirinidir şəkərlərin,
Yüz can olsa o dilbərin
Yolunda satmaq istərəm.

Öz mehrini mənə salsa,
Oynayaram hər nə çalsa.
Əgər eşqi dəniz olsa,
Mən orda batmaq istərəm.

Hər kimdirsə, millətinə
Hörmətim var adətinə.
Şirin-şirin söhbətinə
Xoş söhbət qatmaq istərəm.

Vurulmuşam yanağına,
Bal süzülən dodağına.
Əl eləsə, qucağına
Özümü atmaq istərəm.

ÖMRÜNÜ

Bu bahar taleyin güldü üzünə,
Sən də gülə-gülə yaşa ömrünü.
Sevdiyin cavanla düzü-düzünə,
Xoşbəxt keçirəsən qoşa ömrünü.
Vurasan sevinclə başa ömrünü!

Qəlbin geniş olsun vəfalı yarsa,
Eşqin çiçək açsın könlün baharsa,
Nə qədər yaşamaq qismətin varsa,
Birgə keçirəsən qoşa ömrünü.
Vurasan sevinclə başa ömrünü!

Səndən əl çəkməsin bir an səadət,
Ucaltsın göylərə səni məhəbbət.
Gülsün qoy üzünə ana təbiət.
Zaman çıxartmasın boşa ömrünü,
Vurasan sevinclə başa ömrünü!

Dünyanın qəribə işləri çoxdur,
Aləm qarışıqdır, hal soran yoxdur.
Sənin ki könlün düz, gözlərin toxdur.
Çırpmasın qoy həyat daşa ömrünü,
Vurasan sevinclə başa ömrünü!

İndi ki yetişdin can sirdaşına,
Ona sədaqətli, vəfalı yaşa.
Qoşa qarıyasız, həyatda qoşa.
Qoyma çılğınlıqla coşa ömrünü,
Vurasan sevinclə başa ömrünü!

FEVRAL

Bilmirəm ilk dəfə,
Kim bölüb günləri aylara.
Tutub yaxasından deyim:
Sən hara, bu bölgü hara?
Bu ayda sənə nə olmuşdur?

Fevral 28,
Aprel 30,
Yanvar 31?
Bu cür bölgüdən
məqsədin nədir?
Yoxsa,
bəzi müdirilər kimi
Aylardan
tərəf yığdın özünə.
Onlardan da
rüşvətmi aldın?
Danış düzü-düzünə.
Bu bölgünlə
qisasmı aldın
fevralın özündən?
Açma ağzını,
demə ki yox, yox!
Bu sifət ki səndə var
rüşvət də alarsan
Özü də lap çox!
Sən bu cür bölgünlə
Sübut etdin ki:
Səndə ağıl çatmayır,
fevralda isə iki-üç gün.
Elə ona görə də
Sənə də, bu aya da
fevral dedi
Yer üzü bütün.

NANKORA

Elin ağsaqqalı haqq aşığdır,
Gözlərə nur verən söz işiğdir.
Etiraf igidin yaraşığdır.
Bu nemət mərd üçün yaranıb ancaq
Sən etiraf edib danmayacaqsan!

Dinləmək asandır, götürmək çətin,
Gərəkdir bununçün olasan mətin.

Bütün Yer üzündə hər bir millətin
Gecə-gündüz sənə müdrik sözündən
Min öyüd verilsə, qanmayacaqsan!

Aydın səmada da ildırım çaxır,
Göz yaşı ürəyə lap səssiz axır.
Qoy deyim sözümü mən əvvəl-axır;
Həyatda sənincün dost-aşna nədir?
Heç qohum-qardaşa yanmayacaqsan!

Həyatda sən düz yox, bir kor bucaqsan,
Çoxdan sönüb gedən odsuz ocaqsan.
Sən suyu qurumuş elə bulaqsan.
Axan gur suları, şələlələri
Özündən sən üstün sanmayacaqsan!

Bu el məsəlini düşün bir anlıq:
“Dünyada qalacaq yalnız insanlıq.”
Yaxşılıq sənincün oldu yamanlıq.
Bu sərvət hər kəsin xörəyi deyil,
Sən bunu heç zaman anmayacaqsan!

MARALGÖL

Maralların məskənisən əzəldən,
Çox göllərin anasısan, Maralgöl!
Kəpəz atan, Göygöl doğma bacındır,
Sən də onun sonasısan, Maralgöl!

Dörd tərəfin yaşıl yamac, göy meşə,
Axıb gəlir ellər sənə görüşə.
Vurulmuşam mən hüsnünə həmişə
Sən dağların aynasısan, Maralgöl!

DANIŞMA

Öz süfrəndə kəsilmirsə duz-çörək,
Çəmənində açılırsa gül, çiçək,
Hər misranda döyünürsə bir ürək,
Nə süfrə aç, nə çiçək dər, nə yaz şer.

NİTQ HİSSƏLƏRİ

İsim deyir: -Bu dünyada canlı-cansız,

Qaya, torpaq, daş, uçan quş...

Bir-bir gəlib adlarını

Hər nə varsa məndən soruş.

Sifət deyir: -Ad verdiyin əşyaları

Formaya da mən salıram.

Dad verirəm, rəng verirəm,

Qayğısına mən qalırım.

Say da deyir: -Kəmiyyətin atasıyam,

Həyat kimi sonum yoxdur.

Nə istəsən gəl söyləyim

Bu aləmdə azdır, çoxdur.

Əvəzlik də: -İstəsəniz gəlib sizi,

Yerinizdə əvəzləyim.

Vərisimtək öz qoynumda,

Bəstələyib əzizləyim.

Gülür feel də: -Bir-bir sizə, gəlin deyir,

Ürək verib canlı edim.

Aram yoxdur sükunətlə,

Ekvator dan keçib gedim.

Dinir zərf də: -Özünüzdən danışmayın,

Kəsin görək bu höccəti.

Nə olsun ki, məndə də var

Hərəkətin əlaməti.

Bağlayıcı: Gülür, gülür, uğunub lap,

Açır tamam bənd-bərəni.

Deyir: -İndi gəlin mənsiz,

Bağlayın siz cümlələri.

Ədatlar da: -Sizdə qüvvə çatışmasa,

Mən özümü çatdıraram.

Öz qüvvəmlə qüvvənizi

Üç-dörd dəfə artıraram.

Qoşma deyir: -Tək qoymaram, lazım olsa,

Qoşularam mən də sizə.

“Kimi”, “təki”, “barəsində”,

Lazım olur hər bir sözə.

Modallar da: -Nə etsəniz, nə görsəniz,
Birdəfəlik bilin fəqət.
Göstərərəm mən də sizə
Doğru, düzgün münasibət.
Nidalar da: -Həyacanla bir ağızdan
Söylədilər:-Oho! Ax! Vay!
Hər nə olsa, bildiririk,
Bircə sözlə: Paho! Oy! Ay!

YOLDAYAM...

Mən yoldayam...
Hələ bərkiməmiş körpə addımım.
Zirvələrə qalxmaq üçün
Axtarıram bir cığır.
Büdrəyirəm, yıxılıram, dururam,
Yaralarım qan verir qançır-qançır.
Nə qorxusu?
İstədiyim cığırı
Təzə tapmışam.
Qalxaram özüm!
Bu cığırla qalxmaq üçün zirvələrə
Dözüm gərəkdir, dözümlü!
Qoyun,
Bu cığırlarda
Min yol azım, büdrəyirəm.
Sonra dağ suları tək
Dərələrdə kükrəyirəm.
Qoyun, mən öz qüvvəmi, gücümü
Sınayım bu yolda.
Yıxılısam da duraram,
Əziyyətli olsa da.
Özüm seçdiyim cığıra
İstəmirəm bələdçi.
Məni yoldan saxlamaz
Nə hay-haray, nə bir səs!
İstəmirəm,
Gəlsin dalımca heç kəs!

NƏDƏN BİLƏYDİM?..

Mən elə bilirdim uşaqlığımda,
Zirvələr səmaya dayaq vurulub...
Gecələr baxanda elə bilirdim
Hər dağa yüz ulduz bayraq vurulub...

Mən elə bilirdim hər dağ başından,
Görünər təbiət birgə baxımla...
Elə bilirdim ki, dağlar olmasa,
Ulduzlar tökülər yerə axınla...

Mən elə bilirdim dağlar bir olub,
Sonradan min yerə parçalanıbdır.
Onunçün qayalar belə ucalıb
Onunçün zirvələr haçalanıbdır...

Mən elə bilirdim hündür zirvədən,
Əl atıb ulduzdan tuta bilərəm...
Elə bilirdim ki, uşaqlığımla,
Ayı ulduzlara qata bilərəm.

Mən elə bilirdim, elə bilirdim,
Günəş bu dağlarda yuvalanıbdır.
Yerini hər kəsdən tez tapım deyər-
Könlüm dağdan-dağa havalanıbdır.

Mən elə bilirdim...
Mən nə biləydim:
Hər dövrün aləmi yaşar özündə.
Mən hardan biləydim,
Nədən biləydim...
Səma da, ulduz da, Yer də, Günəş də,
Tamam dəyişəcək indi gözümdə?

NƏDƏN

Vəzifəyə keçən kimi,
İnsanlığı atdın nədən?
Kişilənib yerli-yersiz
Düzə böhtan qatdın nədən?

Çiçəkləndi diləklərin,
Qüvvətləndi biləklərin.
Qarşısında “böyüklərin”
Quzu olub yatdın nədən?

Xalq malını yeyə-yeyə,
Burnunu dik tutdun göyə.
Ondan-bundan deyə-deyə
Var-dövlətə çatdın nədən?

Rəisləri gördün bir-bir,
İşində mahirsən, mahir.
Müfəttiş ki oldu zahir,
Xəstələnib yatdın nədən?

LAĞ ELƏMƏ

Uşaqsan, düz yolundan azma, bala,
Hər görüb bildiyini yazma, bala,
Özünə dərin quyu qazma, bala,
Böyüyü sən özünə ağ eləmə!
Hörmətin tut, a bala, lağ eləmə!

Sənə nə qurd qoyunu basıb yeyir,
Ya da tülkü toyuğu asıb yeyir.
Qulaq asma, a bala, kim nə deyir.
Qələmi at bir yana, ağ eləmə!
Çatana-çatmayana lağ eləmə!

Sənə nə yağ tapılmır, çay da ki yox,
Satılır ya gizlincə, ya baha çox.
Al, ye, iç, sən də saxla qarnın tox,
Yazıb bunu çox yerə, ağ eləmə!
Mən kimi bir qocaya lağ eləmə!

İNSAFSIZ

Yerə dəyən hörükləri,
Niyə kəsdin, söylə, ay qız?
Ağ gərdəni çılpaq qoyub,
Necə qıydın telə, ay qız?
Danış görək, ay insafsız!

Qırdın şerin qanadını,
Sən göstərdin inadını,
Nə qoydun de, öz adını?
Özün danış elə, ay qız?
Buyur görək, ay insafsız!

Gözləmədin hörmətini,
İzzətini, ismətini,
Yerə vurdun adətini,
Niyə etdin belə, ay qız?
Danış görək, ay insafsız!

XƏLVƏTİ GƏL

Hər bir dərdin əlacı var,
Gəl sinəmə çəkmə dağlar.
Gör müdiri, kefin çağlar.
Sən aranı et xəlvəti,
Gəl xəlvəti, get xəlvəti.

Möhür onda, hünər onda,
Arxa olar hər bir anda,
Keçər işin dörd bir yanda,
Sən aranı et xəlvəti,
Gəl xəlvəti, get xəlvəti.

Qulluğunda hazır dayan,
Müdirini əjdaha san.
Birdəfəlik, ay bala, qan
Sən aranı et xəlvəti,
Gəl xəlvəti, get xəlvəti.

YAZIQSAN, YAZIQ

Vəzifəyə keçən tək,
Şöhrət tutdu gözünü.
Duz-çörəyi itirdin.
Nə dostu yada saldın,
Nə yarı, nə yoldaşı
Min bəhanə gətirdin.

Uyub şöhrətə, şana,
Düşünmədin bir kəsi
Öz ömrünü bitirdin.
Kişiliyi danaraq,
Dünən verdiyin sözü
Bu gün geri götürdün.

Düzünü söyləyim
üzünə açıq
Bu sözüm sənə
gəlsə də acıq:
-Yazıqsan, yazıq!
-Yazıqsan, yazıq!

HEÇ

Dədə-baba adətini,
Tamam atmaq olarmı heç?
Şirin-şirin laylasına
Xələl qatmaq olarmı heç?

Dədə Qorqud dillərini,
Babəkin mərd əllərini,
Həcər, Nigar tellərini
Kəsib atmaq olarmı heç?

Bir “gözəlin” ucbatından,
Əl çəkəkmi biz vicdandan?
Qızlar, bu gün tumanından,..
Lap qısaltmaq olarmı heç?

Qırmızı tuş yanaqlara,
Buxaqlara, dodaqlara,
Manikürü dırnaqlara
Sürtüb yatmaq olarmı heç?

Gözəllikçün boya yaxan,
Adətindən azıb çıxan.
Saxtalıqla yerə baxan
Belə batmaq olarmı heç?

Axı nədir belə forma?
Üstəgəlmə, vurma, çıxma?
Gündə çıxır bir qondarma
Buna çatmaq olarmı heç?

HÖRMƏT VƏZİFƏYƏ

“Mən”,
“Mən”,
“Mən”
deməkdən,
Doymadın nədən?
Güvənib vəzifəyə,
Kəlməbaşı “Mən” dedin.
Xalqın son tikəsini
Qapıb əlindən yedin.
Söylədiyin bu “Mən”lər
Səni yaman alçaltdı.
Hörmət vəzifəyə ki,
Səni xalqa tanıtdı.

MƏSLƏHƏT

Qış aranda, yay bağda,
Üzdük balıqtək yağda.
Dar gündə, dar ayaqda
Nə sən məni görmüsən!
Nə mən səni görmüşəm!

Şişib dönmüşük filə,
Yaman qalxdıq tez zilə.
İşdir, düşsək biz dilə
Nə sən məni görmüsən!
Nə mən səni görmüşəm!

Demə düşüb tininə,
Sirr vermə hər yetənə.
Bir gün düşsək çətinə
Nə sən məni görmüsən!
Nə mən səni görmüşəm!

Sən mühasib, mən müdir,
İşimiz yağtək gedir.
Sözümüz olmasa bir,
Nə sən məni görmüsən!
Nə mən səni görmüşəm!

YORĞANIM

(Xəstəxanada yatarkən)

Yorğanım köhnə deyil, lap “təzədir”,
Qəribə görkəmi var, xoş, məzədir.
Dərzidə “bu günlərdə” tikilmişdir,
Elə bil lap boyuma biçilmişdir.
Çox yüngüldür, oxşayır bir yuxaya,
Pambığı “ətirlənib” nur qoxuya.
Demirəm üzü bir az nimdaş olub,
Ortadan üzülmüşdür, rəngi solub.
Şahididir Rus-Yapon davasının,
Yeri var kürəyində yarasının.
İnqilablar şahididir, çəkmiş keşik,
Süngülərlə mitili olmuş deşik-deşik.
Qırx birin əlilidir, hörməti var,
Qədrini bilən çoxdur, hikməti var.
Zira ki şöhrəti var yorğanımın,
Bu saat pensiyaya çıxmaq üçün,
Lenadan minnəti var yorğanımın.

BƏLKƏ, BELƏ YAXŞIDIR

İstəyirdim dağa dönüm,
Heç təpə də olanmadım.
İstəyirdim qaya olum,
Heç qəlpə də olanmadım.
Bəlkə, belə yaxşıdır...

Arzum idi bulaq olum,
baş tutmadı.
Bir ağacda yarpaq olum,
baş tutmadı.
Heç olmasa yarpaq olum,
baş tutmadı.
Bəlkə, belə yaxşıdır...

Yağış olub
səpələnmək istəyirdim,
Torpaq üstə
mən ələnmək istəyirdim,
Sünbül olub
dənələnmək istəyirdim,
olanmadım.
Bəlkə, belə yaxşıdır...

Nə bilirsən nələr olub
diləyimdə?
Nələr yatıb, lövbər salıb
ürəyimdə?
Hardan bilsən nələr qalıb
istəyimdə?
Bəlkə, belə yaxşıdır...

Ömür qısa, yol uzundur,
dünya böyük.
Mərdi yoxdur, namərdi çox,
dostlar dönük.
Bir həyatdır yaşayırıq,
o da bir yük.
Bəlkə, belə yaxşıdır...

Bu dünyanın çox çətindir
dolayları,
Kimlər gəlmiş, kimlər getmiş
yox sayları...
Arzular var yer üzündə
yox tayları.
Bəlkə, belə yaxşıdır...

Arzular çox,..
Bir-birindən doğur onlar,
Bizi də ki,..
Bircə-bircə boğur onlar,
Ayıq olun, ayıq olun,
ey insanlar!
Ayıq olun!
Bəlkə, belə yaxşıdır!..

DAĞLARI GECƏ DİNLƏYƏK

Dostum, gəl bu axşam çıxmaq dağlara,
Dərədən keçəndə qorxub diksinmə.
Dinləyək səsinə lal gecələrin,
Hər bir şaqqıldıdan donub səksənmə.
Meşədən tələsik ötür keçməyək,
Gecə səslərini dinləyək bir az.
Həzz ala q maralın mələşməsindən,
Aslan nərsinin qorxusu olmaz.
Bir az da şələlə yanında duraq,
Udaq nəğməsini bir ovuc sutək.
Qəlbimizə köçsün bir xoş sərinlik,
Döyünsün sularla həmahəng ürək.
Sonra yamaqlarla qalxaq yuxarı,
Daş qopsa qayadan, qorxmayaq əsla,
Görək necə olur, necə səslənir,
Gecənin bağrından qopan əks-səda?
Çıxaq o ulduzlar yapışan dağa,
Yoraq zülmətlərin vahiməsini.
Təbiət bəstəkar olur gecələr,
Dinləyək gecə də biz nəğməsini.

YAŞI BİLİNMƏZ

Bu dağlarda namərd gəzib, mərd gəzib,
Təmkinini itirməyib heç zaman.
Bu dağların ürəyini dərd əzib,
Çox axmışdır sinəsində nahaq qan.

Bu dağlarda at oynatmış Koroğlu,
Aynalıdan atəş açmış qoç Nəbi.
Yamacında od gizlənib həmişə,
Keşiyində sayıq durmuş Tunc Vəli.

Bu dağlarda qəm gizlənib dağ olub,
Qərrib ölüb çağırılmışlar bayatı.
Sinəsində çox olmuşdur qalmaqal,
İgidlərin burda keçmiş həyatı.

Bu dağların yaşı çoxdur, bilinməz,
Qüdrətindən Dədəm Qorqud söz açıb.
Sinəsində izlər var ki, silinməz
Günəş özü zirvəsində nur saçıb.

Duruşunu kimdən alıb bu dağlar?
Bilən varsa, qoy söyləsin düzünü.
Hər daşında yüz şimşəyin izi var
Əyilməmiş, sındırmamış özünü?

SABAHA İNAMLA BAXIN

(Son zəng vurularkən)

Çatmışsınız həyatın yolayrıcına,
Yolların müqəddəs qolayrıcına.
Düşünün burdaca gedirsiz hara?
Qışamı, payıza, yoxsa bahara?
Sizi qorxutmasın ayrılan yollar,
Hər yolun əvvəli, bir də sonu var.
Qoy hara uzanır yollar uzansın,
Qoy kimlər qazanır, hələ qazansın...
Sizinçün üfüqlər aydındır daha,
İnamla, inamla baxın sabaha!

Hər yolun yaxını, uzağı vardır,
Hər yolun özünün sorağı vardır.
İndi ki çatmışız bu astanaya,
Sizi qorxutmasın nə dağ, nə qaya.
Yollar bu dünyada damar-damardır,
Hər yolun min cürə çətini vardır.
Tanıyın yaxını, görün yadı da,
Sınayın inamı, etiqadı da.
Demirəm çox şeyi almayın saya,..
İnamla, inamla baxın sabaha!

Yolların enişi, yoxuşu da var,
Yolların cığırı, genişi də var.
Deməyin on ili belə ötürdük,
Məktəb həyatından biz nə götürdük?
Gördünüz illərin sınağını da,
Gördünüz vədəsiz “qonaqları” da.
Bir zaman dönəcək tarixin üzü,
Aydın görünəcək əyrisi, düzü.
Gedəcək üzlərdən hər saxta boya,..
İnamla, inamla baxın sabaha!

Sular durulacaq vaxt vədəsində,
Sancılar qalxacaq şər mədəsində.
Qatillər duracaq üz-üzə onda,
Dünyanın məhkəmə salonlarında.
Artan qırğınlara, axan qanlara,
Hər gün şəhid gedən bu qurbanlara
Cavab verəcəkdir tarixin özü,
Yaman olacaqdır hakimin sözü.
Çoxuna bu illər duracaq baha,..
İnamla, inamla baxın sabaha!

Yolunuz olarsa həqiqət yolu,
Məhəbbət, cəsarət, sədaqət yolu,
Birləşə bilsəniz əməlinizlə,
Bir cənnət qurarsız əllərinizlə.
Yeni zirvələrə yollar açarsız,

Günəştək aləmə şəfəq saçarsız.
Olmaz yer üzündə qəm də, kədər də,
Gülər ürəklərdə parlaq səhər də.
Yer qalmaz dünyada nə köksə, aha,..
İnamla, inamla baxın sabaha!

AZADLIĞIN QURBANLARI

Gördüm, “baş üstələr”, “bəli-bəlilər”,
Axıtdı bir xalqın necə qanını?
Gördüm, içimizdə “başlı” dəlilər,
Seçdi xəyanətçün hansı anını-
Axıtdı bir xalqın necə qanını!

Gördüm, haqq deyəni necə boğurlar,
Qan necə göllənir küçələrdə də!
Gördüm, “azadlığın ordusunu” da
Necə hücum çəkir gecələrdə də-
Qan necə göllənir küçələrdə də!

Qəlbimdə yetmiş il mənə yaşayan,
İnamım qırılıb itdi bir anda.
Bəs edər bu qədər aldanıldığım
Hər şey sona çatıb bitdi bir anda-
İnamım qırılıb itdi bir anda.

İlan ağı alıb kərtənkələdən,
Kim oldu qəzəblə sancdı, dişlədi.
Həqiqət deyənin şah damarında
Qara qətran kimi zəhər işlədi.
Kim oldu qəzəblə sancdı, dişlədi!

Yazıldı tarixin daş yaddaşında,
Şəhidlər azadlıq qurbanı kimi.
Bu qəm karvanının, dərd karvanının,
Şahidlər qalacaq sarbanı kimi,
Şəhidlər azadlıq qurbanı kimi!

AMAN ALLAH

(Şəhidlərin ildönümünə)

Göz yaşları döndü qana,
Fəryad etdi min-min ana.
Pərdə çəkdi asimana
Şəhid qanı, aman Allah!
Aman Allah!

Qan ağladı qərənfillər,
Ağı dedi şirin dillər.
Ağır gəldi ildən-illər
Hökmün hanı, aman Allah!?
Aman Allah!

Xəyanətdən zaman-zaman,
Min bir əzab görüb insan.
Nalə çəkir qaboy, kaman
Ulduzlar sanı, aman Allah!
Aman Allah!

Yanvar ayı matəm oldu,
Neçə körpə, cavan soldu?
İllər nə tez tamam oldu?
Hökmün hanı, aman Allah!?
Aman Allah!

Deyirlər ki, sən adilsən,
Hər bir şeyə sən qadirsən.
Görə-görə bunları sən
Hökmün hanı, aman Allah!?
Aman Allah!

İLƏHİ

Bu qəlbimdə heç nə mələr, bilmirəm?
Bu sinəmdə yatıb nələr, bilmirəm?
Sevincdirmi, yoxsa kədər, bilmirəm?
Yaxşılığa sən özün yoz, İlahi!

Yerin-göyün, ərşin-küllün, tam ərzin,
Nizam ilə düzüb qoşar tərəzin.
Bu bəşərlə yoxdur isə qərəzin
Yer üzündən pislili poz, İlahi!

Bu nə zaman, bu nə dövran, bu nə ah?
Bu nə qırğın, bu nə şivən, bu nə vay?
Heç soyqırım olmamışdır buna tay
Necə dözümlü, deyirsən döz, İlahi!

İgidlərin bu şəhidlik günündə,
Baş əyirəm ruhlarının önündə.
Anaların fəryadında, ünündə
Nələr yoxdur, tapmıram söz, İlahi!

Heç bilmirəm nə ölçüdə, biçimdə,
Bir qəribə yangın vardır içimdə.
Yox, söndürməz mən dəryalar içsəm də
Ürəyimə düşüb bir köz, İlahi!

Sən böyüksən, sən ulusan, Tanrısan,
Bu milləti yaratmısan uca san.
Azərbaycan xalqını da sən hər an
Özün qoru, özün ol göz, İlahi!

DÜNYANIN İŞİ ALLAHA QALIB

Demə ki dünya
Yaman böyükdür.
Bax xəritəyə,
Bölük-bölükdür.

Asılı qalıb,
Taleyi tükdən.
Qurtara bilmir
Bu ağır yükdən.

Hər gün qırğın, qan,
İnsan ölümü.

Hər gün top, tüfəng,
Torpaq bölümü.

Qarışb aləm,
Biri-birinə.
İnanmaq olmur
Müdik, pirinə.

Od tutub yanır
Kəndlər, şəhərlər.
Alov rəngində
Doğur səhərlər.

Dağlar fikirli
Boylanıb baxır.
Lal dərələrdən
Suyu qan axır.

Quşlar hürküşüb,
Uçmuş yuvadan.
Köçür insanlar
Eldən-obadan.

Boğulub rəngi
Kürün, Arazın.
Ədalət yatmır
Üstündə sazın.

Habil kamanı
Yandırıp yaxmır.
Sağır göylərdən
İldırım çaxmır.

Düzlər, çəmənələr
Sükuta dalıb.
Dünyanın işi
Allaha qalıb!
Allaha qalıb!

ALLAH SAXLASIN

Deyirsən bir şer söyləyim, ay dost!
Mən səni necə şad eyləyim, ay dost!
İl-ildən pis gəlir neyləyim, ay dost!
Bundan betərini Allah saxlasın!

Dünyanı dağıdan deyim nə hisssdir,
Dövlətə tamahdır, vara hərisdir.
İnsanı yolundan edən iblisdir,
Bundan əntərini Allah saxlasın!

Əsəbdən asılan qoca dünyaçün,
Yaman narahatam, narahat bu gün.
Deyirəm fırlanan ərzin büsbütün
Qorxu-xətərini Allah saxlasın!

VAR

Bu dünyanın min çaları,
Min rəngi var, irmağı var.
Hər fitnədə, hər hiylədə
Sarı iblis barmağı var.

Koroğlunun Qıratları,
Ərəb atı, Düratları,
Bir köhlənin Kür atları
Cığırlarda yormağı var.

Yuxulanmış bir nəhəngin,
Yaralanmış bir pələngin,
Qəzəblənmiş min-min gəncin
Ayaq üstə durmağı var.

Duruşunda Murovdagın,
Kədəri var bu torpağın.
SİNƏSİNDƏ QARABAĞIN
Rus-Erməni qarmağı var.

Dəniz ilə, quru ilə,
İsrafilin suru ilə,
Rəbbin özü zoru ilə
Haqq-ədalət qurmağı var.

SORUŞMA

Oxumaq çətindir, cəhd etmə əbəs,
Qəlbimdən nə keçir onu soruşma.
Özüm də bilmirəm bu boş dünyanın,
Necə olacaqdır sonu, soruşma.

Zamanın neçədir, bilinməz yaşı,
Tarixin nə qədər olub savaşı...
Rəngdən-rəngə girir hər addımbaşı,
Necə bilinəcək donu, soruşma...

Dünya öz dərdindən fikrə dalıb,
Könlüm dənizində lövbərin salıb.
Sinəmdə çox sirlər bükülü qalıb,
Təkcə məndən bunu, bunu soruşma.

VAR

Bu dünyada çoxlarının,
Böhtan, hiylə qurmağı var.
Daraşıb xalqın canına,
Zəli kimi sormağı var.

“Kişilər” var xoş üz ilə,
İş düzəldir bir söz ilə.
Baş kəsdirir qaş-göz ilə,
Qulağının burmağı var.

Bir çoxunun xətiraltı,
Hiyləsi var çətiraltı.
Şairin də sətiraltı
Sarı simə vurmağı var.

BİLMİRƏM HEÇ MƏNƏ NƏ OLUB BU GÜN

Bilmirəm heç mənə nə olub bu gün,
Qəlbimə tənhalıq hissləri dolub.
Bütün arzularım elə bil solub
Olmaq istəyirəm özümdən iraq-
Lap kiçik, lap kiçik yetim bir uşaq.

Bəlkə də qəlbimi yalanlar sıxıb,
Namusu, qeyrəti satanlar yıxıb.
İnsanlıq qırmızı kitaba çıxıb,
Olmaq istəyirəm dünyadan qıraq-
Lap kiçik, lap kiçik yetim bir uşaq.

Yalançı dünyadan-yaman bezmişəm,
Riyakar olduğun tamam sezmişəm.
Əlimi əlindən artıq üzmüşəm
Olmaq istəyirəm qoynundan uzaq-
Lap kiçik, lap kiçik yetim bir uşaq.

DEYİRƏM

Fikir yumağından çıxanmıram mən,
Gözümə çən düşüb, saçlarıma dən.
Çoxunun bədnidyət əməllərindən,
Heyrətdən, heyrətdən donacaq dünya!

Yerin mehvərinə vurulan zərbin,
Artan qırğınların, bürüyən hərbin,
Bir dar düşüncəylə çırpınan qəlbin,
Bumbuz soyuğundan donacaq dünya!

Yetişib, bəlkə də, qürub çağları,
Bürünüb dumana uca dağları.
Ölənələr ölmüşdür, qalan sağları
Özüyçün müttəhim sayacaq dünya!

BÜTÖVLÜK

Öyrənmişəm özümünkü olmağa,
Söz dedimmi sözümünkü olmağa,
Nəyə baxsam gözümünkü olmağa,
Oxşamıram başqasına, əzizim!

Hər nə oldu arşınınla ölçmə gəl,
Yüz yol ölçüb yoxlamamış biçmə gəl,
Hər sap ilə biçdiyini tikmə gəl,
Oxşamıram başqasına, əzizim!

Mən elə mən yaranmışam əzəldən,
Qorxum yoxdur vaxtlı-vaxtsiz əcəldən,
Nə yaxşı ki saçlarıma düşüb dən,
Oxşamıram başqasına, əzizim!

Qorxutmayır məni tufan, boran, qar
Öz içimdə min tufanım var aşkar,
Nə yaxşı ki ürəyimdə ağrı var,
Oxşamıram başqasına, əzizim!

Heç qınama yerli-yersiz sən məni,
Çox sıxıbdır duman məni, çən məni,
Koruş bıçaq bölə bilməz tən məni,
Oxşamıram başqasına, əzizim!

Mən insanam, dəmir deyil yeyiləm,
Paltar kimi hər əyində geyiləm,
Nə yaxşı ki buqələmun deyiləm,
Oxşamıram başqasına, əzizim!

Bu dünyanın qəribədir gərdişi,
Hey fırlanır, yeyilməyib bir dişi,
Ağaminin gizli olmaz heç işi,
Oxşamıram başqasına, əzizim!

OĞLUM

Yerində deyilmiş bircə kəlmə söz,
Alınmaz qalalar aldırar, oğlum!
Ho var dərələrə endirər səni,
Ho var dağ başına qaldırar, oğlum!

Hər atalar sözü bir nəsihətdir,
Bitib-tükənməyən canlı hikmətdir.
Yox yerdən olan söz sonsuz heyrətdir
Öyrən bu hikməti nə ki var, oğlum!

Cavanı, qocası bir xəzinədir.
Ağbirçək qarısı bir dəfinədir.
Öyrən el deyəni, söyləmə nədir?
Budur sərvət, dövlət, budur var, oğlum!

“Muğan Muğan olsa, biri üç edər,
Muğan tufan olsa, üçü heç edər.”
Ağıl rişələnib belə kök edər,..
Ellər dünyasından sən yığ bar, oğlum!

Hər tarix sinəni bir-bir varaqla,
Yığ, topla çinbəçin, bir-bir daraqla.
Eşitsən bir müdrik harda, soraqla
Tutmasın yolunu boran, qar, oğlum!

Öyrən atalardan sən dözüm, səbir
Böyüyə-kiciyə qoy hörmət, xətir.
Ulu babalardan misallar gətir
Kamal dünyasında olma xar, oğlum!

Sadədən sadə ol, müdrikdən müdrik,
Nə qədər canın var sən öyrən bilik.
Hünər meydanında başını tut dik
Allah özü sənə olsun yar, oğlum!

DÖRDLÜKLƏR

(Müşfiqin əziz xatirəsinə)

1. Ey könül, sən məni sehrə salmısan.
Sonu görünməyən mehrə salmısan.
Etmisən şerin eşq divanəsi
Dibsiz bir ümməna, nəhrə salmısan.
2. Şerdir könlümün sevgi, butası
Günəş həmayili, Ay ayparası.
Ürəksiz yazmaram tək bir misra da
Hər sözdə qəlbimin vardır parası.
3. Göylərin yanağı bax, allanıbdır.
Üfün buxağı bax, sallanıbdır.
Mənim şerimtək asimanlarda
Ulduzlar sayrışır bax, xallanıbdır.
4. Sözlər fikrimin ulduzlarıdır.
Gözəllik şerimin ulduzlarıdır.
Könül, sənin mavi səmalarında
İlhamla boylanan el qızlarıdır.
5. Kim şeir söyləyir, qoy dərin desin,
Bir az qılıq qatıb, qoy şirin desin.
Fələk heyran qalsın söz qüdrətinə
Yeddi qat göylərdən afərin desin.
6. Yənə söz nəhrimin açılıb bəndi,
Axıb bürüyəcək şəhəri, kəndi.
Tufan yaradacaq o, hər ürəkdə
Dolacaq qəlbinə şeir gülpəndi.
7. Ümmanam, axtarma, yoxdur sahilim.
Bir böyük tarixdir hər ayım, ilim.
Oxumaq çətindir vərəqlərimi
Kəsiləmə, doğransam mən dilim-dilim.

8. Ey könül, sən Günəş timsalındasan,
Qanadlı bir pəri misalındasan.
Hər bəzək-düzəyin müxəmməs, qəzəl
İçib xumarlanmış məst halındasan.
9. Yenə də, ey könül, ətirlənmişən,
Aytək halə qurub çətirlənmişən.
Uçsan durnalartək sən sıralanıb
Şeir misrasitək sətirlənmişən.
10. Sevgi dünyasının kəhkəşanından,
Qanad çal, ey könül, vüqarla boylan.
Ucal üfüqlərin ənginliyinə
Günəştək nur çilə, görünsün hər yan.
11. Mən haqq yaranışın qüdrətidəyəm.
Bir xoş gələcəyin sürətidəyəm.
Bu dünya mülkünə hakimlik edən
Böyük fikirlərin heyrətidəyəm.
12. İnsanam, çox böyük bir qüdrətim var.
Vüqarım, qürurum, xoş niyyətim var.
Yaxşıya yaxşıyam, yamana pisəm
Qılınctək nifrətim, məhəbbətim var.
13. Xislətim bəllidir-Adəmdəyəm mən.
Ətirdən məst olmuş bir dəmdəyəm mən.
Düşmüşəm söz adlı gözəl sehrinə
Büsbütün bir başqa aləmdəyəm mən.
14. Könlümdə yenə də “Cəngi” çalınır,
Bir yeni dünyanın zəngi çalınır.
Uzaq üfüqlərin fəvqündə duran
Ədalət sazının əngi çalınır.
15. Səndə nə gizlənilib, anımmı, könül!
Alışib Kərəmtək yanımmı, könül!
Məcnuntək dağları, susuz çölləri
Özümə bir həmdəm sanımmı, könül!

16. Ey könül, bir söylə, yaz səhərində,
Bu çağlayan nədir pərdələrində?
İlhamdan yangımı baş verib yenə
Alışıb, od tutub pərdələrin də?
17. Könül, başlanıbmı təlatümlərin?
Sükansız üzürsən, yox balü-pərin.
Baş vurub səmanın dərinliyinə
Uçursan qoynuna al səhərlərin.
18. Özünü boş yerə çox yorma, könül!
Hər mənasız sözə çox varma, könül!
Sözün güdrətini daim uca tut
Nimdaş qafiyələr axtarma, könül!
19. Ey könül, hər hökmü verən zamandır.
Cahanda iz qoyan yalnız insandır.
Tomris nənəmizdən, Tuti Bikədən
Hər kəs öyüd alıb bir qəhrəmandır.
20. Söz açma, ey könül, dövlətdən, vardan
Heç kim doymamışdır sevgili yardan.
Söylə, bu məhəbbət, bu bir ümman eşq
Dünyanın əşrəfi insanda hardan?
21. Könül, səndə nədir bu titrəyişlər?
Bəs hanı dediyin dostlar-bilişlər?
Çox da baş sındırıb özünü yorma
Təzədən başlanır dünyada işlər.
22. Dünyanın nə qədər keşməkeşi var.
Min gəliş-gedişi, min vərdişi var.
Sonu nə olacaq heç kəs bilməyib,
Onun görünməmiş min bir işi var.
23. Kişilərin sayı azalıb, könül!
Haqq-ədalət təmiz sozalıb, könül!
Gəl bu uçurumdan bir az kənar dur
Bu quyu çox dərin qazılıb, könül!

24. Könül, nədir səndə bu sızıltılar?
Bu yanıb qovrulmaq, bu cızıltılar?
De, sənin qəlbinə kim toxunubdur?
Yoxsa bu dünyada bir kədərin var?
25. Kim deyir bu dünya mənasız, boşdur?
Ömür uçub gedən köçəri quşdur?
Hamının baxdığı bu pəncərədən
Yenidən boylanmaq, bəlkə də xoşdur!
26. Nədir dost-aşnada bu küsü-umu?
Mən başa düşmürəm bu cür məfhumu!
Dünyanın bəlkə də qiyamətidir
Artıq, adam saymır qohum-qohumu.
27. Dünya qarışıqdır. Qarışdıran var.
Onu lehmə kimi bulaşdıran var.
Bu yazıq milləti bir-birisiylə
Yenə qızışdırıb salışdıran var.
28. Elə bil beynimdə boş yarıqlar var.
Sinəmdə mələrti, hıçqırıqlar var.
İqlimdən-iqlimə gəzib dolaşan
Dünyaya səs salan qışqırıqlar var.
29. Dünyanı bürüyən bu qovğa nədir?
Tu tufan, bu boran, qasırğa nədir?
Bu aclıq, bu qırğın, bu faciələr
Bəşəri məhv edən yadırğa nədir?
30. Səmanı dolaşan bu ölüm nədir?
Yenidən başlanan bu bölüm nədir?
Əti sümüyündən zorla ayırmaq
İnsana edilən bu zülüm nədir?
31. Niyə qan çanağı olsun bu dünya?
Üfunət yatağı olsun bu dünya?
Gözəllik, ülvilik olduğu yerdə
Çirkablar ağnağı olsun bu dünya?

32. Nədir sinəndəki bu göynərtilər?
Səni diksindirən bu hənirtilər?
Könül, nədir səni narahat edən?
Nədir səndən qalxan bu iniltilər?
33. Bu nə uğultudur gəlir səmadan?
Niyə qızarmışdır üfüqlər, bu dan?
Bu yanvar gecəsi, soyuq qış günü
Necə çəkilmişdir göylərə bu qan?
34. Kimdə vardır belə duyum hissələri?
Arayıb-axtarmaq yaxşı, pisləri?
Dünyada nə qədər şəhid var belə
Gəlir qulağıma addım səsləri.
35. Mən öz varlığımdan olmuşam bütün.
Didir ürəyimi ah, nalə, bu ün.
Bu yaşıl xiyaban and yerimizdir
Axır göz yaşlarım qəlbimə bu gün.
36. Ucalıq zirvəsi xislətimdədir.
Elimdə, yurdumda, millətimdədir.
Qanla suvarılan ana torpağın,
Əzəmi şəhidlik qeyrətimdədir.
37. Könlümdə hər dilək bir xoş niyyətdir.
Hər arzu, hər istək bir qüdsiyyətdir.
Şəhidlər ölməyib, ölməz heç zaman
Onların yurd yeri əbədiyyətdir.
38. Bəsdir axıdılan günahsız qanlar,
Qırılıb məhv oldu igid cavanlar.
Yaxın buraxmayın qara kabusu,
Ayıq olun, ayıq! Siz, ey insanlar!
39. Könül, çox inləmə, sakit ol bir az.
Belə həyəcanla de, kim olub saz?
Yazıqsan, sinənə yığma bu qədər
Dünyanın dərdini yük etmək olmaz.

40. Könül, sarı simdə bəsdir çaldığın,
Varıb du dünyadan nədir aldığın?
Fikir aləmindən aralan bir az,
Bəsdir o ümməndə lövbər saldığın.
41. Könül, hər bir rəngin öz mavisi var.
Şerimin sənintək bir hamisi var.
Böyük sinəsində sənə yer verən,
Bir kiçik həvəskar Ağamisi var.

QIR QAZANI KİMİ BAZAR QAYNAYIR

İçimdə qərribə tufan qaynayır,
Aləm qarışıbdır biri-birinə.
Çıxarıb dünyanı öz mehvərindən,
Satırlar köşklərdə manat yerinə.

Pozulub hər yerdə nizam, tərəzi,
Oğrular çoxalıb göbələk kimi.
Cibgirlər daraşib xalqın canına
Qanını sorurlar bir “mələk” kimi.

Qır qazanı kimi bazar qaynayır,
Gedir alver üstə “mən ölüm”, “sən öl”.
Nə ahılı dinir, nə ağsaqqalı
İstəsən özünü iki yerə böl.

Atılıb üst-üstə qalanıb vicdan,
Əqidə satılır, məslək satılır.
Namusu asaraq paltarasandan
Pörtədənmiş kələmdə ürək satılır.

Kişinin geydiyi alt paltarları,
Qadın tərifləyir min avaz ilə.
Kişinin əlində “qoşa papaqlar”
Satır bir qadına əda, naz ilə.

Mənim bu bazardan gözüm su içmir,
Vüqar pul-pul olub, mənlük batacaq.
Adamlıq olacaq sabun köpüyü
İnsan bir qul kimi özün satacaq.

Qır qazanı kimi qaynayır bazar,
Burda nələr olur, Allah, amandı.
Hər tində, bucaqda min alqı-satqı,
Vallah, başdan-başa bu məkan qandı.
Burda nələr olur, Allah, amandı!

A DAĞLAR

Keçin günahımdan, bir də qayıdım,
Gəzim qoynunuzu, dağlar, a dağlar!
Qəlbimdə min istək, min arzu yatıb,
Qucum boynunuzu, dağlar, a dağlar!

Mən sürtüm üzümü ana torpağa,
Verim bulaqlarla dodaq-dodağa,
Boylanım doyunca bir sola-sağa,
Görüm oynunuzu, dağlar, a dağlar!

Nə vaxtdır güzarım düşməyibdir bir,
Qalmayıb dözüümüm, tükənib səbir.
Sizinçün burnumun ucu göynəyir,
Öpüm soynunuzu, dağlar, a dağlar!

Qoy gəzim, könlümdə qalmasın nisgil,
Vəfasız deməsin mənə bədəsil.
Gün gündən pis gəlir, aylardan da il,
Sınsın könül buzu, dağlar, a dağlar!

Ağami qayıdıb gəlibdir sizə,
Qıymayın göz yaşı qəlbinə süzə.
Keçən keçib gedib, vurmayın üzə,
Sizə qurban quzu, dağlar, a dağlar!

KÖNÜL

Bu dünyanın gərdişindən,
Axşam-səhər gedişindən,
Əvvəl-axır bir işindən
Süleyman da baş açmayıb-
Çox özünü yorma, könül!

Gəlimlidi, gedimlidi,
Lap tamaşa edimlidi,
Axır ucu itimlidi
Heç kəs ölümdən qaçmayıb-
Vaxtsız şivən qurma, könül!

Ötüb getmiş milyon illər,
Gəlib-getmiş çox nəsillər.
Bir tək Allah yaxşı bilər
Kim od olub nur saçmayıb?
Sarı simə vurma, könül!

Hanı Adəm, hanı Həvvə?
Hanı Vamiq, hanı Əzra?
Hanı Gülşə, hanı Vərqa?
Sevənçün eşq deyil ayıb-
Bir an eşqsiz durma, könül!

DAĞLARA BAX

*(-Çıx dağların üstündə iki ocaq yandır.
Oğuz igidlərinə agah olsun ki, vətən təhlükədədir)
“Kitabi-Dədə Qorqud”dan*

Ey-hey! Vətən oğlu, aç gözlərini,
Qaldırıb başını bir dağlara bax!
Alov dilimləri uçalıb göyə
Hər dağın başında yanır cüt ocaq-
Başını qaldırıb bir dağlara bax!

Bəsdir ənlük satdın köşk arxasında,
Yanır od içində gəzdiyin torpaq.

Qəlbini dəlmirmi ruh harayları?
Başına qoyduğun deyilmi papaq!-
Başını qaldırıb bir dağlara bax!

Tulla o satdığın zərr nimtənəni,
Ata məzarından sən al bir soraq.
Şirinli-acılı bu iti sözlər
Kefinə dəyməsin, sallama dodaq-
Başını qaldırıb bir dağlara bax!

Yanır od içində dağ, dərə, düzən
Yanır əcdadının ruhu “ay qoçaq”.
Vətən əldən gedir, özünə qayıt
Silahdan, əlinə yaraq al, yaraq-
Başını qaldırıb bir dağlara bax!

Qorqud haray çəkir, ey vətən oğlu,
Düşmən torpağına açmışdır ayaq.
Qalxıb Salur Qazan, Alp Aruz, Beyrək
Tərpən, qan ağlayır gözəl Qarabağ-
Başını qaldırıb bir dağlara bax!

İSTƏMİRƏM MƏN

Hardasa bir ceyran boynu burulu,
Mənimçün həsrətlə yollara baxır.
Hardasa bir bulaq dumdum durulub,
Həzin nəğmələrlə çöllərə axır.
Ceyran da boylansın, bulaq da axsın-
Sənsiz heç birini istəmirəm mən.

Hardasa bir gül var, dərməmiş qalıb,
Hələ şəh damlası var ləçəyində.
Hardasa bir arzu təzə gül açıb,
Zərrin mirvarilər var çiçəyində.
Qızlar dəstə tutub döşünə taxsın-
Sənsiz heç birini istəmirəm mən.

Hardasa min gözəl çıxıb seyrana,
Min bir müğənni də verib səs-səsə.
Böyük bir salonda sərgi qurulub,
Bütün gözəlliklər giribdir bəhsə.
Özünə kim necə baxırsa, baxsın-
Sənsiz heç birini istəmirəm mən.

Sənsiz könlüm evi təmiz boşalıb,
İlham pərisinin yeri boş qalıb.
Uçub xəyalımın narahat quşu,
Bir susuz səhrada o məskən salıb.
Qoy indidən belə ildırım çaxsın,
Bütün bu dünyanı yandırıb yaxsın-
Sənsiz heç birini istəmirəm mən.
Sənsiz heç birini istəmirəm mən.

QİSMƏT OLARSA

Qismət olacaqmı bir də görəsən,
Baxım bu dağların əzəmətinə?
Dolanım Niyalı, mən Qız-oğlanı
Çıxım Baba dağın ziyarətinə?

Qismət olacaqmı bir də görəsən,
Baxım dağ kəlinin bu duruşuna?
Sizdən nə gizlədim, heyranam düzü
İsgəndər quşunun bu uçuşuna!

Qismət olacaqmı bir də görəsən,
Qurd dəymiş bu qardan doyunca yeyim?
Dərin dərələrə, yala, yamaca
Səsimi qaldırıb yenə söz deyim?

Dünyanın işini heç bilmək olmaz,
“Arxa su gəldimi, yenə də gələr.”
Bir də bu yerlərdə mənim güzarım
Qismət olacaqmı bir Allah bilər?

Açığı qəlbimin budur arzusu;
Gəzdiyim yerləri bir də dolanım.
Anam Azərbaycan odları kimi
Dağlarda alışım, dağlarda yanım!

HƏLƏ DEYİLƏSİ SÖZÜMÜZ ÇOXDUR

Ulduzlu səmaya, Aya, Günəşə,
Torpağa, havaya, suya, atəşə,
Yerin mehvərinə, fəlakə, ərşə,
Kim deyir deməyə sözümüz yoxdur?
Hələ deyiləsi sözümüz çoxdur!

Dünyaya od vuran yalın başlara,
Ürəyi kömürtək qara daşlara,
“Vətənli”, “vətənsiz” vətəndaşlara,
Kim deyir deməyə sözümüz yoxdur?
Hələ deyiləsi sözümüz çoxdur!

Zamanın toxunan sarı siminə,
Fəlakət gətirən bütün aləmə,
Nobel mükafatlı neçə alimə,
Kim deyir deməyə sözümüz yoxdur?
Hələ deyiləsi sözümüz çoxdur!

MDB, BMT neçə cür ada,..
Neçə cür mənalı min-min soyada,
Qitələr dolaşan nalə, fəryada,
Kim deyir deməyə sözümüz yoxdur?
Hələ deyiləsi sözümüz çoxdur!

“Xoşbəxtlik” vəd edən hər siyasətə,
Rəyasət adlanan hər riyasətə,
Hələ də xor baxan yazıq millətə,
Kim deyir deməyə sözümüz yoxdur?
Hələ deyiləsi sözümüz çoxdur!

BU DÜNYA ÇOX QƏRİBƏDİR

Küsməli deyil ki, ondan küsəsən,
Küsüb haqq-hesabı təmiz kəsəsən.
Axtarıb bir yeni dünya gəzəsən,
Doğrudan, bu dünya çox qəribədir!

Çoxunun ağlını əlindən alır,
Nazlı gəlin kimi tamaha salır,
Bəzən ilan olub adamı çalır,
Doğrudan, bu dünya çox qəribədir!

Dost-düşmən olduğu deyildir bəlli,
Gah səni oxşayır, gah edir dəli,
Fitnəkar gözəltək olub mindilli,
Doğrudan, bu dünya çox qəribədir!

Hər şeyi çoxuna üz olub onun,
Yoxuşu-enişi düz olub onun,
Kasıbçün hər dərdi yüz olub onun,
Doğrudan, bu dünya çox qəribədir!

Bilinmir gedişi-gəlişi nədir?
Peşəsi fırlanmaq, vərdişi nədir?
Yarandığı gündən bəs işi nədir?
Doğrudan, bu dünya çox qəribədir!

Bir üzü ölümdür, bir üzü dirim,
Bir üzü alımdır, bir üzü verim,
Sən kimsən, mən kiməm, hardadır yerim?
Doğrudan, bu dünya çox qəribədir!

Yazıqsan, Ağami, yorma özünü,
Gözlə, məqamında söylə sözünü,
Dünya yola salıb səntək yüzünü,
Doğrudan, bu dünya çox qəribədir!

ÖLMƏZ NƏSİMİYƏ

Qəlbimə min dünya olsa sığışar,
Tək özüm dünyaya heç sığışmıram!
Fikrim qanadlanıb laməkan olur,
Uçan xəyallardan mən yığışmıram!
Bugünkü dünyaya heç sığışmıram!

Bəzən ürəyimdə vulkan püskürür,
Dağları yerindən tərpədirəm mən.
Bambaşqa bir aləm yaratmaq üçün,
Yeri mehvərindən titrədirəm mən!
Mehrin, məhəbbətin, nifrətinəm mən!

Bəzən soyuluram diri-diri mən,
Ədalət deyilən haqdan qaçmıram.
Nahaq ildırımından qanad taxsa da,
Mən ondan heç zaman söhbət açmıram!
Ədalət deyilən haqdan qaçmıram!

Fikrim dolanır asimanları,
Ulduzdan-ulduza qanad taxıram.
Kainat qəlbimə dar gəlir deyə,
Bir başqa aləmə nurtək axıram!
Ulduzdan-ulduza qanad taxıram!

Bəzən zərrədən də zərrə oluram,
Yenə sığışmıram bu dünyaya mən!
Bəzən böyüyürəm, elə böyük ki,..
Yenə sığışmıram bu dünyaya mən!
Sığmıram, sığmıram bu dünyaya mən!

MƏN SÜLHƏ SƏS VERİRƏM

Bir yığın bülleten verilib mənə,
Aldanıb vədlərə kimə səs verim?
Mən kimin üstündən xətt çəkim burda,
Bəs kimi saxlayım, bilinsin yerim?
Aldanıb vədlərə kimə səs verim?

Biri vəd verir ki, tapdansa haqqın,
Onun qayğısına mən qalacağam!
Deyir: -Bundan sonra nə qədər sağam,
Haqqın keşikçisi mən olacağam!
Onun qayğısına mən qalacağam!

Biri vəd verir ki, səs versən mənə,
Sənin torpaq payın çoxalar bir az!
Çıxarsan qorxusuz bu qış bahara,
Açılar sənin də önündə bir yaz,
Sənin torpaq payın çoxalar bir az!

Biri vəd verir ki, mən vəkil olsam,
Düzələr sənin də hər dolanışın.
Təbəssümlər qonar al yanağına,
Açılar alnından düyün, qırışın,
Düzələr sənin də hər dolanışın.

Biri vəd verir: -Gözəl Qarabağ,
Seçilsəm, sabahdan bizim olacaq!
Şuşada, Laçında, Cıdır düzündə,
Qədim Topxanada izim olacaq!
Seçilsəm, sabahdan bizim olacaq!

Biri yağlı-yağlı vədələr verib,
And içir “vicdanla” xalqa, Vətənə.
Biri seçilməkçün lap əldən gedib,
Yalvarır: -Siz Allah, səs verin mənə.
And içir “vicdanla” xalqa, Vətənə...

A “yoldaş”, bir saxla, sürmə atını,
Xalq qan axıdanda sən harda idin?
Düşmən lüt eləyib qızı-gəlini,
Odlara yaxanda sən harda idin?

Xocalı yananda odlar içində,
Körpələr donanda qırov içində,
Meyidlər qalanda qanov içində,
Gözləri çıxanda sən harda idin?

Füzuli, Qubadlı olanda talan,
Tapdaqlar altında qalan Zəngilan,
Haray qoparanda Vaqif, Natəvan,
İldırım çaxanda sən harda idin?

Bakı küçələri dönəndə qana,
Şəhidlər gələndə yüz-yüz meydana,
Ağılar deyəndə qız, gəlin, ana,
Ah ərşə çıxanda sən harda idin?..

Niyə qorumadın o vaxt haqqımı?
Bəs indi nə ilə qoruyacaqsan?
Yalan vədlərə uyummu yenə?
İnsanı qorumaq deyildir asan!
Sən onu nə dillə qoruyacaqsan?...

Bir yığın bülleten verilib mənə,
Aldanıb vədlərə kimə səs verim?
Mən kimin üstündən xətt çəkim burda,
Bəs kimi saxlayım, bilinsin yerim?
Aldanıb vədlərə kimə səs verim?

Səsimi mən SÜLHƏ verirəm bu gün!
Qorxusuz yaşasın nəsillər bütün!

BƏZİ MİLLƏT VƏKİLLƏRİNƏ

(1991-1992-ci il Milli Məclis üzvlərinə)

A millət “dostları”, a bəy vəkillər,
Razı qaldınız mı siz özünüzdən?
Seçilib yığıldız ali məclisə,
Bəs nə tez qaçdınız siz sözünüzdən?
Razı qaldınız mı siz özünüzdən?

Nədir, çoxmu qalsın qız-gəlin üryan?
Yoxsa dilənçilər çox azdır hələ?
Az mı qırılıbdır yeddi milyondan?

Nə üçün susursuz söyləyin belə?
Yoxsa dilənçilər çox azdır hələ?

A millət “dostları”, a bəyzadələr,
Qaçqınlar qayıtdı evlərinəmi?
Dollar cibinizə axışan kimi,
Döndünüz siz robot yivlərinəmi?
Qaçqınlar qayıtdı evlərinəmi?

Tapdaqlar altında qalıb yox olan,
Mənim hüququmu qorudunuzmu?
Hər sözə əl çalıb siz bəli deyən,
Püflənib səslənən borusunuzmu?
Mənim hüququmu qorudunuzmu?

Ey mənim dərdimi görüb deməyən,
Gedib dilənçidən pay umaq yoxsa?
Biz də sizin kimi boynubükülü,
Ağıza su alıb göz yumaq yoxsa?
Gedib dilənçidən pay umaq yoxsa?

A millət “dostları”, a xanzadələr,
Sizdən bu el-oba razı qaldımı?
Cənnət Qarabağı verdiz əlborcu,
Oğlunuz, qızınız gedib aldımı?
Sizdən bu el-oba razı qaldımı?

Üzeyir yazırmı “Koroğlu”sunu?
Vaqif qayıdıbmı Cıdır düzünə?
Xan qızı toy edən bir məsum qızın,
Örtübmü ipəkdən duvaq üzünə?
Vaqif qayıdıbmı Cıdır düzünə?

Qarakənd səması hələ tutqundur,
Havada uçuşur meyid tükləri.
Xocalı düzündə yandırılanların,
Görən, yığılıbmı sür-sümükləri?
Havada uçuşur meyid tükləri.

A millət “dostları”, a bəy “kişilər”,
Deyin, millət sizdən çoxmu razıdır?
Yoxsa gözləyirsiniz gül çələngləri,
Bəlkə, çoxlarınız çox narazıdır?
Deyin, millət sizdən çoxmu razıdır?

Niyə düzəlmədi halı millətin?
Bol-bol vədləriniz yaddan çıxdımı?
Daha inanmırıq hər deyilənə
Yoxsa ali məclis sizi sıxdımı?
Bütün paxırınız üzə çıxdımı?

A millət “dostları”, a vədəbazlar
Kişi tufürdüyün, heç yalayarmı?
Papaq ki qeyrətdir, başına qoyan
Yalanı-yalana heç calayarmı?
Kişi tufürdüyün, heç yalayarmı?

BU DAĞLARI GÖRMƏMİŞDİM HEÇ BELƏ

Zirvələrdə nə tufan var, nə boran,
Qüzeylərdə qar qalığı görünmür.
Dərələrdə hey sürünür çən, duman,
Güneylərdə gül sorağı görünmür,-
Bu dağları görməmişdim heç belə!

Binə köçüb, çılpaq qalıb alaçıq,
Bu yaylaqlar yaman qalıb kimsəsiz.
İt hürüşmür asta-asta yarımçıq,
Nə haray var, nə nərə var, nə bir iz,-
Bu dağları görməmişdim heç belə!

Qayalarda qurd ulaşmır bir daha,
Gədəklərdə körpə cüyür mələşmir.
Bu bərələr elə bil ki yetimdir,
Kəsilmişdir birdəfəlik səs-səmir,-
Bu dağları görməmişdim heç belə!

Bulaqların buz gözləri açılmır,
Yamacların yanağında yaş donub.
Qərib-sənib tərələrin ürəyi,
Qartalların yurd yerinə sar qonub,-
Bu dağları görməmişdim heç belə!

Elə bil ki Dədə Şəmşir, Ələsgər,
Heç saz çalıb söz deməyib hüsnünə,
Bu nə karlıq, bu nə lallıq, bilmirəm
Qürub köçüb qayaların üstünə,-
Bu dağları görməmişdim heç belə!

Tərən kimi qanadlanıb həmişə,
Zirvələrə qalxmaq olub diləyim.
Dözənmirəm bu azmanlıq sükuta,
Partlayacaq vallah mənim ürəyim,-
Bu dağları görməmişdim heç belə!
Bu dağları görməmişdim heç belə!

...

Bu nədir, qəlbimdə bir həyacan var,
Bilmirəm sevinim, bilmirəm gülüm?
Başımda fikirlər tufan qoparıb,
Bilmirəm yaşayım, bilmirəm ölüm?

Köçüb getdi dostlar vaxtsız, vədəsiz,
Ömrümün bu fəslə payız fəslimi?
Gümüşü rəng alıb qara saçlarım,
Yarpağa bənzəyir insan nəslimi?

Gicəllənir başım, əsir əllərim,
Dünya ala-toran gəlir gözümə.
Tələsir ürəyim, yaman tələsir,
Qayıda bilmirəm özüm-özümə.

Bu nədir, başımda aləm fırlanır,
Bu uğultu nədir qulaqlarımda?

Bəs bu mələk kimdir girib içəri,
Gəzir buz əlləri yanaqlarımda?

Get-gedə keyiyir təmiz bədənim,
Yoxsa ölüm olur elə bu sayaq.
Deyin balalarım gəlsin görüşək,
Mənim bu səfərim uzaqdır, uzaq.

DÜNYADAN

Bu gün varam, sabah yoxam, beləsə
Mən nə umum sən uyduğun dünyadan?
Görməmişəm gözlərini bir doyan,
Sərvətindən, can qoyduğun dünyadan.

Bu, həyatdır. Yaşayırıq beləcə,
Gedəcəyik, getmişlərtək eləcə.
Bir qulaq as sözlərimə sən bircə,
Xoşum gəlmir sən doydğun dünyadan.

Gözləmişik. Gözləməkdən nə fayda,
Borc içində dolanmışıq hər ayda.
Görməyibdir Ağami də bir qayda,
Gözlərini sən oyduğun dünyadan.

NƏ DEYİM

Dünən atdılar
Bir atom bombası Xerasimaya,
Bir şəhər alışdı, yandı,
Döndü külə.
Hələ də uşaqlar şikəst doğulur
bu gün orada.
Hər ana bətnindən
min ağrı çəkə-çəkə,
gülə-gülə.

Boğulur tüstüsündən
Hələ də insan.
Qardaş, bu dünya
yamandır, yaman!
Bu gün də bir iyrenc
 siyasətin ucbatından
Yanır Beyrut,
 Fələstin.
Yanır Qarabağ,
 Xocalı...
Qardaş,
bu odu söndürmək
çətindir, çətin.
Yanır Beyrut,
 Hersoqovina,
 Çeçen.

Bir ucdan alışıb dünya
yanır özüyçün
yavaş-yavaş, gen-gen.
Bir yandan da başlanıb
yer üzündə soyqırımı
 millətin.

Qardaş, nə deyim,
İndi bu dünyadan
baş çıxarmaq,
baş açmaq
Vallah, çətindir, çətin!
Vallah, cətindir, çətin!!

GÖZÜM SU İÇMİR

Bu atom satışı, bu alış-veriş,
Qorxuram açmasın təzədən bir iş.
İnsandır, etdimi bir işə vərmiş
Daha yüz yol ölçüb dərindən biçmir,-
Mənim bu dünyadan gözüm su içmir.

Yenə üfüqlərdə bir qızartı var,
Yenə buludarda bir bozartı var.
Hansı ölkədəsə bir şaqqıltı var,..
Düşmən hiyləsindən hələ əl çəkmir,-
Mənim bu dünyadan gözümlə su içmir.

Yer üzünü alışıb bir yandan yanır,
Bir yandan dənizdək hey çalxalanır.
Üsyanlar bayraqtək hey dalğalanır,
Əl işdən soyuyub heç qurub tikmir,-
Mənim bu dünyadan gözümlə su içmir.

Qorxuram yenidən qurula hiylə,
Təzədən baş verə yeni faciə.
Hələ göy üzündə uçur həyulə,
İnsan yer şumlamır, taxıl da əkmir,-
Mənim bu dünyadan gözümlə su içmir.

Bayquşlar, məskəni zirvədə salıb,
Köhlənlər yorulub yamacda qalıb.
Dünya öz-özünə xəyalə dalıb,
İndi heç kəs qorxub nə hürkür, səkmir,
Mənim bu dünyadan gözümlə su içmir.

ƏMR EDİR VƏTƏN

Qardaş, silahını sinənə bərk sıx,
“Bu gün hünər vaxtı, qeyrət dəmidir!”
Püskür vulkan kimi, yerin dibindən
Döndər qəzəbinə nifrətini bir,
“Bu gün hünər vaxtı, qeyrət dəmidir!”

Atıl döyüşlərə qəhrəman kimi,
Səninlə fəxr etsin qoy Azərbaycan!
Nənəmiz Tomristək düşmən başını
Ayır bədənindən zərb ilə bir an,
Qoy içsin doyunca qan tuluğundan!

Düşməndən sən elə intiqam al ki,
Sənə əhsən desin Cavanşir, Babək!
Hələb göylərindən babam Nəsimi
Söyləsin: -Var olsun səndəki ürək!
Səpilsin üstünə gül ətək-ətək!

Vətən göylərində elə nərə çək,
Səsin eşidilsin Yer kürəsindən!
Qazan xan, Koroğlu, Xətai, Nəbi
Dursunlar ayağa öz türbəsindən!
Səsin eşidilsin Yer kürəsindən!

Yaralı qartaltək Kəlbəcər, Şuşa,
Qıy cəkib havada Lacın bağırır!
İntiqam almağa Ağdam, Füzuli,
Xocalı, Qubadlı- Vətən çağırır!
Başları kəsilmiş bədən çağırır!

Qardaş, quvvət olsun mərd qollarına,
“Qana qan günüdür!” Mərmini düz at!
Məhşər qisasını alağ yağıdan,
Pələngtək bərədə, qayalarda yat!
Atıl vuruşlara düşməni qır, çat!

Özünü meydanda kimsəsiz bilmə,
Arxanda obalar, ellər dayanıb!
Gurla tufan kimi, çax şimşək kimi,
Anam Azərbaycan artıq oyanıb!
Arxanda obalar, ellər dayanıb!

Mən getdim irəli, sən də durma, gəl!
Bu gün bunu bizə əmr edir Vətən!
Düşmən can verməli öz yuvasında,
Zərbəni möhkəm vur, qorxma heç nədən!
Bu gün bunu bizə əmr edir Vətən!
Əmr edir Vətən!

VƏTƏN ÇAĞIRIR

Dəli könül, səməndərtək alışma,
Vətəninə xor baxanla barışma,
Güləşdirib söz oyunu, yarışma
İndi sözdən işə keçmək vaxtıdır!
Düşmənləri biçib tökmək vaxtıdır!

Yaddan çıxmaz Xocalının yanğısı,
Sinəmdə var Qarakəndin ağrısı...
Çıxıb ərşə anaların ağrısı!..
Tanrım dözüb bu dünyanı dağıtmır!
Birdəfəlik zülm evini yıxıtmır!

“Bir məclisdə Üzeyirdən söz düşdü,
Elə bil ki ürəyimə köz düşdü.”
Qırıqlardan bax, alınma iz düşdü...
Xan əminin zənguləsi handadır?
Bayatısı, şikəstəsi candadır!

Qarabağın bülbülləri oxumur,
Gözəlləri xalça-palaz toxumur.
İnanmıram, bəlkə, bunlar yuxudur?!
Bəlkə, elə heç bu torpaq olmayıb?!
Bu ad, bu san, heç bu soraq olmayıb?!

Şuşa şəhri, Xan qızının bulağı,
Dəlidağın, Murovdağın yaylağı,
Cıdır düzü, Topxananın sorağı,..
Nələr sayım? Hələ bunun yüzü var!
Bu torpaqda min gözəllik izi var!

Xan Arazın dəyişilib ahəngi,
Bərgüşadın, Həkərinin öz rəngi,..
Ədalətə deyən çalsın bir “Cəngi”,
Koroğlunun qılıncına qurşanaq!
Qarı düşmən bəbəyinə tuşlanaq!

Sakit etməz qəlbimdəki tufanı,
Dağıtmasam üstümdəki dumanı.
Qazan xanın mərd, Qaraca çobanı
Ağdərədən durub qalxsın ayağa!
Bir baş çəksin ətrafına, yaylağa!

Yaxşı baxsın bu dağların üstünə,
Ordan qalxan alovuna, tüstünə.
“Şöklü Məlik” yaman durub qəsdinə
Xəbər versin Dəli Domrul, Aruza!
Dədəm Qorqud əl uzatsın qopuza!

Aynalısın Nəbi çəksin üzünə,
Qan uddursun düşmənlərin yüzünə.
Həcər düşsün namərdlərin izinə,
“Palantökən vuruşması” başlansın!
Bənd-bərələr minalansın, daşlansın!

Cavanşirtək nərə çəksin igidlər,
Rahat yatsın Dədə Şəmşir, Ələsgər.
Bir gün alsın Azərbaycan şad xəbər:
-Müharibə sona çatdı, bu gün, bax!
Gülür torlaq, azad Vətən, Qarabağ!

BU DA BİR HƏYATDIR YAŞADIQ BELƏ

“Fərmanlarlar görmüşük, qalıb fərmansız.
Xəstələr görmüşük, qalıb dərmonsız.”
İnsanlar görmüşük vicdansız, qansız
Düşməne dost dedik biz bilə-bilə,
Bu da bir həyatdır, yaşadıq belə.

Qatığa zil qara deyənlər də var,
Çörəyi müftəcə yeyənlər də var,
Paltarı havayı geyənlər də var,
Görmüşük, yaşayıb düşməyib ələ
Bu da bir həyatdır, yaşadıq belə.

Qaramı da gördük, ağrı da gördük,
Sinəyə çəkilən dağı da gördük,
Bayatı da dedik, ağrı da gördük
Səsimiz qalxmadı bir bəmdən zilə,
Bu da bir həyatdır, yaşadığ belə.

Ögey doğmalığı gördük “ata”dan,
Birinə xoş baxdı, birinə yan-yan,
Allah, özün saxla bizi xatadan
Yenə də qurulur bir incə tələ,..
Bu da bir həyatdır, yaşadığ belə.

Çevrilib o üzə dönüb baxtımız,
Zər şəfəq saçmamış sönüb baxtımız.
Ötür qalmaqalla qızıl vaxtımız
Bilmirik heç nələr olacaq hələ,..
Bu da bir həyatdır, yaşadığ belə.

DÜNYA ELƏ BELƏ İMİŞ

Bir yanı qış, bir yanı yaz,
Bir yanı toy, bir yanı yas,
Heyrətlənib büzmə dodaq
Yaxşı-yaxşı bir qulaq as-
Dünya elə belə imiş.

Yoxuşu var, enişi var.
Min kələyi, min işi var.
Yarandığı gündən bəri
Onun belə gərdişi var.
Dünya elə belə imiş!

Bir yan gülər, bir yan mələr,
Bir yan sevinc, bir yan kədar.
Dil açsaydı bu qayalar
Deyərdilər bizə nələr,..
Dünya elə belə imiş.

Ötüb keçmiş çox dövranlar,
Nələr etmiş şah, xaqanlar,..
Gözəllərin ucbatından
Axıdılmış neçə qanlar,..
Dünya elə belə imiş.

Saçlarına düşəcək dən,
Gözlərinə köçəcək çən ,
Yaşamağa tələs, qardaş,
Ömür gedir axı əldən?
Dünya elə belə imiş.

ÇOBANBAYATI

Hikmətə bax, musiqiyə,
Dönüb axır bu bayatı.
Gah titrədir, gah ağladır
Könül yaxır bu bayatı.

Hər xalında el nəfəsi,
Oba səsi, oymaq səsi,
Bir az qəmli olan kəsi
Yaman sıxır bu bayatı.

İnildəyən tütəyi var,
Tüstülədən istəyi var,
Haray çəkən ürəyi var
Odtək yaxır bu bayatı.

Nə rəng olsa, boyası var,
Nə xal olsa, qaydası var.
Hər mahnının havası var
Qaytar naxır bu bayatı.

Çoban qardaş, bizim elli,
Xoş ləhcəli, şirin dilli.
Öz adıyla olmuş bəlli
Əvvəl-axır bu bayatı.

İNANMA , GÜLÜM

Yalandır, yalandır, yalandır dünya!
Qalmayıb nə namus, nə ar, nə həya!
Bir kimsə kimsəni almayırsaya.
Heç kəsə, heç kəsə candan, ürəkdən
İnanma, inanma bu dünyada sən!

Çörəkçün hər undan alıb ələmə,
Hər ötən yolçunu qonaq eləmə.
Kim oldu qəlbinə salma, bələmə.
Heç kəsə, heç kəsə candan, ürəkdən
İnanma, inanma bu dünyada sən!

Avamdır özünü çətinə salan,
Həqiqi nə dost var, nə salam alan.
Kimdir başqasının hayına qalan?
Heç kəsə, heç kəsə candan, ürəkdən
İnanma, inanma bu dünyada sən!

Çoxu ilqarından dönükdür, dönük!
Gözlərində nuru sönükdür, sönük!
İsrafil surunda çalsa da düdük
Heç kəsə, heç kəsə candan, ürəkdən
İnanma, inanma bu dünyada sən!

Həyata baxmadım başqa gözüylə,
Ocaqda od qalar ancaq közüylə.
Çoxunu sınıdım mən öz sözüylə
Heç kəsə, heç kəsə candan, ürəkdən
İnanma, inanma bu dünyada sən!

Hamının canını alandır dünya,
Əfi ilan kimi çalandır dünya,
Yalandır, yalandır, yalandır dünya!
Heç kəsə, heç kəsə candan, ürəkdən
İnanma, inanma bu dünyada sən!

DAĞLARA BAX DAĞLARA

Gör necə əzəmətlə,
Dik saxlayıb başını,
Zamanla həmyaşiddir,
Bilmək olmur yaşını.-
Dağlara bax, dağlara!

Ucalığın rəmzidir,
Yaranışın təməli.
Böyük qadir Allahın,
Budur aydın əməli-
Dağlara bax, dağlara!

Harda görmüsən, söylə
Belə vüqar, əzəmət?
Kimdə olub dünyada,
Əyilməyən bu qüdrət?
Dağlara bax, dağlara!

Gör, necə duruşunda,
Bir böyüklük var onun.
Əskik olmur heç zaman,
Zirvəsindən qar onun.
Dağlara bax, dağlara!

Gör necə səngərlidir,
Gör necə təmkinini var.
Gör necə səbirlidir,
Nə ədavət, kini var –
Dağlara bax, dağlara!

Vurğunam, vurulmuşam
Bu böyük dəyanətə.
Vurğunam bu paklığa,
Dözümlü mətanətə-
Dağlara bax, dağlara!
Dağlara bax, dağlara!

ÖMÜR, GÜN YOLDAŞIMA

Varıq bu dünyada beş-altı günlük,
Elə yaşayaq ki, rəhmət desinlər.
Atalar bunu da çox yaxşı deyib:
“Əkiblər yemişik, əkək yesinlər”
Elə yaşayaq ki, rəhmət desinlər.

Bir təmiz ad ilə dolanıb gəzək,
Təmizlik paklıqdır ellər içində.
Bir halal zəhmətlə biz çörək yeyək,
Görsünlər qabarlar əllər içində,
Təmizlik paklıqdır ellər içində.

Düşək gözəlliyin sorağına biz,
Ömrümüz keçməsin keflə, işrətlə.
Məst olub dünyadan getməyək sərsəm,
Biz yada düşməyək kinlə, nifrətlə,
Ömrümüz keçməsin keflə, işrətlə.

Dünyanı dolanaq beləcə qoşa,
Qəm, kədər tutmasın qəlb evimizi.
Vuraq insan kimi bir ömrü başa,
Nəsillər yad etsin hörmətlə bizi,
Qəm, kədər tutmasın qəlb evimizi.

Qoy vursun qəlbimiz eyni ahənglə,
Yaşayaq bir nəsli yaşatmaq üçün.
Yaşayaq beş fidan sığınıb bizə,
Həyat yollarında boy atmaq üçün,
Yaşayaq bir nəsli yaşatmaq üçün.

Varıq bu dünyada beş-altı günlük,
Qəlbimizi duman qoymayaq alsın.
Dövlət əl çirkidir, ötüb gedəcək
Qoy üç-dörd sözüümüz yadigar qalsın,
Oxuyub nəsillər yadına salsın.

YOL VER ZİYARƏTİNƏ

Hələ yuxudadır dağların çoxu,
Hələ zirvələrdə ala-toran var.
Tutulub göylərin qaşığı, qabağı
İldırım da çaxır,.. çovğun, boran, qar
Yol ver, Baba, yol ver ziyarətinə.

Aman, Səbətkeçməz nə yaman dardır!
Yol, iriz görünmür, tufandır, qardır!
Bu dibsiz dərələr hara uzanır?
Bu dağlar qoynunda nə büsat vardır!?
Yol ver, Baba, yol ver ziyarətinə.

Burda Salavatgah, müqəddəs, əziz
Salavat çevirdik dərgahına biz.
Gəzdiyim, gördüyüm bu yer üzündə,
Qurbangah mənimçün hər yerdən təmiz.
Yol ver, Baba, yol ver ziyarətinə.

Burda Qızılqaya qızıllanıbdır!
Burda Xınagah da nağıllanıbdır!
Hər kimsə üz tutub bu iqamətə
Keçib Yəhərdaşdan, ahıllanıbdır.
Yol ver, Baba, yol ver ziyarətinə.

Əzbəridir hər kəsin dilində adın,
Hər təmiz ürəkdə var etiqadın.
İsgəndər quşları sığıb səndə,..
Əziz babasısan min-min övladın.
Yol ver, Baba, yol ver ziyarətinə.

İLLƏR ÖTDÜ

(Son zəng çalınarkən. Məzunlar ucün)

İllər ötdü, yaman ötdü, deyəsən,
Uşaqlığım əllərimdən çıxdı, hey...
Görən, niyə çox çalındı bu son zəng?
Bu zıncırov ürəyimi sıxdı hey...

İllər ötdü, dönüb oldu xatirə,
Elə bil ki düz on bir il dünəndir.
Uşaqlığım bir yel kimi ötüşdü,
Təzə-təzə açdığım dil dünəndir.

İllər ötdü, onlar bir də qayıtmaz,
Durnalartək qatarlaşıb getdilər.
Harayları uzaqlardan gəlir hey,
Ömrümüzün sahilində itdilər.

İllər ötdü, “sağollaşmış” əl elə,
Kövrəlməyin indi bir az yeridir.
Gilələninib yaş gözündə görürəm,
Hər damlası on bir ilin biridir.

İllər ötdü, bir sel kimi coşaraq,
Günlərimi, aylarımı apardı.
İllər ötdü, külüncünü vuraraq,
Dostlarımdan bu gün məni qopartdı.

İllər ötdü, apardığın aparıb,
Bundan belə bu illərdən alın siz.
İllər sizin yadınızda qalantək,
İllərin də yaddaşında qalın siz.

MƏN BACARMIRAM

Hər nə desən edərəm,
Boş-boş danışmağa
 öyrətmə məni,
 mən bacarmıram!
Məndə bir üz vardır
 deyim açığı,
Küsüb barışmağa
 öyrətmə məni,
 mən bacarmıram!
Mənimki düzlükdür,
 düzlükdür, ancaq

Yalan danışmağa
öyrətmə məni,
Mən bacarmıram!
Mən bacarmıram!

DÜNYANI..

Bu dünya əzəldən qurulub belə,
Kiminə oyuncaq, kiminə tələ,
Kiminə tor qurur o bilə-bilə,..
Sən də heç vecinə alma dünyanı,
Salma ürəyinə, salma dünyanı.

Bu dünya beləcə dolanıb gedir,
Fırlana-fırlana burulub gedir.
Sular axarıyla durulub gedir,..
Ələ qılınc alıb çalma dünyanı,
Salma ürəyinə, salma dünyanı.

Saymıram kimləri o ələyibdir,
Kimləri qoynunda o bələyibdir,
Kimlər üryan qalıb, kim dilənibdir,..
Dördəlli əlinə alma dünyanı,
Salma ürəyinə, salma dünyanı.

Başlanır bilinmir hardan axarı,
Kimə xoş gəlibdir axar-baxarı?
Heç kəs deyə bilməz nədir axırı,..
Adəmdən çox əvvəl qalma dünyanı,
Salma ürəyinə, salma dünyanı.

Bu dünya beləcə olub həmişə,
Dəyməz bir onu vurmağa dişə.
Girişmə, baş qoşma bu çətin işə,
Tac qoyma başına çalma dünyanı,
Salma ürəyinə, salma dünyanı.

Bilinmir baş alıb o gedir hara,
Gündüzü çoxuna olubdur qara.
Əlindən Ağami gəlibdir zara,..
Sən də heç vecinə alma dünyanı,
Salma ürəyinə, salma dünyanı.

BOŞALT QƏLBİNİ

(Hörmətli şair dostum Zahid Savalana)

Qardaşım, ey Zahid, sən bir şeir yaz,
“Divani” üstündə “Misri” oxunsun.
Çağlansın “Müxəmməs” qafılənd ilə,
Koroğlu sazında “Cəngi” oxunsun.

Cığalı, cıqasız bir tənisi də yaz,
Yaz “Zahid tənisi” qoyaq adını.
Bir az ilmələrə dodaqdəyməz qat,
İçək misraların şirin dadını.

İgidlər məskəni Çənlibeldən yaz,
Yaz, qoca Koroğlu yurdda tək qalıb.
Dəlilər köç edib, Cünun görünmür,
Düşmən yurd yerinin üstünü alıb.

Bir az həzinilik qat, bir az nisgil qat,
Boşalt ürəyini ağ varaqlara.
“Qaraçı” üstündə köklə sazını,
Sən bir dastan da yaz göy yaylaqlara.

Yaz Məryəm oğlunun məhəbbətindən,
Ağladıb sən sızlat a xan Əslini.
“Ruhani” üstündə Qeysi et Məcnun,
Hər nəyə baxarsa görsün Leylini.

Yaz, boşalt qəlbini “Dilqəmi” üstə,
Yaz, sinən boşalıb qoy yenə dolsun.
Tomrisdən, Nigardan, sən Həcərdən yaz,
Hər misran vuruşan bir əsgər olsun.

Yaz, qardaş, nə qədər fürsətin varsa,
Yaz, qalsın tarixin daş yaddaşında.
Yaz, gələn nəsillər oxusun barı,
Nə qovğalar olmuş xalqın başında?

Görürəm üzündə min təlatüm var,
Yaz, qəlbin boşalsın fırtınalardan.
Dünyada hər şeyin öz qanunu var,
Vaxtında hökmünü verəcək zaman.

OYAN, AYAĞA QALX

Qardaşım, bu dünya düzəlməz daha,
Oyan! Ayağa dur! Haqqını istə!
Gözləmə, halına kimsə acımaz
Sən özün addımla düşmənin üstə,
Oyan! Ayağa dur! Haqqını istə!

Sən də, ey tarixçi, çıxart eynəyi,
Şüşə arxasından baxdığın yetər!
Saxta rəqəmləri, rəngsiz sözləri
Söyləmə, xətirin, hörmətin itər,
Şüşə arxasından baxdığın yetər!

Sən də, ey söz əhli, şairəm deyən,
Unutma Sabiri, qələmə qurşan!
Boyalı-boyasız sözlərini yığ
Görürsən yaşamaq deyildir asan,
Unutma Sabiri, qələmə qurşan!

Sən də, xalq, xalq deyib duran “qəhrəman”,
Gözlərin görürmü indi bu xalqı?
Hamı sənə ona verdiyin vədlər?
Hamı bu acların, hamı bəs haqqı?
Gözlərin görürmü indi bu xalqı?

Sən də, millət, millət deyən, ey cavan,
Oturub gözünü niyə döyürsən?

Oyan! Ayağa qalx! Öndə görün sən,
Arxada özünü sən nə öyürsən?
Oturub gözünü niyə döyürsən?

Sən də, işçi qardaş, bir aç gözünü,
Gör, sənin haqqını kimlər talayır!?
Gör, sənin ürəyin, beynin içində
Kimlər odun yığıb ocaq qalayır!?
Gör, sənin haqqını kimlər talayır!?

Sən də, ey əzilib pamal olan xalq,
Bəsdir səbr etdiyini, dur, ayağa dur!
Elə dur, önündə tufan durmasın,
Özün haqq-ədalət mizanını qur!
Bəsdir səbr etdiyini, dur, ayağa dur!

Oyan! Ayağa qalx! Ayıl! Dur! Ey xalq,
Vur! Sənin zərbindən titrəsin dağlar!
Qalx! Sən öz haqqının tələbiylə qalx!
Sənə gülən gözlər qoy qalsın ağlar!
Vur! Sənin zərbindən titrəsin dağlar!

GETDİ

Atalar demişkən bu gün dostumu,
Özüm də bilmədən sınıdım, getdi.
Çox da bərkə-boşa çəkmədim onu,
Dəymədim könlünə, qınadım, getdi.

Bir məsəl də çəkdim mən dədələrdən,
Bir hikmət də dedim mən nənələrdən,
Söylədim uzaq ol sən gədələrdən,
Çox şeyi birbəbir sanadım, getdi.

Dedim gözəllərin uyma felinə,
Uyma nabat əzən şəkər dilinə,
Uyma gül ətirli şəvə telinə,
Qəlbini heç nədən qanadım, getdi.

DODAQDƏYMƏZ

Uçdu nazlı sona, uçdu çöllərə,
Düşdü uzaq-uzaq o, yad ellərə,
Düşdü qırçınlanan sərin göllərə,
Silkəndi qoynunda üzdü, ha getdi.

Uçdu, əldən çıxdı nazlı sonalar,
Uçdu, ceyran tək gəzən sonalar,
Uçdu ürəyini üzən sonalar,
Suların üstündə yüzdü, ha getdi.

Uçdu, o, çətin ki qayıtsın geri,
Qayıtsa, deyildir onun heç yeri.
Aşıqın ağlına aldı sərsəri,
Dünyadan əlini, üzdü, ha getdi.

MƏNİ BAĞIŞLAYIN

Nəyə inanırsız and verim sizi,
Dəyməyin könlümə, siz, bu gün-bu gün.
Sındırıb qəlbimi viran etməyin,
Yıxmayın könlümü, siz, bütün-bütün.

Onsuz da ürəyim bir viranədir,
Hər günüm, saatım bir qərinədir.
Soruşma, ey könlüm, gəl dərdin nədir
Nisgirim ağırdır, siz, ötün-ötün.

Barışa bilmirəm bu dünyahla mən,
Qaçma bilmirəm də onun əlindən.
Siz allah, əl çəkin bu günlük məndən,
Yaşayım özümlə mən küskün-küskün.

Zamanın min cürə dərd-ələmi var,
Bir üzü payızdır, bir üzü bahar.
Qara saçlarıma bax, ələmir qar,
Bükülür belim də indi büsbütün.

Ağami kimsəsiz qalsa dünyada,
Baş əyməz heç zaman əğyara, yada.
Düşsəm, düşməsəm də mən bir gün yada,
Keçin günahımdan, keçin, siz bu gün.

DÜNYA HEY...

Bu necə tələdir salmışan bizi,
Onun qarmağına, hey, hey, dünya, hey?!
Bu necə dövrandır dolayıb bizi,
O, bir barmağına, hey, hey, dünya, hey?!

Çox əsmiş başında tufanlı illər,
Gəlib getmiş səndə neçə nəsillər.
Özündə lal olmuş çox şirin dillər,
Dönmüş torpağına, hey, hey, dünya, hey?!

Çoxunu gərdişin gətirdi cuşa,
Çoxuna gərdişin gəlmədi xoşa,
Düşmədi zərlərin bizimçün qoşa,
Gəzdik sorağına, hey, hey, dünya, hey?!

Nə dostluğun bəlli, nə yad olmağın,
Nə rəngdə, nə boyda, nə ad olmağın.
Çoxuna bəllidir fəryad olmağın,
Düşdük sorağına, hey, hey, dünya, hey?!

Kiminə acısan, kiminə şirin,
Kiminə istisən, kiminə sərin,
Kiminə dayazsan, kiminə dərin,
Bir bax darağına, hey, hey, dünya, hey?!

Bu necə gərdişdir, bu necə dövran,
Çoxunun qəlbini edibsən viran,
Doğrusu, olmuşam mən sənə heyran,
Bir bax darağına, hey, hey, dünya, hey?!

YAZIĞIM GƏLDİ

Bir məsəl var deyirlər:
“Hər təzə ay çıxanda,
Köhnə ayı doğrayıb
onu ulduz edirlər.”
Doğranmış ulduzları,
Soyuq, bumbuz edirlər.

Bir gecə baxdım göyə,
Öz-özümə dedim: ”Say,
Bu qədər ulduz üçün,
Doğranmışdır neçə Ay?”

Bir yandan da təzə Ay,
Solğun-solğun baxırdı.
Təptəzə ulduzlar da,
Titrəyirdi, axırdı..

Düzü, onlara mənim
Yaman yazığım gəldi.
Bir ah qopdu sinəmdən,
O da köksümü dəldi.
Onlara mənim
Yazığım gəldi...
Yazığım gəldi...

BOŞALMA, KÖNLÜM

Qalaram kimsəsiz, qalaram yalqız,
Təpməmə bir həmdəm deyib gülməyə.
Boylanmaz ardımca həsrətlə bir qız,
Razı da olmaram rahat ölməyə-
Boşalma büsbütün, boşalma, könlüm!

Bu boyda dünyada ilk güvəndiyim,
Qohumum, qardaşım, dayım da sənsən.
Mənim kimim vardır səndən savayı?

Ulduzum, Günəşim, Ayım da sənsən-
Boşalma büsbütün, boşalma, könlüm!

Arzusuz qalaram, sözsüz qalaram,
Boşalsan ölərəm o saat, vallah!
Özümü lap cılığ yetim sanaram,
Səni çox görməsin qoy mənə Allah.
Boşalma büsbütün, boşalma, könlüm!

NƏ YAZIM

(Aşıq Cavidin bir şeirinə cavab)

Deyirsən:-Şeir yaz güldən-çiçəkdən,
Nakam bülbülü də yaddan çıxarma.
-Hələ yaralarım üz bağlamayıb,
Üstünə məlhəm qoy, onu qanatma-
Mən güldən, çiçəkdən nə yazım, qardaş?

Gülün gül yeri var, bülbülün bülbül,
Ərimiş çuğunun çuğun yeri var.
Mənim də qəlbimdə vulkan püskürür,
Sinəm tarimardır, uçqun yeri var –
Mən güldən, çiçəkdən nə yazım, qardaş?

Xocalı düzündə gül qan içində,
Qarakənd səması od tutub yanır.
Düşməni at səyirdir Cıdır düzündə,
Xan qızı pəjmürdə durub boylanır-
Mən güldən, çiçəkdən nə yazım, qardaş?

Xar qonub üstünə gülün, çiçəyin,
Ağdam bülbülləri pərik-pərikdir.
Dost bilib yer verdim ocağım üstə,
“yan...”lar torpağıma indi şərkdir-
Mən güldən, çiçəkdən nə yazım, qardaş?

Topxana, Kəlbəcər, Şuşa, Zəngilan,
Füzuli, Qubadlı tamam soyuldu.

Qərənfil toy gülü olduğu yerdə,
Şəhid məzarının üstə qoyuldu-
Mən güldən, çiçəkdən nə yazım, qardaş?

Dədə Ələsgərin, Şəmşirin qəbri,
Bir gülün üzünə həsrət deyilmi?
Dığaya qalıbsa yatdığım torpaq,
Orda bitən çiçək qürbət deyilmi? -
Mən güldən, çiçəkdən nə yazım, qardaş?

Gül-çiçək, qız-gəlin əsir düşübsə,
Bülbül dilə gəlib heç oxuyarmı?
Güllərin üstünə qan çilənibsə,
İnsan dəstə tutub heç qoxuyarmı? -
Mən güldən, çiçəkdən nə yazım, qardaş?

Yox, yaza bilmirəm, ağrıyır qəlbim,
Ağrıyır yaralı pələnglər kimi,
Azad olmayınca güllü Qarabağ,
Çəkərəm bu dərdi nəhənglər kimi-
Mən güldən, çiçəkdən nə yazım, qardaş?

DÖZÜM VER XALQIMA, DÖZÜM, İLAHİ

Bu insan selinin sonu görünmür,
Bu yaşıl xiyaban hara uzanır?
Bu qəm karvanının mənbə, mənsəbi,
Haradan başlayır, harda dayanır?
Bu axın nifrətdir, hiddətdir, kindir
Onun qabağını bir qüvvə almaz.
Bu axın gələcək bir intiqamdır,
Nəsillər bu qanı almasa olmaz-
Dözüm ver xalqıma, dözümlər, İlahi!

Məsum körpələrin üzündə kədər,
Gözündə bir yığın sual görünür.
Qocalar yeri yir xeyli mükəddər,
Bu qırğın onlara xəyal görünür.

Uyuyub yan-yana yatır şəhidlər,
Bir layla qarışib Quran səsinə.
Bir qız da: -Atamdır, atamdır, deyə,
Sıxıb başdaşını öz sinəsinə.-
Dözüm ver xalqıma, dözüm, İlahi!

Matəm libasını geyib təbiət,
Gəlib buludlar da burda ağlayır.
Səssiz hıçqırıqlar boğur insanı,
Köks dolu min ahlər sinə dağlayır.
Bu lal baxışlarda nələr gizlənib?
Onları oxumaq deyildir asan.
Bu nalə, bu fəryad, bu ağılardan
Vallah, daş da olsa, çatlayar insan.-
Dözüm ver xalqıma, dözüm, İlahi!

Göz yaşı içində al qərənfillər,
Sanki qardır, yağır xiyaban boyu.
Burda sıralanan qara mərmərlər,
İldırımındır, çaxır xiyaban boyu.
Bu həyəcan nədir bürüyüb məni,
Bu qürur sinəmə haradan dolub?
İzdiham tələsir öyüd almağa,
Şəhid məzarları ağsaqqal olub.-
Dözüm ver xalqıma, dözüm, İlahi!

Təmris dözüümü ver, Babək dözüümü,
Qoy zireh parlasın əyinlərində.
Atlant dözüümü ver, daşıya bilsin
Bu qanlı qırğımı çiyinlərində.
Antey dözüümü ver, o büdrəməsin,
Güc alsın həmişə anamız yerdən.
Bu zərbə əyməsin onun belini,
Başını dik tutsun, gülməsin düşmən,-
Dözüm ver xalqıma, dözüm, İlahi!

ÇAL, KARVAN YERİSİN

Aşiq, qadan alım, köklə sazını,
Könlümə bir “Yanıq Kərəmi” düşüb.
Elə çal közərsin simlər özündən,
Pərdələr dil açsın tək-tək görüşüb,
Könlümə bir “Yanıq Kərəmi” düşüb.

Zilini zil elə, bəmini bəmlə,
Çal, ay qadan alım, “Dilqəmi”ni çal.
Qoy simlər alışıb fəryad qoparsın,
“Xocalı harayı”, “El qəmi”ni çal.
Çal, ay ağrın alım, “Dilqəmi”ni çal.

“Saritel” üstündə bir şikəstə de,
“Yurd yeri” dondursun qanı damarda.
Dədə Ələsgərin qəbri şumlanıb,
Vaqifin məzarı qalıbdır darda
“Yurd yeri” dondursun qanı damarda.

Qubadlı dağları qalıb Həcərsiz,
Düşmən əlindədir Ləcin, Zəngilan.
Qoca Koroğludan söylə bir ağız,
Nigar Çənlibeldə qalıb nigaran,
Düşmən əlindədir Ləcin, Zəngilan.

“Vurğun gəraylısı” çıxmasın yaddan,
Çal, karvan yerisin düşmən üstünə.
“Misri Koroğlu”nu, “Ruhani”ni çal,
Anlat dığalara savaşı nədir, nə?
Çal, karvan yerisin düşmən üstünə.

GÖZÜM SU İÇMİR

Deyəsən, bu hana, o hana deyil,
İlməsi ayrıdır, saçağı ayrı.
Təxuyan naxışı tərsinə vurub,
Haşiyəsi ayrı, arğacı ayrı.

Deyəsən, bu xana, o xana deyil,
Şahı vəzirindən ayrı düşübdür.
Piyada qoşunu azıb boranda,
Atı qancır olub, fil bürüşübdür.

Deyəsən, bu xına, o xına deyil,
Elə bil içinə rəng qatılıbdır.
İçdiyim şərab da ayrı tam verir,
Elə bil ona da bəng qatılıbdır.

Deyəsən, bu şana, o şana deyil,
Bunun ilan dilli div dişləri var.
Bu dünya qəribə yaranıb vallah,
Onun möcüzəli gedişləri var.

Çalınan hava da o hava deyil,
Qəlbə təsir etmir, sümüyə düşmür.
Səsində onun da xaric xallar var,
Oynağı oynatmır, sümüyə düşmür.

Heç bu tərəzi də xoşuma gəlmir,
Haqqa, ədalətə pərsəng aparır.
Nizamlar itirib öz kəsərini,
İş görmür, züyy kimi haray qoparır.

Heç bu bazardan da gözüm su içmir,
Müəllim satandır, şagirdi alan.
Doğru söz sıfırdan düşüb aşağı,
Atını dördnala çapdırır yalan.

Boğazdan yuxarı bu yalan sözlər,
Bu şüar vədlər də bezdirib məni.
Özgətək demirəm nəyimə gərək,
Dünyanın dərd-səri üzdürüb məni.

YOXDUR

(1991-1992-ci il hadisələrində baxarkən)

*“...London qəzetləri yazdı bu zaman,
Deməyin ki, qarı övladsız qaldı.
Nə qədər böyükmüş baxın bu insan,
Öləndə itləri yadına saldı.”*

(S.Vurğun)

Bir qarı itləri saldı yadına,
Bizi heç yadına salan da yoxdur.
Siz bir heyrət edin bu tək qadına,
Bizi doyuzduran yalan da yoxdur.

Dünyanın qəribə işləri bol-bol,
İnildə, ey könül, gah boşal, gah dol.
İtlər bir qarıya söylədi: “Sağ ol!”
Bizi heç vecinə alan da yoxdur.

Bax qadın qəlbinin mərhəmətinə,
Bax qadın qəlbinin məhəbbətinə,
O, hörmət bəslədi küçə itinə,
Bizi satırlarsa, alan da yoxdur.

Bu dünya çoxuna oyundur, oyun,
Millətə deyirlər: -Qoyundur, qoyun!
Dindirsən çox çıxar min boynu yoğun,
Qarı qeyrətində qalan da yoxdur.

Hər kəs özü üçün yığır var-dövlət,
Hər kəs özü üçün yığır var-sərvət.
Baxma o qarıda olub məhəbbət,
Məhəbbətə çirtmə çalan da yoxdur.

Qoy yazsın qəzetlər bunu da indi,
Gəzsin addım-addım Çini və Hindi.
Burda qarıların sayı min-mindi,
Milləti vecinə alan da yoxdur.

SƏBR ELƏ, GÜLÜM

Vaxt gələr çəkilər buludlar təmiz,
Durular çalxanan sular tərtəmiz.
Vaxt gələr keçərik bu odları biz,
Hər şeyçün bu qədər darıxma, gülüm!
İtirib özünü karıxma, gülüm!

Hələ qoy atını çoxları sürsün,
Özləri necə var elə görünsün.
Kim Aya, ulduza hürürsə, hürsün,
Könlünü tox saxla, darıxma, gülüm!
Hər sözü yanına buraxma, gülüm!

Dünyanı bu boşluq almayacaq ki,
Söyüdlər min kölgə salmayacaq ki,
Yoxsullar beləcə qalmayacaq ki,
Özünü ələ al, duruxma, gülüm!
Hər şeyçün bu qədər darıxma, gülüm!

Kim sərvət yığırsa, qoy hələ yığsın,
Kim kimin evini yıxırsa, yıxsın.
Vaxt gələr, zorlular qoy onda baxsın,..
Alınar intiqam, darıxma, gülüm!
Bir az da səbr elə, karıxma, gülüm!

İndi müharibə, baş qarışıqdır,
Dövlət yığanların yolu işıqdır.
Onunçün bu işlər bax, bulaşıqdır,
Vaxt gələr təmizlər, darıxma, gülüm!
Bir az da səbr elə, karıxma, gülüm!

İntiqam, intiqam deyəcək bəşər,
Onda qurulacaq qiyamət, məşhər.
Azad dünyamızda qalmayacaq şər,
Günəş nur saçacaq, darıxma, gülüm!
Səhər açılacaq, darıxma, gülüm!

YAZIQ

Bir ana bətnindən dünyaya gələn,
Qırx yerə bölünən millətə yazıq.
Birini qaldıran şana-şöhrətə,
Birini də salan zillətə yazıq.

Hər yağlı vədəyə uyan könlümüz,
Cumuruq ümmana bəhsə-bəhs, yüz-yüz.
Görməyə heç nə yox, astar olub üz,
Sümükdən ayrılan qan, ətə yazıq.

Ağami, çox getmə sən də dərinə,
Bəla gətirərsən vallah sərinə.
Demə nahaq durub haqqın yerinə,
Şirin zəhər olan şərbətə yazıq.

GÜVƏNDİYİM QAYALARA QAR YAĞIR

Saqqalına dən tez düşdü dağların,
Yamaqların gen sinəsi xallanıb.
Duman kəsib bənd-bərəni, yolları,
Üstündəki göy səma da hallanıb-
Güvəndiyim qayalara qar yağır.

Əli başda fikrə dalıb zirvələr,
Güney-qüzey yaman qalıb kimsəsiz.
Elə bil ki dərinləşib dərələr,
Gədəklərdə nə cığır var, nə bir iz-
Güvəndiyim qayalara qar yağır.

Qırov düşüb təpələrin üstünə,
Çəmənlərin soluxubdur yanağı.
Ağacların budağında sırsıra,
Sallaq qalıb meşələrin buxağı-
Güvəndiyim qayalara qar yağır.

Açılıbdır kahaların gen ağzı,
Sərt küləklər atın çapır dördnala.

Yaylaqlarda ac yalquzaq ulaşır,
Sovruq atır rəqibinə dal-dala-
Güvəndiyim qayalara qar yağır.

Buza dönüb buludların göz yaşı,
Asta-asta naxışlayır düzləri.
İndi zaman tərs dolanır, deyəsən,
Dostların da dönük çıxıb üzləri-
Güvəndiyim qayalara qar yağır.

DÜNYA

Səninlə üz-üzə durub dost kimi,
Danışır qürurla təkbətək dünya!
Danışır yüzillik dost-bilişlərtək,
Yalan da söyləyir bir ətək dünya!

Heç başa düşmürəm bu qovğa nədir?
Bu yağlı vədələr: aş, dovğa nədir?
Bu qürur, mənəmlik, bu lovğa nədir?
Əzəldən yaranıb axı tək dünya!

Ağami, inanma dostlarına çox,
Dostların çoxunda inam, mərdlik yox.
Tox qarınlar bilməz nədir aclıq, tox
Açır başımıza min kələk dünya!

BU PAYIZ

Yarpaqların soyqırımını başlayıb,
Ağladacaq hər ağacı, bu payız!
Tökəcəkdir yarpağını pəliddin,
Sızıldacaq acı-acı, bu payız!

Çoxlarına buz nəfəsi dəyəcək,
Çoxlarını buz nəfəsi əyəcək.
Çoxları da öz-özünü öyəcək,
Qızmayacaq kasıb sacı, bu payız!

Ey Ağami, heç özünü yorma sən,
Cəng eləyib hər yetənlə durma sən,
Bu dünyahla mil-tərəzi qurma sən,
Ağlayacaq oğul, bacı bu payız!

BİLMİRİK

Dünən çıxdığımız Cıdır düzünə,
Bu gün uzaqdan da baxa bilmirik.
İstisu, Kəlbəcər yaylaqlarına,
Həsretik, yayda da çıxma bilmirik.

Dünyanın qəribə işləri çoxdur,
Millətin yarsı ac, yarsı toxdur,
“İnsanlıq” deyirik, bəlkə, o, yoxdur,
Zülmün təməlini yıxa bilmirik.

Görən, kim kökləyib cahanı belə?
Sarı sim üstündə zamanı belə?
Gah bəmdə səslənir, gah qalxır zilə,
Yumub gözümüzü sıxa bilmirik.

İÇİNDƏDİR

Qardaş, bu dünyanı axtar, soruş, göz
Söylə, əmələndən kim almayıb həzz?
İnsanın cabaşı heç ələ düşməz,
İti buynuzları öz içindədir.

Vurular üzünə duz-çörək kəssən,
Özün də mat qalıb deyərsən “əhsən”
Üzünün rəngini heç axtarma sən,
Astarı üz olar, üz içindədir.

İstəyi, həvəsi, düşüncəsi dar,
İstəmər açılısın dünyada bahar.
Çox da sinəsində döyüntülər var,
İmisti ürəyi buz içindədir.

Adam var çoxbilmiş, qalxmayır boyu,
Qazır asta-asta dostuna quyu,
Adam var xisləti, soyadı, soyu,
Qurd yemiş bir çürük qoz içindədir.

Özəyi çürümüş dəstək nə olar?
Odu özələnmiş istək nə olar?
Balı şərbətlənmiş pətək nə olar?
Dadı da, tamı da toz içindədir.

Bir bağlı qapıdır könlü hər kəsin,
Ritmi, ahəngi var orda hər səsin.
Bəzən də ürəkdə gizli həvəsin,
Nifrəti, qəzəbi göz içindədir.

Təpə bilə bilməz dərđini dağın,
Naşı bilə bilməz qədrini bağın,
Alovsuz, tüstüsüz yanar ocağın,
Gülünə toxunma, köz içindədir.

UŞAQ OLMAQ İSTƏYİRƏM

Bapbalaca,
yenicə dil açmış
uşaq olmaq istəyirəm.
Divarlardan tutub,
addım-addım yeriyən
qoçaq olmaq istəyirəm.
Şirin gülüşlərimlə,
acı ağlamağımla
düşməyim qucaqlardan.
Məni öpüb, oxşayan,
Həzin layla oxuyan
doymayım dodaqlardan.
Qızlar, gəlinlər
“İnqə”, “İnqə” deyib
güldürsün məni.
Sıxıb sinəsinə, döşünə

gündə yüz yol öddürüb
diriltsin məni.

Bapbalaca,
yenicə dil açmış
uşaq olmaq istəyirəm.
Bu indiki halımdan
“en” qədərdən daha çox
uzaq olmaq istəyirəm.
İstəyirəm Bəhlul kimi,
mənim “qarğı at”ımı, çapım.
Qoşulum Məlikməmmədə
yeddibaşlı divləri
çubuq qılınıcım ilə çapım.
İstəyirəm ulduzları
gül kimi
dərim mavi səmadan,
taxım döşümə.
Bir yelləncək də asım
havadan,
mən yellənim həmişə.

İstəyirəm uşaq olum;
xalalar, bibilər
qızını versin mənə.
Mən tutum əlindən
çıxaq seyrə, çəmənə.
Hər çiçəkdən, hər güldən
dəstə tutum əlimə.
Çiçəklərin ətrini
qatım totuq dilimə.
Düşündürsün məni
kol dibində bənövşə.
Niyə boynubükük bitir
bu gül belə həmişə?..
Suallar axın-axın
gəlsin mənim üstümə.
Cavab tapa bilməyim,
yanım hirsimdən,

Heç kəs yaxın düşməsin
alovuma, tüstümə.
Onda darıxım məktəb üçün,
Mənə aydın olmayan
min-min mətləb üçün.
Mən baxım müəllimə
maraq dolu göz ilə.
Müəllim də məni
başə salsın söz ilə.
“A” öyrətsin o mənə,
qələm versin əlimə.
“B” öyrətsin o mənə,
fikir versin dilimə
“N” hərfini yazanda,
Mənə desin: -Qorxma, yaz!
“T” hərfini yazanda,
Desin: -Axı, belə yaramaz!
“A” deyim, “Ana” yazım,
“B” deyim, “Baba” yazım,
“Ata” sözü yazanda
sevincimdən çaşım mən.
Müəllim də bu zaman
tutsun mənim əlimdən.
Desin: -Qorxma, yaz, bala!
Yaz ki yoldaşlarından
qalmayasan sən dala!
Beləcə uşaq olmaq istəyirəm.
Hər şeyə maraqla baxan
qoçaq olmaq istəyirəm!

YAZMAYACAĞAM

Görən, nə nəğmədir, hansı nəğmədir?
Şairlər and içir, yazmayacağam!
Görən, qəlblərində nə yatıb belə?
Şairlər and içir, yazmayacağam!

Görən, hansı simdə bəstələnibdir?
Görən, hansı güldən dəstələnibdir?

Görən, nə onları üstələyibdir?
Şairlər and içir, yazmayacağam!

Görən, qafiyəsi, rədifi nədir?
Yumağı nədəndir, kələfi nədir?
Tuşlanan nöqtəsi, hədəfi nədir?
Şairlər and içir, yazmayacağam!

Məhəbbət! Nəğməsi yazılıb onun!
Təbiət! Nəğməsi yazılıb onun!
Yeri ürəklərdə qazılıb onun,
Şairlər and içir, yazmayacağam!

Səbrim lap tükəndi, hövsələm də dar,
Burda gizli qalan bilmirəm nə var?
Ay Allah, o nəğmə görən, nə olar?
Şairlər and içir, yazmayacağam!

YAXŞI Kİ, DOSTLAR VAR

Həyatda sevgi də, qəm də görmüşəm,
Gülən baxışları nəm də görmüşəm.
Çox sirri qəlbimdə qala hörmüşəm,
Yazmaram yaxınlar düşməsin dilə,-
Yaxşı ki, həyatda dostlar var hələ!

Söz var ki, heç onu danışmaq olmur,
İş var ki, heç ona qarışmaq olmur,
Bəzən heç qohumla barışmaq olmur,
Çoxunu yazmıram mən bilə-bilə,-
Yaxşı ki, həyatda dostlar var hələ!

Bəzən ürəyimdə qopur həyəcan,
Zülmətə bürünür gözümdə hər yan,
Mən oyun açsa da başıma dövrən,
Mən yola salmışam hey gülə-gülə,-
Yaxşı ki, həyatda dostlar var hələ!

Bəzən də xəyalım düşür dumana,
Gah dağa çıxıram, gah da arana,
Qohumlar adamı saymır, ay ana,
Çoxu var-dövlətin uyub felinə,-
Yaxşı ki, həyatda dostlar var hələ!

Köç edib qocalar, cəsarət itib,
Hər tarix sinədə min hikmət itib,
Bəlkə, zaman elə sonamı yetib?
Kişilik, sədaqət tükənir belə,-
Yaxşı ki, həyatda dostlar var hələ!

Ey könül, gəl ötmə sarı sim üstə,
Çox ariflər getdi bircə him üstə,
Ağami, düzlüyü Allahdan istə,
Asta çal sazımı, çox qalxma zilə,-
Yaxşı ki, həyatda dostlar var hələ!
Yaxşı ki, həyatda dostlar var hələ!

QIZLAR

Çiçəklər adını qızlara verib,
Öz ətir, dadını qızlara verib.
Quşlar qanadını qızlara verib
On səkkiz hey çatar-çatmaz-
uçub gedərlər.

Bir qıyqacı baxsa, halın qarışar,
Əvvəl küsər səndən, sonra barışar.
Gözəllikdə ulduz, Ayla yarışar
Böyüyüb boy-buxun hey atar-atmaz-
uçub gedərlər.

Bir isti baxışla açar kefini,
Bir şirin gülüslə yıxar evini.
Durna qatarıtək pozmaz səfini,
Ədalı naz-qəmzə hey satar-satmaz-
uçub gedərlər.

Hər kiçik eyhamdan, sözdən söz alar,
Ürəkdən odlanır, oddan köz alar.
Unudub özünü xəyala dalar
Başına məhəbbət hey batır-batmaz-
uçub gedərlər.

Toy-düyünə başlar obası, eli,
Milyon vara dəyər tək bircə teli.
Aldadar çoxunu fitnəsi, feli,
Qəlbinə sevgisi hey yatar-yatmaz-
uçub gedərlər.

BU BAHAR DAĞLARA SÜRÜ QALXMADI

Bu bahar dağlara sürü qalxmadı,
Yaylaqlar kimsəsiz qaldı, nə qaldı!
Təpələr, yamaclar doluxsundular,
Zirvələr xəyala daldı, nə daldı!

Yurd yeri boş qalıb, yoxdur alaçıq,
Səs-səmir kəsilib gəlmir azacıq.
Yaxası, döşləri qalıbdır açıq,
Buludar başını aldı, nə aldı!

Nə tütəng səsi var, nə tütək səsi,
Nə at kişnərtisi, nə Bənək səsi.
Gəlmir Buz otlaqdan dəyənək səsi,
Elə bil hər tərəf laldı, nə laldı!

Boşdur arxac yeri, görünmür çoban,
Bürüyüb dərəni qatı bir duman.
Ürəyim partladı, aman, ay aman
Bu duruş qəlbimi saldı, nə saldı!

Bir hənirti yoxdur bulaq başında,
Heç nə görünməyir qaya qaşında.
Ağami qocaldı cavan yaşında,
Dövrən qılıncını çaldı, nə çaldı!

ÇÖRƏKDİR, ÇÖRƏK

Bu bir həqiqətdir, ana cahanda,
Elin bərəkəti çörəkdir, çörək!
Qolunun qüvvəti, gözünün nuru,
Dizinin taqəti çörəkdir, çörək!

Dünya bünyat olub durandan bəri,
O olmuş ellərdə dillər əzbəri.
Xalqın basılmayan böyük hünəri,
Vətənin qüdrəti çörəkdir, çörək!

Süfrən bol olarsa, xoşdur damağın,
Başın uca edər dostun, qonağın.
Kan-məkan sayılan ana torpağın
Ən şirin neməti çörəkdir, çörək!

Onun həyat vardır hər zərrəsində,
Yeddi dağ aşırısan hər tikəsində.
Gəzsən Yer üzünün hər ölkəsində
Ən böyük hikməti çörəkdir, çörək!

Tarix çox qədimdir. Hər bir zamanın,
Keçib sorğusundan hər imtahanın.
Bizə Tanrı qədər əziz ananın
Namusu, isməti çörəkdir, çörək!

NƏ YAXŞI

Nə yaxşı dəvələr olmayıb sərçə,
Nə yaxşı sərçələr dəvə deyildir.
Qılınclar dönməyib paslı ərsinə,
Paslanmış hər dəmir həvə deyildir.

Nə yaxşı dünyada mərdlər var hələ
Baş tutmur namərdin qurduğu tələ.
Gizlənsin kol-kosda qoy çaqqal, dələ
Pələng tülkü kimi livə deyildir.

Qartal elə qartal, yenut yenutdur,
Küllük zirvə olmaz bir yerində dur.
Mirvari mirvari, yaqut yaqutdur
Məsləki qapqara şəvə deyildir.

Ey soyu, soyadı qarışıq olan,
Özü öz-özünə yaraşlıq olan
Sözləri ağızında dolışıq olan
Dilim tərtəmizdir şivə deyildir.

Bir düşün dalını yüz qramların,
İçdiyini, yediyini bu haramların.
Tez çıxıb cızığdan gəl olma harını,
Vicdan qalxıb enən civə deyildir.

NİLUFƏR GÜLÜ

İstəyirəm olum nilufər gülü,
Üzən yığsın məni, üzməyən yox-yox.
Dənizlərdə bitim, sulara olum.
Süzən yığsın məni, süzməyən yox-yox.

Kimin ki, könlündə var səadətım,
Kimə ki, könlümdə var səadətım.
Kimin ki, qəlbində var məhəbbətım,
Gəzən yığsın məni, gəzməyən yox-yox.

Dönüm gözlərinin mənə qarasına,
Yayılim ətir tək tər yaxasına.
Naz ilə tökdürən öz cığasına,
Düzən yığsın məni, düzməyən yox-yox.

Bəzən qönçələnib pardaxlanıram,
Suların qoynunda yaxalanıram.
Bəzən də quruyub ovxalanıram,
Dözən yığsın məni, dözməyən yox-yox!

Hər məni görəndə coşmayan qanı,
Sevinib gülməyən bir insan hanı?
Güllərin yanında bitən tikanı,
Əzən yığsın məni, əzməyən yox-yox.

YAŞADIR

Ürək pul deyil ki, xırdalayasan,
O sevgi yaşadır, nifrət yaşadır.
Məcnunu, Kərəmi çöllərə salan,
Ən böyük məhəbbət, qüdrət yaşadır.

Sinədən alışan ət deyil ürək,
O, çox zərif olan çiçəkdir, çiçək.
Bərk dəysən qırıqlar, kövrəkdir, kövrək
O, dərindən-dərin hikmət yaşadır.

O, ilham gətirir, fərəh gətirir,
Bütün yer üzünə xəbər yetirir.
Hər işi sükutla sona bitirir
Hər kəsə yaxşılıq, hümmət yaşadır.

İNSAN VƏ GÖZƏLLİK

Gözəldir mənzərə, gözəldir yamac,
Gözəldir qırqovul, gözəldir turac.
Gözəldir ceyran da, maral da, dağ da,
Gözəldir hər tərəf: arxa da, sağ da,..
Ancaq bu gözəllik içində insan,
Yoxdursa, qəpiyə dəyməyir inan.
Çünki gözəlliyə o verir qiymət,
Gözəllik onunla yaşayır fəqət.

Gözəldir yaşamaq, gözəldir həyat
Hayıf ki, gödəkdir ömrümüz heyhat.
Gözəllik həmişə olmuş, olacaq.
Dünya boşalacaq, dünya dolacaq.

Kəndlər, şəhərlər də gözəldir bu gün
Nə varsa, zəhmətlə gözəldir bütün...
Fəqət qiymət verir hər şeyə insan,
Qiymətsiz nə lazım gözəllik, dövran?

Gözəldir buludlar, gözəldir yağış,
Gözəldir çalışmaq, gözəldir yarış.
Dünya başdan-başa mənəcə, gözəldir,
Gözəllik ucalmış daim eşq ilə,
Düşmüşdür adı da ağıza, dilə.
Ona qiymət vərən yenə insandır,
Düz qiymət də vermək sanma asandır.

MƏNƏ

Sizdən gül istəsəm bir çəmənzarı,
Yığın dəstə-dəstə tez verin mənə.
Ceyrana, cüyürə meylim düşübsə,
Onları görməyə düz verin mənə.

Vurğunam əzəldən bahara, yaza,
Bir az utancağam işvəyə, naza,
“Sevirəm” deməyə bir gözəl qıza
Hər şeydən əlavə üz verin mənə.

Şair şeir deməz, gəlməyirsə dəm,
İfrat deyil, bala, saydığın hər cəm.
Əgər gözəlliyi mən bir istəsəm,
Yığın çələng kimi yüz verin mənə.

ÖZÜMÜZÜ QORUYAQ

Kol dibindən bənövşə,
Demə, dərmək asandır.
Orda qıvrılıb yatan
Zəhərli ox, ilandır.

Harda gözəl nə varsa,
Pislik də yanındadır.

Hər kim necə olursa,
Xisləti qanındadır.

Qoruyaq özümüzü,
Bu çarpaşlıq həyatda.
Gözəlliyə uyub tez,
Məhv olmasın həyat da.

VERİN

Mən ocaq istəsəm isinməyimə,
Siz mənə ən yanar atəşi verin.
Dünyaya öz eşqim tez çatsın deyə,
Səməlar dolaşan günəşi verin.

İlin dörd fəslində-payızla, qışla,
Dolanmaq istərəm ağılla, başla.
Mən baxmaq istəsəm birgə baxışla
Dünyanı görməyə siz ərşi verin.

Ağami, çox sözlər deyiblər sənə,
Baxma saçlarına düşən hər dənə.
Ölümdən qorxmuram siz yalnız mənə,
Gülüşlə ölməyə bir qəşsi verin.

DARIXMIŞAM

Bu dağalara yolum düşmür nə vaxtdır,
Darıxmışam sizin üçün yamanca.
Salam olsun yoxuşlara dalbadal,
Dəyişibdir hər yan bütün yamanca.

Cığırılarda hər nə desən dolaşır,
Yaylaqlarda ac yalquzaq ulaşır.
Salmış sular dərələdə şırhaşır,
Gədəklərin daşdır bu gün yamanca.

Zirvələrdə qatı duman sürünür,
Yol-yamacın tünd pərdəyə bürünür.
Qayalar da kimsəsizdir, görünür.
Səda salır ha qışqır ün doyunca.

MÜSƏLMANAM

Bütün vücudumla fəxr edirəm ki,
Mən qocaman Şərfin müsəlmanıyam.
Göz açdığım gündən Allah tanıyan,
Bu ana torpağın mən insanıyam.

Axan Dəli Kürəm, bir xan Arazam,
Sularım çox-çoxdur, demirəm azam,
Yıxıb uçurmağa bir azca sazam,
Sahilimdə nə var mən öz xanıyam.

Bir az uzaq düşdüm burda mətləbdən,
Onunçun görünür saçlarımda dən.
Həqiqi mənada söyləyim ki, mən
Müsəlman dininin doğma qanıyam.

İÇİNDƏ

Hərdən xəyalıma elə gəlir ki,
Mən də yaşayıram ellər içində.
Açıb gözlərimi bir də görürəm,
Təmiz boğuluram sellər içində.

Hərdən düşünürəm, demək mən varam,
Heç demə dünyada tozanaq qaram.
Hələ də qan verir bax, köhnə yaram,
Mən tez əriyirəm illər içində.

Çox da mən düşünsəm dərindən-dərin,
Buludlar üstümə salsa da sərin,
Atom bombası var anamız Yerin,
Axı nə edirəm fillər içində?

MƏN

Hələ ki, cavanam yerli-yersiz də
Hər nə oldu belə danışırım mən.
Çox işlər özümə aid olmasa,
Ona hətta belə qarışırım mən.

Mənə elə gəlir bu dünya qədər
Onsuz qalacağam nə lazım kədər?
Mən varam deməli, ömr deyil hədər
Hələ bir üstəlik yarışaram mən.

Elə ki qocalıq dedi sözünü,
Göstərdi fəlaklər çox sərt üzünü,
Torpaq dikdi sənə qanlı gözüünü,
Demə ki, həyatla barişaram mən.

XIRDALAMIRAM

Nə lazım söz deyim eşitməsinlər,
Mən öz istəyimi xırdalamıram.
Sən duran yerə də enmərəm yox, yox.
Mən öz istəyimi xırdalamıram.

Dostluq et, bir əvvəl yoxla ürəyi,
Gülü iyləməmiş yoxla çiçəyi.
Kişi tək kəsərəm düzgün çörəyi,
Mən duz-çörəyimi xırdalamıram.

Xırdalıq kişilik sifəti deyil,
Məhəbbəti deyil, nifrəti deyil,
O ki yaltaqlıqdır, qüdrəti deyil,
Güləm, çiçəyimi xırdalamıram.

SORUŞ

Məndən soruşma ki, bənövşə nədir?
Məndən soruşma ki, gülövşə nədir?
Soruş azadlığa necə qovuşdun,
Gündüzümü rast gəldin, gecə qovuşdun.

Soruş ki yetmiş il inandığından,
“Qardaşın” yurduna axıtdımı qan?
Sən soruş: Ayağa durdumu hər yan?
Püskürdü vulkan tək heç Azərbaycan?...
Bax, belə qovuşdum mən azadlığa!
Bu gün də layiqəm böyük şadlığa.
Səni aparmasın qucağında huş
Vaxtıdır, sən məndən bunları soruş.
bunları soruş.

KƏNƏƏLİYƏM

Qədimdən-qədimdir mənim soy-köküm,
Mən bu yerin oğlu kənəəliyəm.
Bütün insanların eşqi, nifrəti
Ən şirin noğulu kənəəliyəm.

Dizəki yaylağı xoşdur mənimçün,
Günəş ilk doğanda bura dəyir gün.
Bu torpaq qəlbimə əzizdir bütün,
Koroğlu nağıllı kənəəliyəm.

Heç yaddan çıxarmı Maral talası,
Sularında üzən nazlı sonası.
Budur sözlərimin deyim qızası,
Mən müdrək ağıllı kənəəliyəm.

BİR AN

Qıymadın az ömrə onu xərclədim,
Dağlar aşmaq üçün gah da mərcələdim.
Yerli də, yersiz də mən pələnglədim
Ötdü cavanlığım bir an içində.

Yox, yox yaşamırıq, sürünürük biz,
Bir müqəvva kimi görünürük biz.
Namusa, qeyrətə bürünürük biz
O da ki əriyir zaman içində.

Nə lazım boğazdan yuxarı sözlər?
Uçub gedir quş tək axarı sözlər
Qalırlar yadigar axırı sözlər
Dünyaya sığmayan insan içində.

GƏRƏK

Böyük bir məktəbdir həyatın özü,
Onu addım-addım keçəsən gərək.
Sən hazır olasan mübarizəyə
Hər nə bitirirsə biçəsən gərək.

Demirəm könlümdə indi bahardır,
Onun quzeyləri hələ də qardır.
Yoxsullar həyatda indi çox vardır,
Onları varlıdan seçəsən gərək.

Həyat qanunları çox sərtidir, çox sərt
Heç kəslə bağlamır o, ömründə şərt.
Sən elə yaşa ki, olmayasan pərt,
Hər yanda bir qala tikəsən gərək.

SAHİLDƏ

“Ölümlə ölümün” sahilindəyəm,
Növbə gözləyirəm o taya keçim.
Mən də bu yolların ayrıcındayam,
Bilmirəm onların hansını seçim.

Bu dünya qatardır əvvəli bahar,
“Yaşamaq yanmaqdır” demiş Bəxtiyar.
Deyirəm növbəmə nə qədər ki var
Bütün könüllərdə bir qala tikim.

Simlər kökdən düşmüş, qalxmıram zilə,
Nə lazım mizrabı çəkim mən telə?
Artıq növbədəyəm, yaşadır belə,
Verin o sərvətdən doyunca içim.

GÖRƏNDƏ

Qəlbimin titrəyir incə telləri,
Bir quş balasını oynaq görəndə.
Göz yaşım isladır, vallah yaxamı,
Ana balasından soraq görəndə.

Dünyanın qəribə işləri çoxdur,
Elə işi var ki, kamandır, oxdur.
Kim deyir ki, onda etibar yoxdur?
Mən çox sevinirəm qonaq görəndə.

İnsan var həmişə xəyala dalır,
Yaxşı söz, hikmətlər dünyada qalır.
Könlüm sevincindən lap çirtiq çalır,
Sönüb qaralmayan ocaq görəndə.

HANSIDIR?

Bu necə zamandır bilinməyir heç,
Xəstəsi hansıdır, sağı hansıdır?
Rəngləri elə bil qarışıq düşüb,
Bilmirsən qarası, ağı hansıdır?

Bu işlər ki belə qarışıq düşüb,
Demirəm, hər yana bol işiq düşüb.
İndi ki məclisə bir aşıq düşüb,
O desin sümüyü, yağı hansıdır?

Yaman qarışıqdır, a qardaş, zaman,
Nə nağıl bilinir, nə də ki dastan.
Sən də ki gəl bunu birdəfəlik qan
Bayatısı hansı, ağı hansıdır!

VAR

Şeir sızıltıdır, qəlb ağrısıdır,
Onun özünün də öz dünyası var.
Şeir hiçqırıqdır, ürək yanğısı,
Onun da ulduzlu bir səması var.

Şeir məhəbbətdir, eşqdir, nifrətdir,
O, gücdür, tükənməz bir xoş qüdrətdir.
Bir az da ayrılıq, bir az xiffətdir,
Onun da özünün öz havası var.

Şeir hər sinədə ocaq qalayır,
Bir azca oxşayır, bir az dalayır.
O, bir həqiqətdir daim ucalır,
Onun əl çatmayan hər nəvası var.

İSTƏRƏM

Qalxıb səmalara Aya, Günəşə
Ən uzaq ulduza çatmaq istərəm.
Mən öz ürəyimi könlüm istəyəm,
Bir növrəstə qıza açmaq istərəm.

Nə lazım naz-qəmzə, məhəbbət varsa,
Əriyib tez gedər güneylər qarsa,
Sevgilim mənimlə həqiqi yarsa,
Mən onun qoynunda yatmaq istərəm.

Baxmaram heç nəyə gecə-gündüzə,
Ceyranlar mələşən yamaca, düzə.
Balaca istəklim dodağın büzə,
Dünyanı dağıdıb qatmaq istərəm.

Qeysi qınamayaq düşüb çöllərə,
Kərəm Əsli deyib düşüb dillərə.
Züleyxa eşqini yaydı ellərə,
Mən eşq dənizində batmaq istərəm.

Ağami, gəl eşqdən alışıb yanma,
Özünü həyatda bəxtəvər sanma,
“Dünya beş gün” deyil buna inanma,
Eşqi bir həbb kimi atmaq istərəm.

ÇƏTİNDİR

Bu dağlarda yalquzaq var, pələng var,
Koroğlu var, qoç Nəbi var, nəhəng var,
Tarixlərə heç düşməyən çox cəng var,
Onlara söz tapmaq bir az çətindir.

Bu dağlarda baba yatıb, nəvə yox,
Yapıncısı buz bağlayıb həvə yox,
Ora ancaq mərdlər qalxar, livə yox,
Onlara söz yapmaq bir az çətindir.

Demirəm ki, gədiklərdə lağım var?
Murovdağım, Savalanım, dağım var?
Deyirəm ki, öz qaram var, ağım var
Onlara söz qatmaq bir az çətindir.

OLMASIN

İnsan axtarıram, elə insan ki
Əslən təmiz olsun, xəbis olmasın.
Onun ürəyində, əməllərində,
Dünyaları yıxan iblis olmasın.

Güdüb tək özünü salmasın qırğın,
Bir az da sakit olsun, olmasın çilğın.
Deməsin: Toplayın, siz də var yığın
Qəlbini dağıdan bu hiss olmasın.

Çox da ki çiskindir, görünmür heç yan...
Çovğuna, borana bürünmüş hər yan.
İnsan axtarıram, elə bir insan
Həyatda heç kəsə o, pis olmasın.

SİZ

Su sərinlik versə yanar ürəyə,
Durmayın, üstümə tez su səpin siz.
O da söndürməyə əgər qəlbimi,
Məni yandırana, ona təpin siz.

Nə qədər olsa da bu xəbər acı,
Daha axtarmayın, yoxdur əlacı.
Ancaq yar sağaldar baxsa qıyqacı
Tapmazsınız könlümə dərman çətin siz.

Nə lazım boğazdan yuxarı sözlər!
Görməsin halımı mənim heç gözlər!
Məni həyat boyu ölüm də izlər,
Kəfənim olmasa, sətın tapın siz.

Yadların yanında çox ağlamayın,
Tutun özünüzü tox ağlamayın,
İşdir, ölərəmsə, yox, ağlamayın
Onda olarsınız möhkəm, mətin siz.

Demə, yüngüllükdür vəsiyyə təmam,
Vallah, yaddan çıxır əziyyə təmam.
Deyəsən, dəyişir vəziyyə təmam
Tapın Ağamisiz işin tinin siz.

HƏYAT VAR...

Həyat var həmişə yaşadır bizi,
Həyat var gözəllik bir ona tacdır.
Həyat var gözəllik olmasa, inan,
Ömründə doymaz o, yenə də acdır.

Həyat var heç kəsə o, gərək deyil,
Həyat var qönçədir, o, çiçək deyil.
Həyat var heç kəsə o çörək deyil,
Həyat var qovrulmuş, yanan bir sacdır.

SEVİN SİZ MƏNİ

Demirəm: Mirvari, qızıl, gümüşəm,
Sadəcə əməyəm, sevin siz məni.
Qızılgül, yasəmən, tər bənövşəyəm
Ətirli çiçəyəm, sevin siz məni.

Hər kim olursan ol ya dayı, əmi,
Əyil yerdən götür yıxılmış dəni,
Hər dən göy sünbüldür, sünbül bir zəmi,
Yumşaq bir çörəyəm, sevin siz məni.

İnsan ki inamsız yaşaya bilməz,
Dünyasız, cahansız yaşaya bilməz,
Xoş işi olmasa, o heç vaxt gülməz,
Arzuyam, diləyəm, sevin siz məni.

Demirəm: Sevgisiz sən də gəz, dolan.
Züleyxanın eşqi deyildir yalan.
Hər kəs sinəsində asılı olan
Çırpınan ürəyəm, sevin siz məni.

Qurmuram qəlbimdə heç kəsə tələ,
Ucalan zirvəyəm, deyiləm təpə.
Mən bundan sonra da lazımam hələ
Sizə çox gərəyəm, sevin siz məni.

GUNAHSIZ YERƏ

Sizinlə görüşə gəlmişəm mən də,
Dolama cığırlar, a dağ, a dərə.
Deyin, sinənizdən ovçumu keçib?
Bəs niyə düz yerdən seçilmir bərə?

Yoxsa güllələrimi atılıb burda?
Ovlar bir-birinə qatılıb burda?
Yoxsamı səyyahlar satılıb burda
Kim nəyi istəyib eləyib hərə.

Hər bir hökmü verən yalnız həyatdır,
Heç demə, bu dostum, bu da ki yaddır.
Onsuz da dünyamız çox narahatdır
Siz də qan tökməyin günahsız yerə.

YAXŞI OLARDI

Əgər təbiəti olduğu kimi,
köçürə bilsəydim yazılarıma,
yaxşı olardı.

Onda
pəlidsə, vələs də, ağcaqayın da,
bu qoca dünyanın
naxışı olardı.

Quşlar oxuyardı,
Sular axardı.
Sevənlər ona
Maddım-maddım baxardı.
İldırımlar çaxardı,
Göy üzündə dalbadal.
Bu düzənlik önündə
insanlar baxardı ona,
Sakit baxışlarla lal.

Əgər təbiəti olduğu kimi,
köçürə bilsəydim yazılarıma,
yaxşı olardı.

Onda
insanlar da qocaman dünyanın
naxışı olardı.

Qoşa addımlayardı,
Nizami də,
Füzuli də.
Xaqani də,
Bürüni də.

Ucalardı Nəsimi
Ən uzaq fələklərə.
Vaqif salam deyərdi

Göydəki mələklərə.
Çünki insanlar da
təbiətin bir parçasıdır.
Ona ən düzgün qiymət verən,
Suyudur, havasıdır...

Əgər təbiəti olduğu kimi,
kəçürə bilsəydim yazılarıma,
yaxşı olardı.

Lap səhv də etsəm,
O da dünyanın
naxşı olardı.

BİLMİRƏM

Günəş sönsə birdən-birə səmada
Bəs bu yerdə kim qalacaq bilmirəm?
İşdir birdən külək qopsa havada,
Nə olacaq, kim solacaq bilmirəm?

Hər ürəkdə, məncə, olmaz o qüdrət,
Bu elləri yaşatmağa məhəbbət
Hər ürəkdə yaşayırsa bir nifrət,
Bu dünyaya nə dolacaq bilmirəm.

Yıxdı bizi keçilməyən sərhədlər,
Yer üstündə insan qoyan bu sədlər.
Axırda da qan qaraltdı bu hədlər
Bundan sonra nə çalacaq, bilmirəm.

Bu nə gəliş, bu nə gediş cahanda
Fırtına var hər insanda, hər qanda.
O, kükrəsə heyran qalar zaman da,
Sağ qalanı kim yolacaq bilmirəm.

Ey Ağami, bil ki, sözün nədir, nə?
Danışırсан özün üçün əfsanə.
Günəş sönsə, külək qopsa bil, heç nə
Heç özüm də nə olacaq bilmirəm.

ŞAHMƏMMƏD DAĞLAROĞLUYA

Təki sən yazasan ürək dolusu,
Çiçək də mövzudur, çörək də mövzu.
Hələ üstəlik də qafiyədirlər,
Dilək də mövzudur, istək də mövzu.

Təki sən olasan böyük sənətkar,
Yazdığın hər əsər həyatı olsun.
Mücərrəd nə varsa qaçasan ondan,
Sənin yaratdığın təbii olsun.

Həyat yollarında büdrəməyəsen,
Yaxşını görəsən, pisi görəsən.
Hər işdə olasan bir böyük ustad,
Usta tək paxıllıq, kini hörəsən.

Daim ucalasan zirvələr kimi,
Günəş sənə dəysin çıxıb batanda.
Yaşın fərqi yoxdur yaratdığına
Bir az düşünəsən təsvir qatanda.

“Neylim?” deməyəsen təki həyatda,
Arzun istəyincə açsın qol-qanad.
Qəm-kədəri gizlət, sevinci böl ki,
Sən şeir yazanda gülsün kainat.

PAY OLMAMIŞDIR

Dövlətdən pay olar, sərvətdən olar,
Torpaqdan heç zaman pay olmamışdır.
Yamaclardan axan hər sısqa bulaq
Axıb dərələrdə çay olmamışdır.

Çox işlər görürlər bizim zamanda,
Hərənin yeri var bəzən cahanda.
Hər parlayan ulduz asimanlarda,
Cilvəli-cilvəli Ay olmamışdır.

Uşaq hər nə versən alıb allanır,
Çörəyi yağlanır, tikə ballanır,
Rəqəmlər hər zaman sözsüz hallanır
Onlar hallananda say olmamışdır.

TƏRKİNƏ

(Cinas)

Mənim fikirlərim, mənim sözlərim,
Palıd tək kök atıb yerin tərkinə.
Qəbul etməmişəm hər yetən sözü,
Hələ atmamışam təzə, tər kinə.

Yaralı quş görsən, yarasın sarı,
Yolla ceyran görsən bizlərə sarı.
Rəqəmlərdə ayrılıq sayılır sarı
Onun da bilmirəm yoxu, tərki nə?

Geyinsə əyninə yar alı, can de,
Maral tək olarsa yaralı, can de,
Əgər tərk edərsə yar alı, can de,
Dözəsən cananın hər bir tərkinə.

Qoyasan dilbərin üzü üstə üz,
O desin: Bacarsan sən dənizdə üz,
Gülünü dərməmiş, qönçəsini üz,
Baş qoyub yatasan bir qız tərkinə.

Hər cəfasın çəkər onun Ağami
Dönər bir tər lana uçar ağ əmi.
Yel olsa, çatmaz sənə ağa, əmi,
Minsən at, alasan yarı tərkinə.

...

Ən hündür zirvələr, ucalan dağlar
Mənli də, mənsiz də qalacaq bir gün.
Gəzdiyim bu yerlər, yamyaşıl çöllər
Şirin xəyallara dolacaq bir gün.

Bu güllü yamaclar, dərin dərələr,
Bu keçilməz kolluq, çətin bərələr,
Marallı, əlikli düzlər, meşələr,
Yenə də hay-haray salacaq bir gün.

Cahan gözlərində görünməsin dar,
Çox gəlib, çox gedib böyük iqtidar.
Dünyada nə qədər fəhlə, kəndli var,
Birləşib qələbə çalacaq bir gün.

İSTƏRƏM

Dünyanı yenidən qurmaq istərəm;
Ölkələr tanısın öz sərhəddini.
Olmasın hegemon heç kəs həyatda
Hərə yaxşı bilsin öncə həddini!
Ölkələr tanısın öz sərhəddini!

Dünyanı yenidən qurmaq istərəm;
Heç yerdə boş yerə axmasın qanlar.
Çəkilsin qınına qan hərisləri,
Olmasın aləmdə vaxtsiz qurbanlar!
Heç yerdə boş yerə axmasın qanlar!

Dünyanı yenidən qurmaq istərəm;
Şuşa, Ağdam, Laçın azad olunsun!
Ordular qayıtsın öz yurdlarına,
Qoy bütün Yer üzü abad olunsun!
Şuşa, Ağdam, Laçın azad olunsun!

Dünyanı yenidən qurmaq istərəm;
Azad yaşasınlar Bağdad, Fələstin
Əfqanlar da dönsün öz ellərinə,
Bakını Beyruta döndərmək çətin!
Azad yaşasınlar Bağdad, Fələstin!

Dünyanı yenidən qurmaq istərəm;
Bir xalq başqa xalqa diş qıcıtmasın.

Qoy hər kəs qorusun öz ölkəsini,
Hər şeyi məhv edən bomba atmasın!
Bir xalq başqa xalqa diş qıcıtmasın!

Çıxmamış Yer təmiz öz mehvərindən,
Mən onu yenidən qurmaq istərəm.
Alışb yanmamış özü-özündən,
Onun keşiyində durmaq istərəm!
Mən onu yenidən qurmaq istərəm!

...

Bilsəydim dünyada nələr olacaq,
Əvvəldən işimi düzüb qurardım.
Keçərdim ən çətin gədikləri də,
Zirvələr dolanıb dağlar aşardım.

Bilsəydim dünyada olacaq nələr,
Məni nə gözləyir: sevinc, ya kədər.
Bütün işlərimi düzüb bir səhər
Mən azad, müstəqil, xoşbəxt yaşardım.

Bilsəydim olacaq nələr dünyada,
Namusda, vicdanda, qeyrət, həyada.
Axır rəng verəcək mavi boya da
Onda dəniz kimi birdən coşardım.

Həyatda baş verir nələr bilsəydim,
Görərdim, gözümü açıb silsəydim.
Sənin kimilərə əgər gülsəydim,
Onda gecə-gündüz dastan qoşardım.

...

Duman elə tutub dağı, dərəni
Elə bil heç zaman çəkilməyəcək.
Otlar, ağaclar da sırsıra tutub,
Payızı yazından seçilməyəcək.

Nə lazım bu qədər qəm, qüسسə, kədər?
Hələ qabaqdadır çox parlaq səhər.
Ancaq fikrə gedib kəndlər, şəhərlər
Elə bil heç bina tikilməyəcək.

Zəmilər, tarlalar məğmun görünür,
Böyük biçənəklər məhzun görünür,
Çəltik xırları da tutqun görünür,
Elə bil heç onlar biçilməyəcək.

...

Əsdi külək, payız gəlib yetişdi,
Yarpaq düşdü, çaylar daşdı-qabardı.
Sular axdı dağ döşündən çox həzin,
Şəlalələr haray-həşir qopardı.

Çulğalayıb çöl-çəmənini sarılıq,
Bu dünyada ayrılıq var, ayrılıq.
Olmayaydı nə qocalıq, qarılıq
Bir biləydim ömür nəyi apardı?

Rəhm etmədi heç bir şeyə ruzigar,
Bir sızıltı didir məni o ki var.
Bax, görünür zirvələrdə dümağ qar,
Bu hər ilin qoynundakı çapardı.

Fərqi yoxdur, aparacaq, əyilmə,
Sönəcəkdir bu od-ocaq, əyilmə.
Canı səndən qoparacaq, əyilmə
Zənn etmə ki, öz yolundan sapardı.

Gəmi gedir, bax, oxuyur o, şərq, qərqi,
Gəmini də eyləyəcək o, qərqi,
Ölüm haqdı onun üçün nə fərqi,
Bu tərlandı, bu şahindi, bu sardı.

SUALLAR

Nə vaxtdır başımda gəzir bir sual
Həyatı saf-çürük eləməliyəm.
Deyirəm: Yaş ötür, sonra gec olar,
Nəsə bir iş görüb mən getməliyəm.

Biryolluq mən bunu bilməliyəm ki,
Dünyaya gəlməkdən məqsədim nədir.
Yoxsa gəlib-getmək bir adi işdir,
Belə düşünməyim bir əfsanədir.

Gəlmişəm, cahanda nə iş görmüşəm?
Görə bilmədiyim hansılar qalıb?
Gülmüşəm bəzən də ürək dolusu
Hansı uşaqlarsa xəyala dalıb.?

Hansı yaxşı işi görüb birtəhər,
Yanıb-yaxılmışam sonradan ona?
Hansı könülləri qırmışam tamam?
Gözlərim çox dolub baxmışam yana?

Bəzən də tərtəmiz girib ürəyə,
Qəmli bir insanı şad etmişəmmi?
Evindən, yurdundan didərgin düşən,
Qaçqını, sürgünü yad etmişəmmi?

Bir əli əsalı qoca görəndə
Kömək etmişəmmi irizdə, yolda?
Səkidə dayanan qarı nənəyə,
Salam vermişəmmi mən heç dünyada?

Həyatın çalpaşlıq dolaylarında,
Bir yetim sevdireb güldürmüşəmmi?
Kədərim özümə yetincə bəsdir,
Sevinci bir kəslə böldürmüşəmmi?

Suallar qəlbimi didib doğrayır,
Kimsəyə yaxşılıq etmişəmmi mən?

Hamı son mənzilə yola düşəndə,
Qəbrini qazmağa getmişəmmi mən?

Bir şəhid ruhuna dua oxudub,
Yanıb öz içimdə ağlamışammı?
Qəzəbdən, nifrətdən bəzən alışıb
Coşan çaylar kimi çağlamışammı?

Ananı baladan ayrı görəndə,
Yanıb öz-özümə qovrulmuşammı?
Çovğun bürüyəndə yamacı, dağı,
Zirvədən qar kimi sovrulmuşammı?

Qorxmuşam zamanın hər sınağından,
Həyatdan sualsız ötürməmişəm.
Dünya çox sorguya çəkməyib məni
Hələ bərkə-boşa mən düşməmişəm.

YƏQİN

Əgər verilsəydi bu dünya mənə,
Mən onu başqa cür qurardım yəqin.
Dəyməzdim həyatın öz ahənginə,
İnsan keşiyində durardım yəqin.

Gəzib-dolaşardım əvvəl qoynunu,
Görərdim qurulan hər oyununu.
Başqa cür qurardım onun toyunu
Özüm təbilini vurardım yəqin.

Nə varsa, mən onu edərdim elan,
Deyərdim sən ona dinin tək inan.
Özü bilə-bilə gedirsə qurban,
Onun səbəbini sorardım yəqin.

Əvvəl məhv edərdim mən xəsisliyi,
Silərdim insanda hər cür pisliliyi,
Təmiz məhv edərdim mal hərisliyi,
Onun qulağını burardım yəqin.

Görsəm korlanırsa getdikcə cahan,
Heç kəsə verməzdim özümdə aman.
Dördnala çapsa da atını zaman
Onu bu yollarda yorardım yəqin.

BƏNÖVŞƏ

(Cinas-gəraylı)

Çox gözəllər görmüşəm mən,
Rast gəlmədim beləsinə.
Dolaşmışam Yer üzünü,
Görməmişəm belə sinə.

Vurulma sən balasına,
Düşmə eşqin bəlasına.
Əgər düşsən, bala, sına
Nələr etməz beləsi, nə?

Çalışma ki, o dayansın,
Sən yanmısan, o da yansın.
Görünməyən odda yansın
Bu incə bel, belə sinə.

VƏTƏN YOL GÖZLƏYİR, VƏTƏN DARDADIR

Burdan Qarabağa gedə bilmirəm,
Vətənim bir seyr edə bilmirəm.
Niyə ayaq tutdu yeridi kələk?
Əl uzatsam çatar Laçın hardadır?
Vətən yol gözləyir, vətən dardadır.

Xan kəndi göz dağı olubdur bizə,
Düşmən at oynadır bax, süzə-süzə.
Bizə kor deyəcək gələn nəsillər,
Torpağın qədrini bilməsək əgər,
Heç demə o dağlar indi sardadır,
Vətən yol gözləyir, vətən dardadır.

Mənə səslər gəlir hələ havadan,
“Xocalı harayı”, eldən, obadan.
Şuşam yad əllərdə qalıb inləyir,
İnilti səsini çoxu dinləyir.
Nətəvan xanımın gözü yoldadır,
Vətən yol gözləyir, vətən dardadır.

Yadıma düşdükcə Üzeyir, Nəvvab,
Qəlbim gah sevinir, gah etməyir tab.
Getməyir başımdan Bülbülün səsi
Xanın zənguləsi, Qədir həvəsi.
Ağdam bülbülləri demə koldadır,
Vətən yol gözləyir, vətən dardadır.

Koroğlu, Nəbini biz çox anmışıq,
Onları bizimçün vüqar sanmışıq.
Dönək dönməzlərə vuruşaq biz də,
Qoy qalsın yadigar bu hünər, iz də.
Bizim düşmənimiz sağı-soldadır,
Vətən yol gözləyir, vətən dardadır.

ATA

Mənim ixtiyarım çatsaydı əgər,
Lügətdə ilk sözü ata yazardım.
Sonra da ananı qoşardım ona,
Hər kəs arzusuna çata yazardım.
Lügətdə ilk sözü ata yazardım.

Yazardım atanın ağ saqqalından,
Bir inci desinlər ona həmişə.
Bütün yer üzündə nə qədər söz var,
Ata öndə dursun, baxsın günəşə,
Bir inci desinlər ona həmişə.

Mən elə yazardım, elə yazardım,
Ata bir sahilsiz ümman olardı.
Ağıllı, mehriban övladlar onun,
Sahilində bitən orman olardı.
Ata bir sahilsiz ümman olardı.

Qırıqlar görünsə göz qapağında,
O, elə illərin naxışdır, bəlkə.
Atalar sözünə inam çox olub,
Həyatda bu belə yaxşıdır, bəlkə.
O, elə illərin naxışdır, bəlkə.

“Quran” müqəddəsdir, “Atalar sözü”
Bəlkə, elə onun yanından keçib.
Böyük, nəsihətlər nadir yaranır,
Ata sözlərini müqəddəs seçib,
Bəlkə, elə onun yanından keçib.

Hanı kainatda elə ulduz ki,
Sevsin sevgisini gizli saxlasın?
Qaşlar düyünlənsin tutqun səma tək,
Əziz övladını hər an yoxlasın?
Sevsin sevgisini gizli saxlasın?

Atalar ağlamaz, sıxılar durar,
Onların göz yaşı axar ürəyə.
Dünyada nə qədər ağır olsa da,
O, bir qanad verər uçan diləyə,
Onların göz yaşı axar ürəyə.

Hayıf, ixtiyarım çatmayır buna,
Bütün lüğətləri yazım yenidən.
Mən “Ata” sözünü birinci edim
Düşsə də, qoy düşsün saçlarıma dən,
Bütün lüğətləri yazım yenidən.

TARİX YAŞI BİLİR...

Tarix yaxşı bilir dənizdə nə var?
Atıb lövbərini sahillərində.
Liman şəhərləri salınır burda,
Danışır hər kəs də ana dilində.

Gülür insan kimi qağayılar da,
Sular hərdən çalır çəhrayya da.

Paylayır şərbət tək sərpayılar da,
Ümmanı, çömçə də tutub əlində.

Şütüyür balıqlar mavi sular da,
Yaşıla qər q olmuş bax, qurular da,
Yaşamaq istəyir qoca qular da,
Demir mahnısını öz dillərində.

Çoxalır çaylar da payızda, yazda
Yuyur yatağını Kür də, Araz da.
Tökülür harda var dərin, dayaz da,
Səslənir bəmində, öz zillərində.

Tarix yaşı bilir uzaq-yaxını,
Onda baş qaldıran hər cür axını.
Sən çəkə bilməzsən ondan yaxanı
Yandırar səni də köz illərində.

AYRILMAQ OLMUR

Başı buludlardan daim nəm çəkən,
Zirvədən, yaylaqdan ayrılmaq olmur.
Yamaclardan axıb zümzümə edən
Sulardan, bulaqdan ayrılmaq olmur.

Adı kitablara hələ düşməyən,
Dünyanı axtarsan ələ düşməyən,
Bir körpə burnuna belə düşməyən
Gülün budağından ayrılmaq olmur.

Taleyin nə deyim mən yazısına,
Varına, yoxuna, həm azısına,
“Bu dünya beş gündür!” sən onu sına,
Onun sınağından ayrılmaq olmur.

Səsinə səs verən lal qayalardan,
Qayalar qoynunda hər bir kahadan,

Üstünə dağılan hər cür boyadan,
Vallah, bu dağlardan ayrılmaq olmur.

“Salamat qal” deyib gedəndə Araz
Onun tək şairlər tanınar az-az
Ələsgər şəninə çox çalmışdır saz.
Vallah, bu dağlardan ayrılmaq olmur.
Allah, bu dağlardan ayrılmaq olmur.

GƏRƏK

Əlçətməz, ünyətməz zirvələrdə sən,
Dibsiz dərələrdən qalxasan gərək.
Keçib çətinliklə hər aşırımı
Gədiyə, bərəyə baxasan gərək.

Baxasan dağlara, hər bir qayaya,
Düzlərə, yamaca, yuvurlaq Aya.
Dənizlərə axan bənzərsən çaya,
Kürüm, Arazım tək axasan gərək.

Bilirsən, həyatın var uçqunları,
Cığırın, keçidin dar uçqunları.
Səni qorxutmasın qar uçqunları
Dimdik quzeyləri çıxasan gərək.

Buludlar üstündə süfrə sərəsən,
Maral yaylağından gül də dərəsən.
Çiçəyi talada durub hələ sən,
Qəlbini hər ətrə yaxasan gərək.

Şahin də, Laçın da dağlarda süzər,
Qartal qayalarda ovunu gəzər.
Əgər qıy vursalar yan-yana düzər,
Rəqibi onlar tək sıxasan gərək.

Həmişə öndə dur nər oğlu kimi,
Kişi oğlu kimi, ər oğlu kimi,

Həzi, Mehdi, Nəbi, Koroğlu kimi
Qalanı, bürcləri yıxasan gərək.

Ucalan dağları dolaşmaq çətin
Qalxdımı, oranı aşmaq da çətin.
Sadədən sadə ol, mətindən mətin,
Ürəkdən-ürəyə çaxasan gərək.

BU DÜNYADAN...

Bu dünyadan baş açmadım,
Günəş olub nur saçmadım.
Heç işindən yan qaçmadım.
Axır qaldım yana-yana
Mən əlindən gəldim cana.

Çinar kimi ucalmadım,
Yaş artırıb qocalmadım,
Heç bir kəsdən baş açmadım.
Mən inandım insanlara,
Sonda qaldım yana-yana.

Çağlamadan çaylar kimi,
İllər kimi, aylar kimi,
Burulmadım yaylar kimi,
Çox uymadım şöhrət-şana,
Qıymadım ki, qəlbim sına.

Səs salmadım hər sim oldu,
Yox, susmadım hər him oldu.
Dost saymadım hər kim oldu,
Çox yanmışam qana-qana,
Baxmamışam heç bir yana.

Yolum azıb əzməmişəm,
Külək kimi əsməmişəm.
İstək olub gəzməmişəm.
Girməmişəm dondan-dona,
Həqiqəti dana-dana.

COŞARAMMI MƏN?

Çaylar üz çevirsə əgər ki məndən,
Söylə, yatağında daşarammı mən?
Dizimdə bir təpər, güc qalmayıbsa,
Heç dağlar, zirvələr aşarammı mən?

Düzdür, bulaq kimi axıb gedərəm,
Keçdiyim yerlərə baxıb gedərəm,
İldırımlar kimi çaxıb gedərəm,
Yenə əvvəlki tək coşarammı mən?

Nə eybi, saçlarım ağarsa dən-dən,
Sevgi bir dənizdir, özün bilirsən,
Biryolluq o pəri küsübsə məndən,
Siz deyin, bir daha coşarammı mən?

OLAYDIM

Mavi səmalarda ən parlaq ulduz,
Həyatda ən parlaq bir an olaydım.
Hər kəsi dilində tez danışdıran,
Dünya görmüş müdrik insan olaydım.

Yamacı yaşıl düz, zirvəni dərə,
Qüzeyi, güneyi keçilməz bərə,
Saymıram bunları mən ki boş yerə
Vaxtı dəyişdirən dövran olaydım.

Çırpınan, döyünən hər bir ürəyin,
Boy atıb böyüyən arzu, diləyin,
Bütün bu aləmdə mən istəklərim,
Qayğısını çəkən bir can olaydım.

Atalar sözündə, hər yoxda, varda,
Leysanda, yağışda, doluda, qarda,
Çaşıb tez çağlayan hər bir damarda
Kişilik qeyrəti bir qan olaydım.

Axar buludları gözsüz qoyduran,
Nazimi, nasiri sözsüz qoyduran,
Cahanı tərsinə təmiz soyduran,
Dünyanı dəyişən zaman olaydım.

MÜBARƏK OLSUN!

(16 iyul 2006-cı ildə bacımoğlu Ağayev Tofiq Bakıda- “Şuşa” şadlıq sarayında toy elədi. Qızı İlahənin şənlik məclisində mənə də söz verildi. Mən sözümü aşağıdakı yazı ilə bildirdim.)

Bu toyu-büsatı düzənə alqış,
Girib ortalığa süzənə alqış.
Vurğunam ellərin bu adətinə!
Əyirəm başımı məhəbbətinə!

Hər xalqın öz dəbi hörmətə layiq,
Hər sözü-söhbəti qüdrətə layiq,
Hər nə deyirlərsə hikmətə layiq,
Eşq olsun dünyanın bu cəlalına!
Yaşaya bilməyən baxsın halına!

Oturub yanaşı bəy də, gəlin də,
Axışır “Şuşa”ya bütün elin də,
Səslənir bu sözlər hamı dilində:
“Qoşa qarıyasız ömrünüz boyu!
Nəvədən görəsiz beləcə toyu!”

Gününüz həmişə xoş xəbər olsun!
Ən parlaq günəşli səhərlər olsun!
Sizin qələbəiniz zəfərlər olsun!
Yayılsın aləmə inamınız qoy!
Biz gülüb oynayaq, söyləyək: Oy! Oy!

Məclisə gələnlər eyləsin səbir,
Ansambl da çalsın “Vağzalı”nı bir.
Görənlər qoy desin bir ağızdan bir:
-Sizin şənliyiniz mübarək olsun!
Eşqiniz solmayan bir çiçək olsun!

ƏYRIDİR

Barışa bilmədim mən bu aləmlə,
Onun yalanı çox, düzü əyridir.
Hər nəyə uzansa əli dünyada,
Birinə gözü tox, yüzü əyridir.

Biri alışdımı, tez sönüb gedər,
Birisə düz yoldan tez dönüb gedər.
Birisə qalmaqal bilərək edər,
Əməli ayrıdır, sözü ayrıdır.

Birisə görməyir yaradanları,
Hər yanı bürüyən bu tufanları.
Birisə görməyir heç yalanları,
Elə bil lap kordur, gözü əyridir.

Nə deyim zamanın bu gedişinə,
Mən heyran qalmışam hər bir işinə.
Çoxunu vurmayıb o heç dişinə,
Bəlkə, bünövrədən özü əyridir.

Kim bilir həyatda baş verir nələr?
Bir səs ürəyimdə mələ, hey mələ.
Bəlkə, cahan özü insana bənzər,
Qıçları şikəstdir, üzü əyridir.

BU HAVADA OYNAMA

“Yanıq Kərəmi”ni saxla, a qardaş,
Bu hava oynatmır sümüklərimi.
Pərdələr tərپətmir heç tükərimi,
Bu hava oynatmır sümüklərimi.

Orta sarıtdə bir hava çal ki,
Qabarsın başımda tükərim bir-bir.
“Yanıq Kərəmi”ni çıxart yadımdan,
Yoxsa aşib-daşar məndəki səbir,
Qabarsın başımda tükərim bir-bir.

Zilini zil elə, bəmini də bəm,
“Koroğlu cəngi”si səslənsin orda.
Köklə Dədəm Qorqud qopuzunu sən
Titrəsin bədənim büsbütün burda.
“Koroğlu cəngi”si səslənsin orda.

Aşığı, “Baş sarıtel”, “Ruhani”ni çal,
Çal, Nəbi görünsün Palantökəndə.
Görünsün tərtemiz bu dağlar tamam,
Vəli nəərə çəksin dan söküləndə.
Çal, Nəbi görünsün Palantökəndə.

Başqa bir hava çal, orda görünsün,
Qədim Qobustanın qartal daşları.
Hər cür “Kərəmi”ni heç çalma onda
Görünmür bu yurdun vətəndaşları.
Qədim Qobustanın qartal daşları.

Çalma “Kərəmi”ni oynamaq üçün,
Onda sızılı var, şən hava deyil.
Çalma bu havanı, çalma, qardaşım.
Çalsan, ürəyimi qopartmışan, bil.
Onda sızılı var, şən hava deyil.

Heç zaman tarixdə unutma ki sən
Kərəm bu havada alışıb, yanıb.
Od alıb Əslinin zər xalatından,
Özünü dünyanın bədbəxti sanıb.
Kərəm bu havada alışıb, yanıb.

KOR KORA KOR DEMƏSƏ...

Kor kora kor deməsə,
Çınqıla qor deməsə,
O, gələnləri
Atsıza yor deməsə,
Bağrı birdən partlayar

MƏN BACARMADIM

Dağı yamac etdim, yamacı meşə,
Səninlə, ey dünya, mən bacarmadım.
Dərəni, tərəni düzə döndərdim
Düşdü saçlarıma dən, bacarmadım.
Səninlə, ey dünya, mən bacarmadım.

Qoynundakı işlər kədər imiş çox,
Gəlişin-gedişin qədər imiş çox.
Bu gündən keçmişə səfər imiş çox.
Gərək ki qəm çəkim, şən bacarmadım.
Səninlə, ey dünya, mən bacarmadım.

Bəzən biz qorxuruq il dəyişəndə,
Bəmi kökdən düşüb zil dəyişəndə,
Cavanlar heç nədən dil dəyişəndə,
Hər yanı bürüyür çən, bacarmadım.
Səninlə, ey dünya, mən bacarmadım.

Görüb bu dövrənin hər əzabını,
Qoymuşam yolunda hər cür tabımı.
Edirəm yenə də bu xitabımı,
Gərək ki qəm çəkim, şən bacarmadım.
Səninlə, ey dünya, mən bacarmadım.

Odur ki bir sınıq düşüb gedirəm,
Kərəm tək odlanıb yanıq gedirəm,
Qayada Fərhad tək çapıq gedirəm,
Öz kefinlə oldun sən, bacarmadım.
Səninlə, ey dünya, mən bacarmadım.

Rəngin ağappaqdır, üzün qaradır,
Hamıdan ürəyin çoxdan yaradır.
Bilmirəm səfərin indi haradır?
Çalışdım ki olum tən, bacarmadım.
Səninlə, ey dünya, mən bacarmadım.

Mən piyada oldum, sən yəhərli at,
Mən ayaqla gəzdim, sən açdın qanad.
Arzumdur, sən yaşa, hələ də boy at
Tutdu yollarımı çən, bacarmadım.
Səninlə, ey dünya, mən bacarmadım.

KÜSMƏK OLARMI?

(Məmməd Araza)

İşləri beləcə qurulub gedir,
Suları özündən durulub gedir.
Yaş artır, çoxları yorulub gedir.
Çaşıb bir tufan tək əsmək olarmı?
Siz deyin, dünyadan küsmək olarmı?

Onun zirvələri elə zirvədir,
Dibsiz dərələri elə dərədir.
Kolluğu, meşəsi tamam bərədir,
Büsbütün qoynunu gəzmək olarmı?
Siz deyin, dünyadan küsmək olarmı?

Ceyranlı, cüyürlü düzləri çoxdur,
Zülmət gecələri, gündüzü çoxdur.
Atalar sözündəki sözləri çoxdur.
Onlardan təmiz əl üzmək olarmı?
Siz deyin, dünyadan küsmək olarmı?

Quzeylər, güneylər, yaylaqlar, aran,
Qaymaq, pendir, qatıq, yağ, ayran,-
İnsanlar kəsilib hər şeyə heyran.
Bunları yan-yana düzmək olarmı?
Siz deyin, dünyadan küsmək olarmı?

Məşələr bəzəyi xallı turaclar,
Qayalar, təpələr, güllü yamaclar,
Hər nə var aləmdə: çörəkli saclar
Onlarla ülfəti kəsmək olarmı?
Siz deyin, dünyadan küsmək olarmı?

Yoxdur bu cahanın ucu-bucağı,
Onun mehribandır isti qucağı.
Hər an tüstülənir yanar ocağı
Coşub bir borantək əsmək olarmı?
Siz deyin, dünyadan küsmək olarmı?

Düzdür, narahatdır bir az da dövran
Heç Məmməd Araz da küsməyib ondan,
Nə oldu onlardan küsməz ki insan.
Hər cürə nemətdən kəsmək olarmı?
Siz deyin, dünyadan küsmək olarmı?

HANSIDIR?

Deyəsən bilirmi qoca dünyanın
Astarı hansıdır, üzü hansıdır?
Qarışıb büsbün tamam öz qoynu
Görünmür səhrası, düzü hansıdır?

Uyma hər şeydə təbil çalana,
Lənət de pozana, rəxnə salana.
Çoxları qurşanıb elə yalana
Bilmirsən əyrisi, düzü hansıdır?

Tarix hər zamanın qızıl tacıdır,
Cahanda nə olsa oyla bacıdır.
Axan göz yaşları bir az acıdır
Bilmirsən ocağı, közü hansıdır?

ÜRƏYİMDƏDİR

Dediyin sözlər də,
Baxdığın gözlər də,
Gəzdiyən üzlər də
Bax, ürəyimdədir.

Sənin çiçəyin də,
Suyun da, çörəyin də,

Hər bir diləyin də
Bax, ürəyimdədir.

Hər bir istəyin də,
Zirvə, ətəyin də,
Olsa gərəyin də
Bax, ürəyimdədir.

Varın da, yoxun da,
Azın da, çoxun da,
Acın da, toxun da
Bax, ürəyimdədir.

QALACAQ

Axı, bacarmadım, dünya səninlə,
Qızıl meşələrin lap zəhər imiş.
Kim səni daddısa, yaşamadı çox,
Sənin hər nübarın bir təhər imiş,
Qızıl meşələrin lap zəhər imiş.

Of, dünya, bacara bilmədim sənlə
Səninlə aləmdə kim bacarıb ki?!
Hanı Koroğlular, Dədə Qorqudlar,
Onlar səndən ömür qoparmayıb ki?!
Səninlə aləmdə kim bacarıb ki?!

Axı, bacarmadım mən də səninlə,
Sənin hər kolluğun bərələr imiş.
Uca zirvələrin, lal qayaların,
Diblərinde dərin dərələr imiş.
Sənin hər kolluğun bərələr imiş.

İstər gündüz olsun, istərsə gecə,
Hər dağ aşrımı görünür necə?!
Sonsuz səhraların kor olub gözü,
Quzeylər hər qəlbə salır vecvecə.
Hər dağ aşrımı görünür necə?!

Ulduzlu səma da, Ay da, Günəş də,
Mənli də, mənsiz də qalacaq bütün.
Dünya, bacarmadım mən də səninlə
Mənsiz də baxacaqlar hüsnünə hər gün,
Mənli də, mənsiz də qalacaq bütün.

4-lük

Uçur dilək,
Qaçır istək.
Gəzir ürək
Havalarda.

Qalxır qartal,
O dinməz, lal
Süzür xəyal,
Səmalarda.

Axır zaman,
Çoxdur yaman.
Axır al-qan
Bu dünyada.

Vardır hələ,
Polad tələ.
Gəzir dələ
Yuvalarda.

İgid, qoçaq,
Yeyin, qıvrıq,
Edir sınaq
Bombalarda.

Sevinc-kədər,
Gedir hədər.
Ölməz bəşər,
Davalarda.

NƏYİ ÇOXDUR?

Bilmirəm qurulub bu dünya necə?
Onun nəyi azdır, görün nəyi çox?
Bəzəkli yaranıb ilk əzəl gündən,
Onun bu aləmdə uc-bucağı yox.

Dağları çoxmudur, yoxsa düzləri!
Gecəsi artıqdır, şən gündüzləri?
Görən, nə qədərdir onun izləri?
Nə vaxt olacaqdır, gözləri bəs tox?

KARVAN YOLLARI

Uzaq keçmişlərə aparır bizi,
Səhralardan keçən karvan yolları.
Gah da birləşdirir neçə dənizi,
Şərqi, Qərbi keçən karvan yolları.

Salır hər bir yerdə karvansaralar,
Böyük limanlarda nəhəng qalalar.
Arxada qalırlar dərin dəryalar,
Uzanır yol biçən karvan yolları.

Hər şeyi yetirən anamız yerdir,
Bu, qumlu çöllərdə vallah bu sirdir.
Yolun sağı da bir, solu birdir,
Olmuş hər yan sökən karvan yolları.

Qalın meşələri mənzili seçir,
Tufanlı dağlara yollanıb keçir.
Dünyanın belinə dolanıb keçir,
Hər yanda iz tökən karvan yolları.

Xəyala getmişdir dağlar, təpələr,
Suyu şırıldayan dibsiz dərələr.
“Böyük ipək yolu”, sarban, dəvələr,
Hər yanda ev-tikən karvan yolları.

DÜNYA DÜZƏLMƏDİ

(Məmməd Araza)

Onun da təməli belə qurulub,
Bəlkə də, bu dünya heç düzəlmədi.
Qanunlar yazılıb kimin xeyrinə?
“Mənəm-mənəm” deyən heç əzilmədi,
Bəlkə də, bu dünya heç düzəlmədi.

Ya onunla barış, ya da küs ondan,
Ya sən ona qarış, ya da onu dan.
Hələlik bu dövran belə qurulub,
Əyrisi yol gedir, heç üzülmədi
Bəlkə də, bu dünya heç düzəlmədi.

Çox da bazarında hər şey bahadır,
Bahalıq aləmdə bir qadağadır.
Həyat belə gəlib, belə gedəcək
Fərmanlar genişdir, heç büzülmədi,
Bəlkə də, bu dünya heç düzəlmədi.

Dünyanı özünə sən götürmədin,
Bəs o kimin oldu mən götürmədim?
Madam ki sahibi heç yoxdur onun.
Su kimi hər yana o süzülmədi
Bəlkə də, bu dünya heç düzəlmədi.

Sən vida söylədin dağlara, qardaş,
Bəs mən nə edim ki, olum vətəndaş.
İndi qarışıbdır elə zaman ki,..
“Böyüklər”, kiçiklər bir düzəlmədi...
Bəlkə də, bu dünya heç düzəlmədi...

GÜLLƏ ATMAYIM

Mən nə eləyim ki, bir ovçu olum,
Ancaq təbiətə güllə atmayım.
Tüfəng meşələrə aparsın məni,
Ən çətin bərədə qalıb yatmayım,
Marala, ceyrana güllə atmayım.

Mən nə eləyim ki, bir ağac olum,
Yollar ayrıcında bitib qalım çox.
Kölgəmdə dincəlsin hər yoldan ötən,
Qocalar, qarılar, cavanlar çox-çox.
Yollar ayrıcında bitib qalım çox.

Mən nə eləyim ki, bir körpü olum,
Həsrətli olanlar orda qovuşsun.
Silinsin dünyadan ayrılıq, ölüm,
Qorxu ürəklərdən təmiz sovuşsun.
Həsrətli olanlar orda qovuşsun.

Mən nə eləyim ki, bütün Yer üzü,
Bənzəsin behiştə, dönsün Cənnətə.
Aləmdə həmişə o, layiq olsun,
Sonsuz məhəbbətə, böyük qüdrətə.
Bənzəsin behiştə, dönsün Cənnətə.

Mən nə eləyim ki, axı nə edim,
İnsanlar heç yanda ziyan çəkməsin?
Həyatda həmişə necə edim ki,
Onlar sevinc əksin, kədər əkməsin?
İnsanlar heç yanda ziyan çəkməsin?

VƏTƏN YAZACAĞAM

Xəyanət etməsə bu ömür mənə,
“Vətən” kitabını yazacağam mən.
Qara saçlarıma qar ələnsə də,
Hər şeyi başlayıb təzə, yenidən
“Vətən” kitabını yazacağam mən.

Təmiz gəzəcəyəm künc-bucağını,
Ana biləcəyəm şən qucağını.
Sözsüz olacağam Cıdır düzündə
İbrət alacağam hər bir heykəldən.
“Vətən” kitabını yazacağam mən.

Bütün olacağam Azərbaycanda,
Ağdamda, Laçında, hər qızıl qanda.
Kəndləri dolanıb büsbütün bir-bir,
Tarixə yoldaşam dediyim gündən,
“Vətən” kitabını yazacağam mən.

Nə qədər amansız olsa da həyat,
Eloğlu, sən yaşa, qürurla yarat.
“Torpaqdan pay olmaz” deyib babalar,
Mən qüvvət alaraq elin sözündən,
“Vətən” kitabını yazacağam mən.

Yandırılan yerlər qara tüstüdən,
“Qarabağ bizimdir” deyən kürsüdən.
Neçə qətnamələr, neçə sərəncam
Boş yerə veriblər, düşüb kəsərdən,
“Vətən” kitabını yazacağam mən.

ÜRƏK

ÜRək bir aləmdir, elə bir aləm ki
Hələ də bu sirri açan olmayıb.
Onsuz nə yaşayan, nə də yaradan
Nə də ki bir yana qaçan olmayıb.
Hələ də bu sirri açan olmayıb.

ÜRək bir dünyadır, elə dünya ki,
Onun kədəri də, sevinci də var.
Bəzən bürküdən də alışıb yanır.
Bürüyür bəzən də dörd yanını qar.
Onun kədəri də, sevinci də var.

ÜRək bir cahandır, elə cahan ki,
Səhrasında onun Məcnun dolaşır.
Nifrət-məhəbbəti yığıb qoynuna,
Züleyxa yenə də həddini aşır.
Səhrasında onun Məcnun dolaşır.

Ürək möcüzədir, bir möcüzə ki,
İnsan sinəsindən asılı qalıb.
O, ət parçasıdır, bir hökmə bax ki,
Özü də bir sonsuz xəyala dalıb.
İnsan sinəsindən asılı qalıb.

Ürək bir varlıqdır, elə varlıq ki,
Onun qəlbindədir hər arzu, dilək.
Ürəksiz lap yarat səmaları da,
Axı, onlar kimin nəyinə gərək?
Onun qəlbindədir hər arzu, dilək.

Nə oldu biz ona yükləməyək yox,
Onun bu həyatda qədrini bilək.
Ürəksiz yaşamır, yaratmır heç nə
Boy atıb ucalmır nə duyğu, dilək.
Onun bu həyatda qədrini bilək.

Nə qədər lazımsa yaşadır bizi,
Ürəyə borcluyuq gecə-gündüz də.
Döyünür bir anlıq o yorulmadan
Döyünüb yaşadır əlli də, yüz də.
Ürəyə borcluyuq gecə-gündüz də.

Doğrudan, aləmdir, ürəyə bax ki,
Dayansa, qurtarar bir ömrün sonu.
Heç vaxt incitməyək, daim qoruyaq,
Qoruyaq, qoruyaq həmişə onu.
Dayansa, qurtarar bir ömrün sonu.

BACILAR

Qurban olar qardaşına hər zaman,
Gündüz-axşam, axşam-səhər, bacılar.
Bir daş dəysə ayağına sızıldar
Gözlərində qan-yaş düzər bacılar.
Aləmləri ahla bəzər bacılar.

Sevinərlər xoş gələrsə, sorağın,
Arzulayar daim yansın çırağın.
Deyərlər ki, hər an olsun qonağın,
Göstərlər hər dəm hünər bacılar.
Hər bir işdə quş tək süzər bacılar.

Nə arzu var qəlblərində ucadır,
Elə bil ki dünya görmüş qocadır.
Demirəm ki, kədəre də bicadır
Hər bir yanda ər tək gəzər bacılar.
Dərd ağırsa yenə dözər bacılar.

Ürəkləri başdan-başa təmizdir,
Nifrətləri elə bil ki, dənizdir.
Soruşma ki qoyduqları nə izdir?
Lazım gəlsə dodaq büzər bacılar.
Acı-acı bəzən süzər bacılar.

Heç vaxt eli qoymayıblar bir darda,
Çalışıblar üzlərini ağarda.
Qol açıbdır hər birisi mağarda,
Çox oynayıb kimi gözlər bacılar?
Xalq toyunda daim süzər bacılar.

ƏDALƏT

Zaman - zaman deyilmişdir bunlar çox,
Hər bir xalın öz yeri var, misli yox.
Dinləyənlər tutur vallah özün tox.
Dünyaları qoy dolaşsın həqiqqət.
“Ruhani” çal, “Ruhani” çal, Ədalət!

Bu havayla dərs verirsən kimlərə?
Mizrabınla yanğını tək simlərə.
Əvvəl-axır qoy nöqtəni himlərə
Könüllərdə guşə gəlsin məhəbbət,
“Ruhani” çal, “Ruhani” çal, Ədalət!

Saz üstündə yatma, qardaş, dur görüm,
Koroğlu tək məclisləri qur görüm.
Bir havanı deyim sənə, vur, görüm
Qoy yayılsın hər bir yana həqiqət.
“Ruhani” çal, “Ruhani” çal, Ədalət!

Dədəm Qorqud yüz boyalı söz demiş
Qor altında hər çınqıla köz demiş.
Qarğışına, alqışına döz demiş,
Qoy yayılsın öz sazında bu hikmət.
“Ruhani” çal, “Ruhani” çal, Ədalət!

Qartal uçar, cövlan edər havada,
Maral qaçar, kəklik yatar yuvada.
Xalq ruhu var sən çaldığın havada
Qoy yayılsın aləmlərə bu hörmət.
“Ruhani” çal, “Ruhani” çal, Ədalət!

Bir aləm var bu havada bilirsən,
Ulduz, Ay var səmasında bilirsən.
Nələr vardır yuvasında bilirsən,
Qoy yayılsın məclislərə bu adət.
“Ruhani” çal, “Ruhani” çal, Ədalət!

Hey közərsin, hey alışsın pərdələr,
Zal dayansın, hey gədiklər, zirvələr.
Alov tutan axırda da şölələr
Qoy yayılsın hər ürəkdə hərarət.
“Ruhani” çal, “Ruhani” çal, Ədalət!

Mən deyirəm, hər bir işdə nəhəngsən,
Qayalarda nərə vuran pələngsən,
Görən desin; hər qovğada sən gəncsən,
Qoy hiss edim hər qolumda min qüvvət,
“Ruhani” çal, “Ruhani” çal, Ədalət!

GÜNAHKAR KİMDİR?

Kipriklər mazlanıb, gözlər süzülüb,
Ümidlər qırılıb, təmiz üzülüb.
Düymələr köynəyə daldan düzülüb,
Qızlar geyinir şalvarını dar
Dünya günahkarmı, insan günahkar?

Kəsib tərəzidən, artıq satırlar,
Halal mallarına haram qatırlar.
Bazarda hər şeyi açıq satırlar,
Qalmayıb nə vicdan, nə namus, nə ar.
Dünya günahkarmı, insan günahkar?

İndi işlər çoxdur, nə desən olar,
Bir ömür açılar, bir ömür solar.
İşsiz bir ölkəyə quldur da dollar
Bu gün daha çoxdur avara, bekar.
Dünya günahkarmı, insan günahkar?

Çox iş var saymıram mən bilə-bilə.
Onları demirəm mən gülə-gülə.
Vaxtı çatacaqımı, bilmirəm hələ?
Sözü də qiymətdən saldı yalanlar.
Dünya günahkarmı, insan günahkar?

Görürəm, bu dövran sozalıb gedir,
Qalın meşəsindən qoz alıb gedir.
Sazını necə var o çalıb gedir
Dəymirsə vaxtında bir təzə nübar,
Dünya günahkarmı, insan günahkar?

Çoxuna zimistan olubdur bahar,
Nə yağış görünür, nə bir yağır qar.
Qalmayıb heç kəsdə daha etibar
Bəs cahan nə üstə tutubdur qərar?
Dünya günahkarmı, insan günahkar?

Nifrət-məhəbbət də çoxdan itibdir,
Var olsun ki, itsin yoxdan itibdir.
Kimisi acından, toxdan itibdir
Bu dürlü aləmdə möcüzələr var...
Dünya günahkarmı, insan günahkar?

MƏNDƏDİR

Hər ilin bir naxşı, hər naxşın izi,
Mənim kədər dolu gözlərimdədir.
Böyük Nizaminin düşüncələri,
Onun həyat yolu sözlərimdədir.

Qoy deyim mən sizə həyat sirrini,
Siz tapa bilməzsiz yüzdə birini.
Nə lazım axtarmaq bilin yerini,
Marallı, ceyranlı düzlərimdədir.

Həyatın nə qədər sərt varsa üzü,
Qeybətqıran olsa, doxsanı, yüzü,
Onlar bu zamanda deyim ki, düzü
Yenə də qor altda gözlərimdədir.

VALLAH GÖZƏLLİKDİR

Bu dağlar, dərələr,
Ucalan zirvələr,
Keçilməz bərələr
Vallah gözəllikdir.

Gecələr, gündüzlər,
Meşələr, bu düzlər.
Jalə tək bu üzlər
Vallah gözəllikdir.

Gədiklər, yamaclar,
Bəzəkli turaclar,
Kəsilən o saçlar
Vallah gözəllikdir.

ƏZİZDİR

Başımda var fikirlərim,
Ulduzların sayı qədər.
Dənizlərə hey tökülən,
Yer üzünün çayı qədər.

Yaşayıram dözümlü üçün,
Cavabdehəm özüm üçün.
Çalışıram izim üçün,
Hər yüz ilin ayı qədər.

Hər axından axın olmaz,
İldırım tək çaxan olmaz.
Qohumlardan yaxın olmaz,
Əmi kimi, dayı qədər.

Hər bir fəslin öz yeri var,
Yazda yağış, qışdasa qar...
Daha gözəl olur bahar,
Çiçəklərin sayı qədər.

Vətən sevgi, vətən hissidir,
Namus, qeyrət bir irizdir.
Hamı üçün çox əzizdir
Anasının payı qədər.

DAĞLARIN

Vurğun gəraylılar, Ələsgər qoşma,
Söylədi hüsnünə qoca dağların.
Araz vidalaşdı, Musa da gəldi,
Yenə görüşünə uca dağların.

Biri adlarını ləqəb götürdü,
Biri baxıb-baxıb köksün ötürdü.
Koroğlu Qıratla elə ötürdü,
Qoşa qayaların, qoşa dağların.

Həcər aynalımı alıb əlinə,
Uymayıb düşmənin yağlı dilinə.
Boz atın qalxıbdır Nəbi belinə,
Yol alıb qoynuna haça dağların.

Əzəldən təməli belə qurulub,
Onların xamırı belə yoğrulub.
Elə bil mismardır yerə vurulub,
Son ucu ilişib daşa dağların.

Niyalı, Şah dağı, Babası vardır,
Neçə mərd elləri, obası vardır.
Hələ illər ilə davası vardır,
Qovğası min şəfəq saça dağların.

LAZIMDIR MƏNƏ

Taledən “şəş qoşa” istəmirəm mən,
“Du bir” də lazımdır, “sə bir” də mənə.
Həyat yollarımda çox lazımdır, çox,
Hamını mat qoyan səbir də mənə.

Bu dünya böyükdür, sonu görünmür,
Biri görünürsə, onu görünmür.
Hamı harınlaşıb daha bürünmür,
Demirəm “quş südü” tap gətir mənə.

Zamanın min toyu, yası da vardır,
İllərin qışı da, yazı da vardır.
Çox da ki hər tərəf ağappaq qardır,
Çörək də gərəkdir, fətir də mənə.

Cahan oynamayırsən işvəylə, nazla,
Ona “Sur” gərəkdir, oynamır sazla.
Nə lazım oynasın axı o, cazla,
“Koroğlu yallısı” yetir də mənə.

Dünyamız “beş gündür” deyən yanılır,
Həyatdan büsbütün getmiş sanılır.
Sözü qalan kəslər daim anılır.
Yaşayan insanlar gətir də mənə.

HARA UÇURUQ?

Dayanıb möhtəşəm Yerin üstündə,
Ulduzdan-ulduza yol gedirik biz.
Bütün kainatı mavi göylərdən,
Bürcləri keçəndə seyr edirik biz.

Düz keçib yanından Ayın, ulduzun,
Yeddi qat fəlakə ucalırıq biz.
Vaxt ötür, an keçir, zaman dolanır,
Birgə hiss etmirik qocalırıq biz.

Bəzən də uçuruq ayrılıb Yerdən,
Bəlkə, bunlar elə qığılcımlardır.
Yer şəfəq çiləyir uzaq göylərə,
Paylayır, bəlkələr nə qədər vardır.

SÖKÜLƏR BURDA

Duman dərələrdə elə yatıb ki,
Elə bil yüz illər qalacaq burda.
Qayalar qoynunda elə yatıb ki,
Sanki lövbərini salacaq burda.

Elə bil hər tərəf bir lal dənizdir,
Onun dalğaları, tufanları var.
Gəmirir sahili ləpələri də,
Onun qasırgalı boranları var.

Gədiyi, bərəni elə bürüyüb,
Quzeyi, güneyi heç nə görünmür.
Elə bil əzəldən belə yaranıb,
Əl-ayağı yoxdur, o, heç sürünmür.

Sırsıra bağlayıb atlar burada,
Sular da dəyişib öz ahəngini.
Dumanda səslər də uzağa getmir,
Daşlıqlar tanımır öz nəhəngini.

Zağalar, kahalar dumanla dolub,
Elə bil qurğuşun töküblər burda.
Pələnglər, ayılar görünməz olub
Yerin mehvərini sökürlər burda.

MƏNİM

Üzdə çox sakitəm bir quzu kimi,
İçimdə fırtına gizlənib mənim.
Həyatda bir yerim yoxsa da inan,
Nə addım atmışam izlənib mənim.

Gah təpə olmuşam, gah dərin dərə,
Gah kolluq olmuşam, gah çətin bərə.
Hərdən sığmamışam heç bir zirvəyə,
Yolum çətinliklə üzləşib mənim.

Hərdən bulud olub çox yağmışam da,
Hərdən ildırım kimi çox çaxmışam da,
Keçdiyim yollara çox baxmışam da,
Hər işim həmişə sözlənib mənim.

Hər an yolum olub dağ gədəkləri,
Gördüyüm quzeylər dağ əlikləri.
Lap çox uçurtmuşam boz kəklikləri
Hər işdən əllərim üzülüb mənim.

Demişəm sözümü Nizami kimi,
Nəsimilər kimi, Füzuli kimi.
Saf incilər kimi, mirvari kimi
Yox yaşım yaxama düzülüb mənim.

UŞAQLARIN

Sən qəbul etsən də, etməsən də bil,
Safdır məhəbbəti bu uşaqların.
Ürəyi o qədər pakdır, təmizdir,
Gözəldir niyyəti bu uşaqların.

Gözləri güzgüdür, baxışlar ayna,
Yanaqlar elə bil bir qızıl alma,
Təbəssüm dodaqda dəryadır, dərya,
Vardır cəsarəti bu uşaqların.

Ağıldır gözəllik, onlarda vardır,
Nağıldır əvəzlik, onlarda vardır,
Hər kəsə əzizlik, onlarda vardır,
Çoxdur şücaəti bu uşaqların.

Nə riya bilirlər, nə də paxıllıq,
Etməzlər həyatda heç də naxallıq,
“Qanun” pozularsa, salır cığallıq,
Səs salır qüdrəti bu uşaqların.

Yaşaya qəlbimdə, yaşayacaq da,
Çoxları sınamış, sinayacaq da,
Məni qınayırlar, qınayacaq da,
Həmişə cürəti bu uşaqların.

AÇIQ NİFRƏT

13-lük

Bəsdir, gülə dönüb yaxalara düzüldük,
Bir az da dağlarda, qayalarda biz gəzək.
Açaq bənd-bərəni, duraq Koroğlu kimi,
Bu yerlərdə dönüb qalan təzə iz gərək.

Telli, Nigar kimi qılınclara qurşanaq,
Ayıq-sayıq keşik çəkək qalın bərədə.
Hər dağ aşırımı, gədik olsun yerimiz,
Qıraq düşmənləri dibsiz, qanlı dərədə.

Biz sübut edək ki, Azərbaycan elində,
“Cana” “Can!” “Qana” “Qan!” demək adətimizdir.
Necə güclü, hiyləgər olsa da yağılar
Onlara həmişə açıq nifrətimizdir.

XOCALI FACİƏSİ

Əriyər bu dərdi desən dağlara,
Qapqara geyinər desən bağlara.
Qan lillənib qalıb hopmur torpağa.
Xocalı elində bu nə vəhşətdir?!
Ana, körpə donub bu nə dəhşətdir?!

Deyirlər yerindən qopmuşdur Pompey,
Qalmışdır altında şəhərdə hər şey.
Bunu təsdiq edir Bağdad, ABŞ, Rey.
Xocalı sığışmır heç bir zamana!
Xəyanət edibdir insan insana!

Tankı aşırılmışdır düşmən körpüdən,
Deyəsən, utanmış məsum körpüdən.
Bu vaxt saçlarına düşübdür ağ dən.
Bu gün Xocalıda bunlar əbəsdir!
Havada dolaşan quruca səsdir!

Kərbəla düzündə kəsilib baş da,
Ayaqlar altında əzilib daş da.
Ağlayıb quru da, ağlayıb yaş da.
Ancaq Xocalıda bəla biçilib!
Torpağa süngüylə ana tikilib!

Xatın təmiz yanıb külə dönübdür,
Səs ərşə dirənib birdən sönübdür.
Xocalı ayrı cür “gülə” dönübdür.
Burda həyat yoxdur dayanmış zaman!
Vallah, cızığından çıxmışdır insan!

HA!..

Gəl sən məni çox incitmə,
Vallah səndən küsərəm ha.
Hərgah küssəm, ülfətimi
Mən bir yolluq kəsərəm ha!

Heç də belə getməz dövrən,
Dəyişdirər onu zaman,
Yollarıma olma duman
Külək kimi əsərəm ha!

Ümmanlarda təpələrəm,
Dalğalanıb ləpələrəm.
Sahilində səpələrəm,
Hər yerində gəzərəm ha!

Çox boylanma o yan-bu yan,
Yatmısanmı qəflət oyan.
Söz verdinmi, möhkəm dayan,
Yoxsa səni bəzərəm ha!

Ağamiyəm, yarandım tək,
Yoldaşımdır bir saf ürək.
Sözlərimi mirvari tək
Üst-başına düzərəm ha!

QANIRSANMI?

Bu millətin hər dərdinə,
Sən ürəkdən yanırısanmı?
Bir qaçqının dərd-sərini
Öz dərd-sərin sanırısanmı?

Qarabağı batıb qana,
Kösöv olub yana-yana,
Boynuburuq baxır yana,
Nəyə baxır qanırsanmı?

Əldən çıxıb ev-eşiyi,
Yada qalıb söz beşiyi,
Tapdalanıb öz mənliyi
Nələr çəkir, anırsanmı?

Bilirsən ki, zaman axır,
Yer fırlanır, şimşək çaxır.
İnsanları dünya sızır
Heyrətindən donursanmı?

Ey Ağami, qalxma zilə,
Uyma heç vaxt şirin dilə
Sən hər şeyi bilə-bilə,
İnkâr edib danırsanmı?

SORAQDI

Qışdır. Baxma zirvələrə,
Başdan-başa onlar ağdı.
Ömür quşu bir karvandı
Uçub getsə, vallah çağdı,
Dünyamızdan bir soraqdı.

Bu dünyamız tamaşadır,
Ölüm-həyat baş-başadır.
Atdığın zər tək qoşadır,
Cüt qoşa da bir cür dağdı,
Dünyamızdan bir soraqdı.

Zaman indi yaman olub,
İmansızlar iman olub,
Heç saydığın insan olub,
Kolluqlar da bir cür bağdı
Dünyamızdan bir soraqdı.

Xırda yoxdur, bir şey daha,
Bazarında hər hey baha.
Kimdir baxan nalə, aha
Bu öldü, ya da sağdı.
Dünyamızdan bir soraqdı.

Dünyamızın tarixi yox,
Qədimdən də qədimdi çox.
Heç kim ondan gözləri tox
Getməmişdir. Bu bir tağdı
Dünyamızdan bir soraqdı.

DƏCƏL QIZIM

İlk nurumsan, bir şölələ, n,
Günəş kimi nur saç, ələ. n.
Sən həyatda mənə güvən,
Ay mənim ay dəcəl qızım,
dincəl, qızım!

Çən ki solmaz bir çiçəksən,
Bu dünyada, vallah təksən.
Mənim üçün sən ürəksən,
Ay mənim ay dəcəl qızım,
dincəl, qızım!

Baxışların gəlməz saya,
Gülüşlərin oxşar çaya.
Bənzərin var ulduz, Aya,
Ay mənim ay dəcəl qızım,
dincəl qızım!

QARDAŞIM HACININ 50 İLLİYİNƏ

Sənin əlli yaşın mübarək, qardaş!
Hələ yaşayasan üç əlli belə.
Ağappaq ağarsın saçın, saqqalın
Sürəsən ömrünü nəvələr ilə.

Toya da gedəsən, elçiliyə də,
Sən neçə cavanı sevindirəsən.
Qız da köçürdəsən təmtəraq ilə,
Elxanı, Elnuru evləndirəsən.

Baba da olasan- ağsaqqal baba,
Batıra üstünü kötükələrin.

Tutub bircə-bircə dartıb çıxarsın
Sənin saqqalını nəticələrin.

Üzündə parləsın Günəşin nuru,
Qəlbin asimana bənzəsin sənin.
Onsuz da açıqdır qapın həmişə,
Dost-tanış süfrəni bəzəsin sənin.

Səbrin geniş olsun dünyalar qədər,
Vurasan illəri beləcə başa.
Əlli il nədir ki, fikrə getmişən,
İstədiyin qədər sən yarat, yaşa.

ŞƏHİDİLİK ZİRVƏSİ

Şəhidlik zirvədir, elə zirvə ki
İnsan bu zirvədə günəşə dönür.
Çatır cəsarəti ulduza, aya
Cahanda parlayan atəşə dönür.

Şəhidlik zirvədir, elə zirvə ki
O zirvəyə qalxmaq çətindir, çətin.
Ölümün gözünə dik baxmaq asan,
Şimşək kimi çaxmaq çətindir, çətin.

Şəhidlik zirvədir, elə zirvə ki
Orda əbədiyyət qazanır insan.
Mənəvi dünyaya orda qovuşur,
Çəkilib adları hey zaman-zaman.

Qəhrəmanlıq deyil hər cürə ölüm,
Hər ölən zirvəyə qalxmır, ucalmır.
Vətənlə bağlıdır bu şərəfli ad,
Hər ölən yaddaşda əbədi qalmır.

Qəhrəmanlıq deyil hər cürə ölüm,
İgidlik- ölümü öldürənlərdir.
Qorxmazlıq- hamını heyrətdə qoyan,
Ölümün üstünə güldürənlərdir.

MÜASİR BAYATILAR

...

Mən aşiqəm məktəbə,
Mərifətə, ədəbə.
Müdrikliyi öyrənir
Ordan şagird, tələbə.

...

Şagird dolub otağa,
Sınıf bənzər bir bağa.
“Bağa baxsan bağ olar,
Baxmazsan dönər dağa.”

...

Aydın olsa hər mətləb,
Tutsa yerin hər tələb.
Hər ölkəyə büsbütün
Bəs eyləyərsən bir məktəb.

...

Məktəb elmin dənizi,
Şagirdləri dən izi.
Müəllimi qəvvasdır,
Öyrədirlər, bax, bizi.

...

Validenylər çox umur,
Əyrini düz, ox umur.
Bu testlər çıxan gündən,
Bir şagird də oxumur.

...

Bir dəryadır elm, bilik,
Xəzinədir kamillik.
Nə qədər çalışsan da
Götürməzsən bir çimdik.

...

Möhkəm olsa əvvəli,
Hər binanın təməli.
Ucalar zaman-zaman
Üzə çıxar əməli.

...

Məktəbə gedər olsan,
Müəllimdən dərs alsan.
Heç vaxt dara düşməzsən
Qələmini düz çalsan.

...

Aşiqəm pillələrə,
Ayaq qoy pillələrə.
Elmin qədrini bilsən
Qalxarsan zirvələrə.

MƏNİM ŞEİRİYYƏTİM

Ucalan zirvələr fəxrim, vüqarım
Dağların duruşu əzəmətimdir.
Bu lal qayaların dərin sükutu,
Mənim bu dünyaya öz heyrətimdir.

Bu düzlər, yamaclar, yaşıl gədiklər,
Çəməndə görünən tumar əliklər,
Yaylaqlar, yurd yeri, yoxuşlar diklər
Mənə ilham verən şeriyyətimdir.

Bu sərt aşırımlar, dibsiz dərələr,
Uçqunlar, yaylaqlar, çətin bərələr,
Bu aylı gecələr, parlaq səhərlər
Mənim başdan-başa təbiətimdir.

Bu coşqun çayların hay-harayları,
Uçan buludların qat-qat layları,
Könlümün nəğməli bu sarayları
Qəlbimdə çağlayan məhəbbətimdir.

Bu dəniz, okean, bu orman, ümman,
Bu aylı, günəşli sonsuz asıman,
Bütün Yer üzünün əşrəfi insan
Allahı dərk edən öz hikmətimdir.

TOY

A dostlar, a dostlar, siz ki bilirsiniz,
Ellərin ən gözəl adətidir toy.
Atanın-ananın, qohum-qardaşın-
İstəyi, arzusu, niyyətidir toy.
Ellərin ən gözəl adətidir toy.

O qədər deyib ki, müdrik atalar:
-Bu körpə balalar boya çatalar.
Süzüb toylarında gülə batalar.
İndi bəylə gəlin durub boyaboy.
Ellərin ən gözəl adətidir toy.

“Şöhrət” də deyiblər, “şan” da deyiblər,
“Qurban” da olublar, “Can” da deyiblər,
Məhəbbət oduna “Yan” da deyiblər.
Bu sevgi, bu yangı verəcək bir soy,
Ellərin ən gözəl adətidir toy.

Tanışlar-bilişlər durub “Söz” desin,
Eşqiniz həmişə olsun “köz” desin.
Dəyməsin həyatda sizə “göz” desin
Qudalar oynasın, biz deyək: Oy! Oy!
Ellərin ən gözəl adətidir toy.

Atalar sözündə şübhə yox yəqin;
“Toyunda oynasa bəy ilə gəlin,
Çörəyi bol olar obanın, elin”.
Ansambl da çalsın “Vağzalı”nı qoy,
Ellərin ən gözəl adətidir toy.

YALTAĞIN

Nə rəng desən boya yaxar üzünə,
Yalan qatar doğru, dürüst sözünə,
Böhtan atar dost-tanışın yüzünə,
Hiylə yağar üz-gözündən yaltağın.

Gündə yüz yol ölüb- ölüb dirilər,
Bir çul kimi ayaq altda sürünər,
Qırxayaq tək gah dartılar, gərilər
Min qan düşər hər sözündən yaltağın.

Ara vurur, ev dağıdar həmişə,
Söz gəzdirər, qara yaxar Günəşə,
Vallah, billah çox çətindir bu peşə
Lap soruşun siz özündən yaltağın.

NECƏ DÖZÜM?

Bu dünyanın hər cür dolu
İşlərinə necə dözüüm?
Qarınların hər gün qalxan
Şişlərinə necə dözüüm?

Bulaq üstə kabab çəkən,
Tuluğuna tuluğ tökən,
Bəzilərin didib sökən
Dişlərinə necə dözüüm?

Haram pulla arvadına,
Tuman alan öz adına.
Müdürlərin savadına
Vərdisinə necə dözüüm?

Yalanına tovçuların,
Qəlb ovlayan ovçuların,
“Mənəm” deyən qoçuların
Gərdisinə necə dözüüm?

İnsanlığı sönüb solan,
Cibişdanı pulla dolan.
Hədiyyəsi rüşvət olan
Bəxşişlərə necə dözüüm?

ATA

Sən bir səmasan ki, yox sahillərin,
Fırlanır qoynunda Günəş də, Ay da.
Sən bir dünyasan ki, öz qoynundadır,
Ümman da, orman da, dəniz də, çay da
Ata, ay ata!

Dərindir göylərdən hər bir baxışın,
Qanadlı sözlərdir sənin naxışın.
Deyirlər yer tutur sənin qarğışın,
Üzündə tüklərin olduğu sayda
Ata, ay ata!

Bu aləm, bu cahən, bu kainatda,
Bir təkdir varlığın sonsuz həyatda.
Beləcə qalasan həmişə yadda
Yoxdur sənə bənzər bir tən də, tay da
Ata, ay ata!

HAYIFIM GƏLİR

Yazdığım, pozduğum ağ varəqlara,
Şirin sözlərimə hayıfım gəlir.
Qalın kitablarla vaxt itirdiyim
Qoşa gözlərimə hayıfım gəlir.

Belə bir zamanda yaşamağıma,
Dünyanın yükünü daşımağıma,
Hər sözdən söz alıb qarışmağıma,
Özümün özümə hayıfım gəlir.

Dünyanı yük edib qəlbə salıram,
Sonu görünməyən fikrə dalıram.
Ürək partlamırsa heyran qalırım,
Belə bir dözümə hayıfım gəlir.

NƏVƏLƏRİM

Bu dünyada tək yaradıb,
Sizi fələk, nəvələrim!
Gözəllikdə yox tayınız
Göydə mələk, nəvələrim!

Nə yaxşı ki siz varsınız,
Ürəyimdə baharsınız.
Siz mənimçün nübarsınız,
Günəş, Aytək, nəvələrim!

Şirin-şəkər bir dəcəlsiz,
Mənə kömək bir sağ əlsiz,
Könül açan xoş qəzəlsiz
Gözəl, göyçək, nəvələrim!

Vətən sizlə qoy söyünsün,
Qohum-qardaş bir öyünsün.
Sinənizdə hey döyünsün,
Bir saf ürək, nəvələrim!

Söndürməyin ocaq, soba,
Gülsün sizlə bu el-oba.
Öz bağına bassın baba,
Sizi bərk-bərk, nəvələrim!

SƏBR ET, KÖNÜL

Qaz kəsilib, işıq da yox,
Danlanıram daha çox-çox.
“Ac halımı nə bilər tox.”
Bir az səbr et, səbr et, könül!

Niyə oldu dövrən belə,
Toxunma gəl incə telə.
Atma özün coşğun selə
Bir az səbr et, səbr et, könül!

Gəlir biri, gedir biri,
Deyinməyin heç yox yeri.
İnsan ölür diri-diri
Bir az səbr et, səbr et, könül!

Heç özünü çox da yorma,
Hər nə oldu öndə durma.
Nə olacaq məndən sorma,
Bir az səbr et, səbr et, könül!

Bu qar-qapa, bu al-ala,
İnsan dözməz, olsa qala.
Dünya belə getməz, bala,
Bir az səbr et, səbr et, könül!

NƏĞMƏLƏRİN ÖMRÜ

Bu yollarda axşam-səhər,
Yoldaş olub sevinc-kədər.
İnsanlığın ömrü qədər
Ömrü vardır nəğmələrin.

Kim deyir ki, dünya dardır,
O, qəlbimdə ilk bahardır.
Nə qədər ki həyat vardır
Ömrü vardır nəğmələrin.

Dəyişdikcə hey fəsillər,
Gəlib-gedir çox nəsillər.
Sözlərimdə milyon illər
Ömrü vardır nəğmələrin.

Dodağında yarpaqların,
Zümrüməli bulaqların.
Yaşı qədər yaylaqların
Ömrü vardır nəğmələrin.

Səyyarələr səma qədər,..
Necə sayım sona qədər?
Deyirəm ki, dünya qədər
Ömrü vardır nəgmələrin.

NƏ UMURSAN?

Arzusu yox, daş ürəkdən,
Heydən düşmüş bir biləkdən.
Çoxlarını saymıram mən...
Dəli könül, nə umursan?

Zirvələrdən ucalığı,
Ürəyindən haçalığı,
Bu dünyadan qocalığı
Dəli könül, nə umursan?

Su yerinə hey axır qan,
Batıb yasa zaman, dövrən.
Bu dartışan insanlardan,
Dəli könül, nə umursan?

Bir səs gəlir öz içimdən:
“Ağlım kəsmir bu seçimdən.”
Bu ölçüdə, bu biçimdən,
Dəli könül, nə umursan?

Yaltaqlığı bilənlərdən,
Üzünə çox gülənlərdən,
Gündə yüz yol ölənlərdən,
Dəli könül, nə umursan?

BAYATILAR

Karvan çəkib qəm atı,
De bir ağız bayatı.
Füzuli də görmədi
Ata yurdu Bayatı.

Bilmirəm nə soydular?
Sözü qəti qoydular.
Nəsimini Hələbdə
Diri-diri soydular.

İSTƏRƏM

Bu mavi səmanın dərinliyində,
Mən bir ulduz kimi axmaq istərəm.
Dönüb bir şimşəyə göz bəbəyindən
Sevən ürəklərə çaxmaq istərəm.

Kərəmtək alışmaq istəmirəm, yox,
Məcnuntək çöllərə mən qaçmıram çox.
Zülmün sinəsində qara bir ox
Sancılıb kökündən yıxmaq istərəm.

Baxma üst-başına çox zəngin deyil,
Könlüm ki məşəldir, bil, əzgin deyil.
Göylər mənim üçün çox əngin deyil,
Dünyanı əlimdə sıxmaq istərəm.

AYRILIQ

Baxıram üzündə qalıb izləri,
Görürəm səni də sıxıb ayrılıq.
Daha əvvəlki tək görünməyirsən,
Qəlbini, könlünü yıxıb ayrılıq.

Bələdəm zamanın hər hökmünə mən,
Qara saçlarıma o salıbdır dən.
Heç yada düşürmü xatirələrdən,
Yoxsa axırına çıxıb ayrılıq.

Görürəm gözlərin yaman dolubdur,
Sevgidən gül rəngin tamam solubdur.
Elə baxırsan ki, nəşə olubdur
Başında şimşək tək çaxıb ayrılıq.

Heç kəs baş açmayıb onun felindən,
Sevənlər dad etmiş qanlı əlindən.
Söylə, qıgılıcımı qopub telindən,
Bizi də yandırır-yaxıb ayrılıq.

Hələ də yanırılar sənin oduna,..
Heç zaman yaxşılıq düşməz yadına.
Nə yazsam yaraşır sənin adına,
Eşqi başımıza çaxıb ayrılıq.

DİLİM

Saf ruhumdur, qida verib beynimə,
Haqdan alıb qidasını öz dilim.
Laylasından məst olmuşam anamın,
Çox düzübdür beşiyimdə söz dilim.

Kövrəklikdə qara polad, göy şüşə,
Şirinlikdə şəkər olub həmişə.
Alovlanır, qıgılıcımdan od düşə
Qor altında hər an olub köz, dilim.

Xətəinin qılıncıdır kəsərdə,
Füzulinin can ruhudur əsərdə.
Ürəkləri fəth eləyən sərkərdə,
Həqiqətdən yan keçməyib düz dilim.

Tər cinası, şux cığalı qıfılənd,..
Tərifləmək nə lazımdır, qənddir, qənd.
Yeri düşsə, məclislərdə de bir bənd,
Qanadlanıb səmalarda süz dilim.

Ağamiyəm, bilirəm ki, çağlıyam,
Təxəllüссüz dağdan gələn dağlıyam,
Öz kökümü mən ki sənə bağlıyam,
Qəvvas olub hər ümməndə üz, dilim!

VARMİ

*«Məndə sığar iki cahən, mən bu cahana sığmazam,
Gövhəri-laməkan mənəm, kövni məkanə sığmazam»
(Nəsimi)*

Bütün yer üzünü insan tutubsa
İnsanın bir başqa məkanı varmı?
Onda “bulunubsa” bütün kainat,
Kənardə bir qalan cahanı varmı?

Atını dördnələ hər yan sürürsə,
Qəlbində inamdan bina hörürsə,
Ən çətin işləri ağıl görürsə,
Ağılın bir “şəhri-bəyanı” varmı?

İnsan yaradırsa, insan qurursa,
İnsan yaşadırsa, insan burursa,
Ən ağır işlərdə öndə durursa,
İnsanın başqa cür nişanı varmı?

Çox da zaman salmış saçlarıma dən,
Başqa cür bilmirəm bu aləmi mən.
Əgər bağlıyamsa haqqa ürəkdən,
Haqqın, ədalətin dumanı varmı?

İçində yazılmış “mənin” surəti,
Axtarma sən məndə başqa ayəti.
Bir ikən canımda cismimin əti,
Canımın bir başqa cananı varmı?

Gördüyüm işlərchün savaba batan,
Haqqın dərgahına mənəm tez çatan.
Ey dünya malına aldanıb satan,
Bir söylə, dünyanın dükanı varmı?

Vaqifəm hər sirrə xəbərdar kimi,
Verirəm qiymətin xiridar kimi.
İnsanam, gizliyəm bir aşkar kimi,
Aşkar olan şeyin pünhanı varmı?

“YANIQ KƏRƏMİ”DƏ OYNAMA, QARDAŞ!

“Yanıq Kərəmi”də oynama, qardaş!
Kərəm bu havada alışıb yanıb.
Od alıb Əslinin zər xalatından,
Özünü dünyanın bədbəxti sanıb.

“Yanıq Kərəmi”də oynama, qardaş!
Oynasan Kərəmin qəbri alışar.
Od düşər məzarda sümüklərinə,
Eşqi külə dönər, ruhu qarışar.

“Yanıq Kərəmi”də oynama, qardaş!
Sükutla kənardan sən onu dinlə.
Sevinmə Aşiqin yanar cisminə,
Qəlbində eşq varsa, sən də yan, inlə.

“Yanıq Kərəmi”də oynama, qardaş!
O, qoşa bir eşqin hekayətidir.
Məhəbbət yolunda yanıb kül olan,
Sevən ürəklərin şikayətidir.

Hər pərdə üstündə bir gör ki simlər,
Nə nalə qoparır, nə fəğan edir.
Həyatda Kərəmsiz qalan lələsi,
Keçib gədiklərdən haraya gedir?

Durna qatarını dağlar başından,
Kərəm bu havada qaytarıb, qardaş!
Kim görüb Aşiqin bu nisgilini,
Donub gözlərində gilə-gilə yaş.

“Yanıq Kərəmi”də heç vaxt oynama,
Oynasan, od düşər sümüklərinə.
Oynama, oynama sən bu havada
Dünya gözlərinə görünər heç nə.

İSMAYLLI TORPAĞINDA

Əgər burda qonaq qalsan,
Gözəllikdən ilham alsan,
Səməlara sən ucalsan,
Bilərəm ki, çox olmusan
İsmayılı torpağında.

Söhbət açsan qocalardan,
Ürəkləri haçalardan,
Zirvələrdən, ucalardan,
Bilərəm ki, çox olmusan
İsmayılı torpağında.

Söyləsən duz-çörək gördüm,
İnsanlarda ürək gördüm,
Daş üstündə çiçək gördüm,
Bilərəm ki, çox olmusan
İsmayılı torpağında.

Söhbət açsan Cavanşirdən,
Qoca şirdən, cavan şirdən,
Baba kimi uca pirdən,
Bilərəm ki, çox olmusan
İsmayılı torpağında.

Tərifləsən cənnəti də,
Hikməti də, qüdrəti də,
Hərgah desən bir balaca
Mən görmüşəm nifrəti də
Bilərəm ki, olmamısan
İsmayılı torpağında.

“AŞIQ PƏRİ” MƏCLİSİNİN QIZLARINA

Bu “Pəri” qızları hardan gəliblər,
Nə yaman saz çalıb söz söyləyirlər.
Aranı dağ edir, dağları təpə,
Mərmər qayaları düz eyləyirlər.

Zülfüyə, Gülara bağıdır saza,
Çalıb oxuyarlar payıza, yaza.
Bir gəl bax bunlarda ədaya, naza,
Hər nə eyləyirlər, az eyləyirlər.

Həyatda bilmirlər nə kədər, nə qəm,
Dinir sarı simdə “Ruhani”, “Dilqəm”.
Kaş mən olaydım onlarla həmdəm,
Deyəydim könlümü saz eyləyirlər.

DEYİL

Özümüz dünyanı vurub dağıdıb,
Sonra da deyirik: Düzələn deyil.
Qatıb bir-birinə düzü, əyrini,
Deyirik: Bir ipə düzülən deyil.

Birini təriflə şişirdirik çox,
Birini tənqidlə biz edirik yox.
Birindən sormuruq: Acsan, ya ki tox?
Birinə deyirik: Əzilən deyil.

İnsandır, çatdımı ali məqama,
Qulaq asmır sözə, baxmır eyhama.
Bir gün qolubağlı düşməsə dama
Əli bu dünyadan üzülən deyil.

Açıb əjdaha tək ağzını zaman,
Udur hər nə oldu, verməyir aman.
Bunu görə-görə düzəlmir insan
Göz yaşı qəlbinə süzülən deyil.

Ağlamaq nə üçün, deyən deyəcək,
Dünyadır, sən hey yığ, yeyən yeyəcək,
Söz gəldi, kim oldu deyən deyəcək
Ağız torba kimi büzülən deyil.

ALLAH BÖYÜKDÜR

Bütün kainatı: ərşi əflakı,
Allah yaradıbdır, Allah böyükdür.
Bərq vuran Günəşi, ulduzu, Ayı
Allah yaradıbdır, Allah böyükdür.

Dünyanı xəlq edib bir qətrə sudan,
Parlaq üfüqlərdə mavi, qızıl dan.
Bax, gülür üzünə hər tərəf, hər yan,
Allah yaradıbdır, Allah böyükdür.

Səmanın, cahanın qeydinə qalan,
Hər şeyi ölçüyə, nizama salan.
Odur verdiyini geri də alan,
Allah yaradıbdır, Allah böyükdür.

Sən onu həmişə uca bil, oğul!
Qəlbində dar nə var onu sil, oğul!
Bizə danışmağa verib dil, oğul!
Allah yaradıbdır, Allah böyükdür.

Bir odur bəşərin öz hamisi də,
Küllü-kainatın öz banisi də.
Bu yazıb yaradan Ağamini də
Allah yaradıbdır, Allah böyükdür.

DARIXMIŞAM

Neçə vaxtdır görüşmürük,
Sənin üçün darıxmışam.
Bülbül olub ötüşmürük,
Sənin üçün darıxmışam.

Vurulmuşam gözlərinə,
Şirin, şəkər sözlərinə.
Bilməm keçir gündüzüm nə?
Sənin üçün darıxmışam.

Duruşuna baxmaq üçün,
Döşünə gül taxmaq üçün,
Günəş tək çıxmaq üçün
Sənin üçün darıxmışam.

QISQANIRAM

Çatma qaşlarının tən ortasında,
O qara xalına mən qısqanıram.
Əlində tutduğun şux qızıl gülə,
Rənginə, alına mən qısqanıram.

Qıyqacı baxışla süzgün baxanda,
Bağrımı odlara atıb yaxanda,
İldırımlar kimi bəzən çaxanda,
Çağlayan halına mən qısqanıram.

Hələ tapılmayıb sən tək naz satan,
Baxıb Aşiqinə sən tək söz atan.
Qara hörükləri əlində tutan
Başının şalına mən qısqanıram.

BİLİNMƏZ

Dünya bünyad olub yaranan gündən,
Mən də yaranmışam, yaşım bilinməz.
Adəmlə bir yaşd doğulmuşam mən,
Harda bişirilib aşım, bilinməz.

Varam bu dünyada əzəl binadan,
Oduş Günəşdəndir, suyum havadan.
Axtarma sən məni, tapmazsan hardan?
Torpağım bilinməz, daşım bilinməz.

Ən qədim tarixəm, vaxtam, bir anam,
Varlığam, insanam dünyadır anam.
Mən özüm elə bir vahid zamanam,
Ayağım bilinməz, başım bilinməz.

OLA BİLMƏZ

Amandır, qarışma Allah işinə,
Onun qüdrətinə söz ola bilməz!
Dünyanı nizama elə salıb ki,
Haqdan yaradana göz ola bilməz!

Mizan-tərəzidir çəkidi özü,
O, pərsəng aparmaz düzdür hər gözü.
Göstərir hər kəsə əyrini, düzü,
Hər zalım söyləyən düz ola bilməz!

Hər gələn aləmə tamaşa edər,
Bir baxar, bir görər, o dönüb gedər.
Çır-çırpı alışar, tez sönüb gedər,
Hər yanan ocaqda köz ola bilməz!

Kimsə deyə bilməz ona şərkdir,
Bütün kainatda vahiddir, təkdir.
O, hər şeyə qadir böyük Fələkdir,
Dərindən dərindir, üz ola bilməz!

Hər kəsin Allaha etiqadı var,
İmanı, məsləki, etimadı var,
Haqqın yaradanın min bir adı var.
Nahaqdan danışma yüz ola bilməz!

...SƏN NƏDƏN?

Əlləşmişəm, vuruşmuşam, qurmuşam,
Büdrəmişəm, yıxılmışam, durmuşam.
Vaxt olub ki, barmağımı sormuşam,
Hazırına nazir oldun sən nədən?

Gəlib-gedən qonaqlarım çox olub,
Yaxınlarım, uzaqlarım çox olub.
Ac-yalavac gələnlərim tox olub
Hazırına nazir oldun sən nədən?

HARDA İDİN?

Mən öz ürəyimi qalxan edəndə,
Kimini şimşəktək çaxan edəndə,
Düşmənin üstünə leytdək gedəndə,
Bir söylə, “eloğlu” sən harda idin?

Bəsdir qışqırdığın: Torpağım haray,
Düşmənin əlinə keçdi yüz saray.
Biz burda yağya verəndə min vay,
Bir söylə, “eloğlu” sən harda idin?

Yoxdur dəyanətin düşəndə bərkə,
Qaçmağı “kişilik” saymısan bəlkə.
Vətən yox olanda hey tikə-tikə,
Bir söylə, “eloğlu” sən harda idin?

Yadına Xocalı, Laçın düşəndə,
Anan, bacın dərddən hey bürüşəndə,
Bir milyon soydaşın qaçqın düşəndə,
Bir söylə, “eloğlu” sən harda idin?

Qayıdıb gəlmisən de hansı üzlə?
Vətənə baxırsan de hansı gözlə?
Mənlik yox olanda de barı sözlə,
Bir söylə, “eloğlu” sən harda idin?

GÜL AÇACAQ

Oxumağı, yazmağı
Öyrənmişəm mən bu il.
Bülbül kimi ötürəm
“Əlifba”da mən dil-dil.

Yeni aləm açılıb,
Gözlərimin önündə.
Ucalır müəllimim
Nəzərimdə hər gündə.

Bundan sonra kitablar,
Yoluma nur saçacaq.
Arxayın ol, müəllim.
Zəhmətin gül açacaq.

GÜLÜM

Tufan kimi çağlamışam,
Bulud olub ağlamışam.
Sinəmə daş bağlamışam
Çətin ki mən gülüm, gülüm!

Ayrılığın çox yamandı,
Sənə çatmaq bir dumandı.
Bilməm ki, bu nə zamandı?
Verir mənə zülüm, gülüm!

Mən aşıqəm qəm-kədərə,
Getdi ömrüm boş, hədəərə.
Ağzım dönüb lap zəhərə,
Yaxınlaşmır ölüm, gülüm!

A QANSIZ

Yıxıb ürəyimi etdin tarimar
Çırpıb sal daşlara vurdun, a qansız.
Gəzib yadlar ilə danışdın, güldün
Üstəlik məclis də qurdun, a qansız.

Baxmadın üzümə illər uzununu,
Əritdin sinəmin gömgöy buzunu.
Qovrulan qəlbimə səpdin duzunu
Onu kabab edib durdun, a qansız.

Aşıqə naz satmaq adətinizdir,
Könlüm eşq əlindən yoldur, irizdir
Mənim məhəbbətim bir lal dənizdir
Məni hey üzməkdən yordun, a qansız.

İNSAN HAQQINDA ETÜDLƏR

1

İnsan dönə dağlara
Ürəyi qayalaşa
daşlar içində.
İnsan həmişə ucala
Ürəyi haçalaşa
zirvələr kimi
başlar içində.
Təşbehlər hər yandan
tökülə üstünə
rəssamın boyasında.
Daha əzəmi görünsün,
qəlbi görünsün
Səttarın fırçasında.

2

İstəyirəm
insan dönsün Günəşə
nur saçsın.
Qaranlıq zülmətlərdən
parlaq şəhərlərə
yol açsın.
Ancaq onun atəşindən,
onun odundan
Nə qədər pisliklər varsa,
dönsün külə.
Yaxşılıq isə
qol-budaq atsın,
tutsun bütün dünyanı,
dönsün bir qızılgülə.

3

İstəyirəm
insan oğlu,
kamalıyla
daim ucalsın.

Qalxıb Allah dərğahına
Yerə bir nəzər salsın.
Görsün ki, dünyamız
nadanların üzündən
od tutub yanır.
Bu “ağılla” çoxları,
özünü “insan” sanır.

4

Gərək insan
dəyişdirə zamanı,
zaman insanı yox.
Gərək insan
dəyişdirə dövrünü,
dövrünü insanı yox.
Bizdə hər şey tərsinədir;
zaman da işini görüb,
dövrünü də.
İnsansa bunlardan
geri qalıb çox-çox.

5

İnsan gərək heç kəsə
pislik etməyə.
Heç yerdə heç bir zaman
tərslik etməyə.
Yoğunluqdan nə çıxar,
zərif, mehriban ola,
daim ucala.
Yaxşı işi, əməli,
yaddaşlarda yaşaya,
yaddaşlarda o qala.

6

İnsan gərək ölməsin,
yaşasın əbədi.
Cənnət də,
Cəhənnəm də

Köçürülsün bu dünyaya
Hər kəs əməlinə görə
 orada
 görünsün təbii.

O, TƏK SƏNİN DEYİL AXI

Qurban olum yaradana,
O, tək sənin deyil axı!
Bütün bəşər ona baxır
O, tək sənin deyil axı!

Oğul, günah etmə, dayan
Yatmısanmı, qafil oyan.
Heç boylanma oyan-bu yan,
O, tək sənin deyil axı!

Cəmadat da ona baxır,
Nəbatat da ona baxır,
Heyvanat da ona baxır
O, tək sənin deyil axı!

Onun üçün yoxdur zaman,
Keçsə illər neçə dövrən.
Ona baxır aləm, cahən
O, tək sənin deyil axı!

İnsan yaxşı bilir bunu,
Kainatın yoxdur sonu.
Bütün dünya sevir onu,
O, tək sənin deyil axı!

DEMƏYİN

Vaxtında ölənlərə,
Vaxtsız öldü deməyin.
Ağır keçən günlərə
Aydı, ildi deməyin.

Duman dağı tutubsa,
Zirvələrə çatıbsa,
Dərələrə yatıbsa
Ona tüldü deməyin.

Arzuları solmasa,
Saçlarını yolmasa,
Sirri açan olmasa
Hamı bildi deməyin.

İz salsa yanaqlara,
Titrəyən dodaqlara,
Göz yaşı buxaqlara
Axsa, Nildi deməyin.

Hər düzə, sucaqlara,
Su dolan bucaqlara,
Tüstüsüz ocaqlara
Muğan, Mildi deməyin.

Aldanmayın sözlərə,
Fitnə dolu gözlərə.
Hər görünən düzlərə
Susuz çöldü deməyin.

Yaddaşlarda qalmasa,
Ruhlar qıda almasa,
Ana layla çalmasa,
Şirin dildi deməyin.

İgidlərə, mərdlərə,
Polad kimi sərtlərə,
Qəhrəman şikəstlərə
Bu əlildi deməyin.

Min söz olar, min əta
Min düz olar, min xəta.
Hər deyilən sitata
Bir dəlildi deməyin.

Sanmayın hər cür boya,
Uyar töksən dolmaya.
Siz hər cür ədavaya
Mixək, hildi deməyin.

Görünən yovşanlığa,
Qanqallıq samanlığa,
Tikana, tikanlığa
Bağça, güldü deməyin.

Ağ ev aləm qaçsa da,
Məqsədinə çatsa da,
Əfqanıstan batsa da
Dünya güldü deməyin.

Hər kəsin var öz adı,
İnamı, etiqadı.
Amerika Bağdadı
Təmiz sildi deməyin.

Hər üzünə gülənə,
Qabağında ölənə,
Əl açıb dilənənə
Bu zəlildi deməyin.

Mənzilə tez çatana,
Düzə haram qatana,
Dizinə biz batana
Ağsaq, şildi deməyin.

Sağalmaz yaralara,
Etməz bir dərman çara.
Qəlbdəki qaralara
Ləkə, çildi deməyin.

Durun vaxtla üz-üzə,
Çatsın ömrünüz yüzə.
Ancaq ümman, dənizə
Bu ki göldü deməyin.

Yol verməyin qıçığa,
Siz getməyin acığa.
Lıqqaya, zığ palçığa
Bütöv lildi deməyin.

Üz tutmayın başqaya,
Təpəl, səkil, qaşqaya.
Böcəyə, qarışqaya,
Qartal, fildi deməyin.

İnsan çox şey danışar,
Çox işlərə qarışar.
Gah küsər, gah barışar
Bu bir feldi deməyin.

İzinə dağda qarın,
Saçına nazlı yarın,
Siminə sazın, tarın
Bu ki teldi deməyin.

Yan düşsə dildən-dilə,
Bürünsə qəzəl tülə.
Bir evə, bir mənzilə
Oba eldi deməyin.

Qayalar qoparmasa,
Daşları aparmasa,
Sahillərə varmasa
Coşğun seldi deməyin.

DEMƏYİN

Hər şeyə qadir insan,
Olmuşam ona heyran.
İşləsə axşamacan
Ona quldu deməyin.

Üzəngiyə, yəhərə,
Atlaz, ipək, məxmərə.
Nə sərilsə kəhərə
Ona çuldu deməyin.

Nə çoxdur başsız sona,
Sanmayın çatmış şana.
Kimə çatdı siz ona
Bu ki duldu deməyin.

Tikilər dağda qala,
Tikilər yadda qala.
Daşlı, kəsəkli yola
Aşan yoldu deməyin.

Kim oldu kəsən olsa,
Üstündə əsən olsa.
Yolan da zənən olsa
Təmiz yoldu deməyin.

Daş da var, qayası da,
Dağ da var, haçası da,
Düz də var, parçası da
Sağdı, soldu deməyin.

Qurbanam hər dağına,
Bağına bağçasına,
Vətənin torpağına
Heç vaxt soldu deməyin.

Dağlarda sar olmasın,
Pis xəbər car olmasın,
Ürəklər dar olmasın
Hər yan koldu deməyin.

XİLƏS ALLƏHDƏDİR

*“Kəssə hər kəs təkülən qan izini,
Qurtaran dahi odur Yer üzünü”
(H.Cavid)*

Qabil Həbilə
daş atdı.
Daşla qardışının
başını da qanatdı.
Elə o vaxtdan
töküldü Yer üzünə
insanın da al qanı.
Həbil də öldü,
Qan da hopdu torpağa,
yayıldı sola-sağa.
İndi, qardaş, o qanı,
ölən insanı
təzədən dirildən,
torpağı
günahsız qanlardan silən
bir insan hanı?
Ondan sonra
nə qədər qırğınlar,
müharibələr olubdur.
Neçə-neçə könüllərdə
istəklər, arzular
vaxtsiz, vədəsiz
solubdur.
Ey Cavid,
Ey böyük ustad
Sən özün bu haqda!
Azımı yazmısan?
Bax,
tökülən qanlardan
qızarır
hələ də mavi dan.
Ey ustad,
hamıya aydındır ki,

tökülən qanları
mümkün olsaydı
bir yerə toplamaq,
damızdırmaq,
Yerin o biri üzündən,
bəlkə də, çıxardı bulaq.
Adına deyərdilər:
“Qan bulağı.”
O verərdi hamıya
onu törədən
insanlardan sorağı.
Ey böyük sənətkar,
Ey böyük insan!
Yazırsan “Ana”nda
İzzətlə Orxanı
vurur Qanpolad.
Ondan bu intiqamı
tez alır Murad...
“Maral”ında
bəylər atışır,
Turxanın gülləsindən
yıxılır Araslan
qan tökülür...
Başqa bir əsərinə
Özlərini qayadan
atırlar
Xumarla Şeyx Sənan
qan tökülür...
“Şeyda”nda
Əşrəfi, Rozanı vururlar.
“İblis”ində Arif
öldürür,
Arvadı Xavəri,
qardaşı Vasifi.
İnsanlar da,
qohum-qardaş da
özlənlər üçün
qara geyinirlər,
yas da qururlar.

Arxadan

dayısı Kərişvəz də
vurur Səyavuşu qılıncla
qan tökülür...

Eh, nə yazım onlardan
İnsanlar bir-birini
indi daha çox sökülür.

...

Hələ də hər gün
tökürlər bombaları,
yer üzünə.
Yerimək olmur daha,
addımbaşı
qan sıçrayır
insanın üz-gözünə.

...

Odlar içində
yanır Fələstin.
Körpələrin ah-naləsinə
dözmək
çətindir, çətin.
Bombalar göydən
tökülür yağış kimi
Əfqanıstan üstünə.
Özlərini tanıyan
Talibanlar üstünə.
Əfqanların qanı ilə
Suvarılır torpaqlar.
Qorxunc, müdhiş görünür
Bu torpaqda hər nə var...

...

Hələ də çıxmır yaddan
Naqasaki,
Xerosima,
Xocalı,

Xatın.
Nə qədər insan itirib,
Füzuli,
Ağdam,
Laçın.
Qanadı sınımış qartal,
Bəli, uçuşdan qalıb.
Xocavənd,
Cəbrayıl,
Şuşa,
Susub xəyala dalıb.
Nə qədər düşmənlər əlindədir
Kəlbəcər,
Ağdərə,
Zəngilan.
Qubadlı-
O Nəbi məskəni,
o Nəbi adlı
Bizə yaşamaq
haramdır, haram.

...

Hələ də çıxmır yaddan
20 Yanvar 1990-cı il.
Bakıda qan üstündə
döşənirdi qərənfil...

...

İndi də
Qan seli bürüyür İraqı
O da batar bu gölə,
Yaxını var, uzağı...

...

Bir yandan da dünyanı
Sel-su yuyub aparır.
Bombalar sinəsini
Söküb, didib qoparır.

Ürəyini qarsıyır
Alovlar dilim-dilim.
Belə getsə, bu dünya
İtəcək ilim-ilim...

...

Gündə reklam edirlər;
Yer üzündən hər an
 insanlar itir.
Torpaqda nə bitirsə,
 qırmızı bitir.
Məsul şəxslər, bilmirəm
indi hara baxırlar?
Gözlərinə, bəlkə də,
mənfə gəzlük taxırlar.
Göz önündə görmürlər
axıdılan qanları...
Sən saxla, ey Tanrı,
bu bələdan qırılan,
düşünən insanları.
Səndən başqa bir dahi
Yoxdur, deyim düzünü.
Tökülən qanlardan
 xilas etsin
bütün dünya üzünü.

HƏR KÖNÜLÜN

Bu dünyanın çox çətindir,
Çıxılmazdır dolayları.
Hər yamacda, dağ döşündə
Var zamanın harayları.

Hər könülün dünyası var,
Duyan qəlbin xülyası var,
Hər üzün öz həyası var,
“Xəvərnəq” tək sarayları.

HƏSRƏT

(Əmim B.Ələkbərin əziz xatirəsinə)

Əmi, mənim atam, sənin qardaşın,
Sənin həsrətinlə yanıb-yaxıbdır.
O böyük Füzuli bəlkə yalandır,
Qardaşın dərdindən dağa çıxıbdır.

Sən getdin. Söylədin: “Kaş ki görəydim,
Mənim qardaşımın oğlu olubdur.”
Əmi, hardasansa, eşit səsimi,
Qardaşın oğlunun gözü dolubdur.

Bəlkə də doymusan eldən, obadan,
Bir söylə, axı bu necə doyumdur?
Qardaşın hər gecə bayatı deyir,
Qəlbimin hər yeri oyum-oyumdur.

Əmi, hardasansa, cavab ver mənə,
Ucalt, qoy səsini eşitsin aləm.
Cavab ver, cavab ver qoy səsinlə də
Qardaş ürəyindən silinsin matəm.

Hicrana dözmədi anan Gülsümə
Qaldı gözlərində sənin həsrətin.
Nə qədər güclüdür, kaş ki görəydim,
Sənin məhəbbətin, sənin nifrətin.

DÜNYA

Tutub səni qan,
Alış, qovrul, yan.
Sən bombalardan
Ax dünya, ax dünya.

Hanı Əfqanlar?
İgid insanlar?
Tökülür qanlar
Çox dünya, dünya.

Sanma həvəsdi,
Hər yanda səsdi.
Gör, bəhsəbəhsdi
Çax dünya, dünya.

Yandı odlara,
Qaldı yadlara,
Boylan Bağdada
Bax dünya, dünya.

İldırım çaxsa,
Aləmlər baxsa,
Hər boyan çoxsa,
Yax dünya, dünya.

UCUZ TUTMURAM

Axı məhəbbətdən nə yazım ki, mən
Onun Məcnunları, Leyliləri var.
Onun atəşindən od tutub yanan,
Dərdli Kərəmləri, Əsliləri var.

Mənsə... Öz eşqimdən nə deyim axı,
Sahilsiz ümmandır, çata bilmirəm.
Pakdır, müqəddəsdir, heç də mən ona
Başqa bir hissimi qata bilmirəm.

Hər eşq bir ürəyi yandırır-yaxıb,
Yanıb-yaxanları mən unutmuram.
Mənsə öz eşqimi, söyləyim düzü,
Heç kəsin eşqindən ucuz tutmuram.

1941-1945

Bir də geri dönməsin
Qanlı-qadalı illər.
Kitablardan öyrənsin
Bu illəri nəsilər.

BƏNZƏRSİZLİK

Mən nəyi bənzədim asimana ki
Onun sərhədləri hüdudsuz olsun.
Öz Ayı, Günəşi, ulduzlarıyla
Hər qəlbə nur yayıb, şəfəq tək dolsun.

Mən nəyi bənzədim asimana ki
Gözlər imdad üçün ora zillənir.
Gün keçir, ay ötür, vaxtın özü də
Orda tamamlanır, orda illənir.

Mən nəyi bənzədim asimana ki
Ruhlar bir-birinə orda qovuşur.
Mizan-tərəziylə Fələyin özü
Kimin günahı var orda soruşur.

Göyləri bənzətmək olmaz heç nəyə
Onun doqquz rəngli öz qurşağı var.
Pənbə buludları ildırım dolu
Şimşək tək parlayan öz çaxmağı var.

Göyləri bənzətmək olmaz heç nəyə
Göz yaşı yağışdır, ahı dumandır...
Rəbbimin özü də yaratdığına,
Bəlkə də, bəlkə də, vallah heyrandır.

NƏ YAXŞI Kİ

Nə yaxşı ki, bu yol üstə ağac var;
Onun burda əkəninə min rəhmət.
Kölgəsində gül balalar dincəlir
Yolçular da nəfəs dərir çox rahat.

Nə yaxşı ki, bu yol üstə bulaq var;
Çəkəninə rəhmət olsun min dəfə.
“Oxqay!”- deyir saf suyundan içənlər
Bir damcısı, vallah dəyər min kefə.

Nə yaxşı ki, dünya görmüş babalar,
Ağac əkib, körpü tikib, yol çəkib.

Yamanlığı, xəbisliyi pisləyib,
Sədaqətə, yaxşılığa qol çəkib.

USTADNAMƏ

Keçmə iki qadın arasından sən,
Böhtana düşərsən, tora düşərsən.
Adın bədnam olar dildə, ağızda
Yanıb kül olarsan, qora düşərsən.

Həmişə uca tut elin sözünü,
Ağartsın əməlin, işin üzünü.
Danış harda olsan sözün düzünü,
Əyri yol tutma ki, dara düşərsən.

Qəlbində nə varsa, olsun dilində,
Daş da çiçək açsın sənin əlində.
Bütöv ol həmişə hər əməlində
Yoxsa xırdalanıb para düşərsən.

Toxumu yaxşı seç, nə oldu əkmə,
Yoxuşu asta qalx, tərli, su içmə.
Zirvədən-zirvəyə tələsik keçmə,
Tufana, borana, qara düşərsən.

Ağami sınıamış həyatda nə var,
Ömrün qışı uzun, qısadır bahar.
Ən böyük hikməti ellərdə axtar
Arxasız, himmətsiz zora düşərsən.

MƏKTƏBİN DİLİNDƏN

(Lahic məktəbinin ildönümü münasibəti ilə)

-Salam, balalarım, salam, a dostlar,
Əziz övladlarım, vaxtınız xeyir.
Salam, bura gələn tanış-bilişlər
Ana hamınıza “Xoş gəldin!” deyir.

-Salam, alim balam, bir de necəsən?
Qırıqlar alnını nə yaman örtüb?
Bilirəm, kitablar qatıb başını,
Bir də görürsən ki, zaman, vaxt ötüb.

-Ay yazıçı oğlum, hekayələrin
Gözümə nur verib, qəlbimə şölə.
Romanlar, povestlər qalaq-qalaqdır,..
İndi nə yazırsan, anana söylə!?

-Sən də şair balam, görürsən yenə,
İlhamın qanadlı qucağındasan.
Saçların ağarıb Şah dağı kimi,
Təptəzə fikirlər sorağındasan.

-Saxla qələmini, oğul, jurnalist,
İndi səndən sorğu mən almalyam.
Söylə ürəyindən gəlib keçəni,
Səninlə aləmə səs salmalyam.

-Mənim rəssam balam, çalarlarını
Bilirəm, alırsan göy qurşağından.
Sənin fırça ilə, boyalarınla
Az qalır dil açıb danışsın cahən.

-Sən də, canım-gözüm, ey bəstəkarım,
Mahnı, simfoniya yazıb-yaradan!
Məftun kəsilmişəm romanslarına,
Doğrudan, anana layiq övladsən.

-Ey mənim xalçaçı igid qızlarım,
Sizsiz hər tarixdən ilmələr vuran.
Verib əsrləri həvə ağzına
Büküb ərişlərə bir aləm quran.

-Adını çəkdiyim, çəkmədiklərim,
Nəvə, nəticələr küsməsin məndən.
Çox da yüz illiyi adlayıb yaşım
Hələ saçlarıma düşməyibdir dən...

-Salam, balalarım, salam, a dostlar,
Əziz övladlarım, vaxtınız xeyir.
Salam, bura gələn tanış-bilişlər,
Ana hamınıza “Xoş gəldin!” deyir.

TAMAH

Bu vara ehtiras, bu pula tamah,
Vallah, bizi-bizdən uzaq salacaq.
Qohumu-qardaşı yadlaşdıracaq,
Bir salam-kələmsiz aləm qalacaq.

Bu vara ehtiras, bu pula tamah,
Bizə satdıracaq nəyimiz varsa.
Bizi özümüzədən satın alacaq
Nə qədər qəlbimiz beləcə darsa.

Hərraca qoymuşuq ana Vətəni,
Satırıq imkan olanlara biz.
Siz deyin, beləcə bir bazar ilə
Bəs hara gedəcək bizim nəslimiz?

ÇƏNLİBELƏ DÜŞMƏN GƏLİR

Xəbər verin xan Eyvaza
Çənlibelə düşmən gəlir.
Qoç Koroğlu qalıbdır tək
Çənlibelə düşmən gəlir.

Ağ qayanı basıb duman,
Görünməyir yamac, orman.
Hazırlaşsın Halaypozan,
Çənlibelə düşmən gəlir.

Nərə çəksin dəli Həsən,
Göylər ona desin əhsən.
Qoy dağılsın sis, duman, çən
Çənlibelə düşmən gəlir.

Yoxlanılsın bənd-bərələr,
Qaçmasın gözdən dərələr.
Kürdoğluya verin xəbər
Çənlibelə düşmən gəlir.

Ayıq olsun kosa Səfər
Cəld tərپənsin dəli Mehtər
Mustafaya verin xəbər
Çənlibelə düşmən gəlir.

Tüpdəğıdan ensin dağdan,
Su yerinə axıtsın qan.
Mərd igidlər açsın dövrən
Çənlibelə düşmən gəlir.

Qırat, Dürat yəhərlənsin,
Misri qılınc sehirlənsin.
Dostlar baxıb qəhərlənsin
Çənlibelə düşmən gəlir.

Eşitsin Dəmirçioğlu
Kotan dizli, polad qollu.
Hücum edir Həsən, Bolu
Çənlibelə düşmən gəlir.

Harda olsa İsaballı,
Qayıdacaq meyxos, hallı.
Çalın “Cəngi”, gedin “Yallı”,
Çənlibelə düşmən gəlir.

Qoy eşitsin Bəlli Əhməd,
Gürcü oğlu qoçaq Məmməd.
Vurun qılınc, atın kəmənd
Çənlibelə düşmən gəlir.

Hiyləgərdir gələn yağı,
Yaman tutub solu-sağı.
Koroğlunun məlul çağı,
Çənlibelə düşmən gəlir.

Fərman verib qoca xotkar,
Tutulubdur ağaclarıqlar.
Hücum çəkib yapalaq, sar
Çənlibelə düşmən gəlir.

SƏSLƏR

Səmasına yanğı düşüb nəğmənin
Dalğa-dalğa ötüb bu səs Şirazdan.
Eşidənlər qalxıb qəlbi dağlara
Ucalmışdır bu bayatı bir azdan.

“Əzizim quma döndü,
Daş-torpaq quma döndü.
Vətən, Vətən deməkdən,
Ürəyim muma döndü.”

İsfahandan səs veriblər bu səsə,
Zirvələrdən söz-bayatı deyiblər.
Qəm yükünü paltar biçib əyninə,
Ayrılığı köynək kimi geyiblər.

“Rum mənəm, İraq mənəm,
Bu yanan çiraq mənəm.
Qul tək ellərə düşdüm,
Vətəndən iraq mənəm.”

Qopub bilməm bir ananın dilindən,
Yoxsa onu bir sülalə söyləyib?
Qürbət eldə ağardaraq saçını
Bu sözləri qılınc kimi teyləyib.

“Qəribəm, Vətənim yox,
Bu yoldan ötənim yox,
Düşdüm dərin dəryaya,
Əlimdən tutanım yox.”

Kürd elindən kim demişdir, bilmirəm
Nalə çəkib bir ağını ürəkdən.

Ağ saçları biz-biz olub yerində,
Saqqalına cavan ikən düşüb dən.

“Bu dağlarda nə qaldı?
Nə səs-küydü, nə qaldı?
Gözlərim Vətənimə
Həsrət qaldı, nə qaldı.”

Kəpəzdənmi, Murovdanmı eşidib,..
Bir cavan da zilə çəkib bayatı.
Dikdirimdən, gədiklərdən keçəndə
Uçub getmiş dərələrə boz atı.

“Ağır keçən ilim var,
Söz tutmayan dilim var.
Sən də əlimdən getdin,
Bu dağlarda kimim var?”

Bir yandan da Xan babamın dilində,
Qarabağın “Şikəstə”si səslənir.
Oba köçüb, ocaq yeri boş qalıb
Yad tüstüdən daş-qayalar hislənilir.

“Əzizim ağda yandı,
Şamama tağda yandı.
Dərdimi dağa dedim
Alışdı dağ da yandı.”

Bu səslərə dözəmmirəm mən daha,
Yox oluram, varlığım da dəyişir.
Bu səsləri dinlədikcə havada
Başdan-başa aqlım tamam keyləşir.

TƏZAD

Dərədəki qar qalığı,
Yamacdakı çiçəyə bax.
Güneydəki istiliyə,
Qüzeydəki küləyə bax.

TƏTİL YAMAN UZANDI

Darıxmışam dərş üçün,
Dərş üçün, həvəs üçün.
Bir körpəcə səş üçün,
Bu tətildə, ay aman!

Kitablar durub üzə,
Dəftər-qələm göz-gözə,
Az qalib dodaq büzə
Bu tətildə, ay aman!

Siniflər düşür yada,
Kimə verdiyim fayda.
Gəzir başımda qayda
Bu tətildə, ay aman!

Elə bil ki ildir, il,
Güc çatmayır fildir, fil.
Çox uzandı bu tətıl,
Bu tətildə, ay aman!

Göz önündə otaqlar,
Dərş danışır uşaqlar.
Yada düşür hər nə var...
Bu tətildə, ay aman!

NƏVƏM NÜBARIN 4 YAŞINA

1

Bir qızımız var,
Adı Nübardır.
Onun sevdiyi,
Qırmızı şardır.
Bu gün dörd yaşı
Tamamdır onun.
Baxın, geyinib
Təptəzə donun.

Özü bölübdür
Kim nə alacaq.
Yaşına hər kəs
Kim nə salacaq.
Hazırlayacaq
Tortu bibisi.
Alacaq kukla
Elçin əmisi.
Atası İlqar
Simiçka tumu.
Bu Elsevər də
Bir neçə lumu.
Bəsti nənəsi
Alar bir mayka,
Müəllim baba
Bir neçə maska.
Leyla dostusu
Bir güllü dəsmal
Verər sevincək
Deyər: Nübar, al!
Qalan nə varsa,
Alar anası...
Mübarək olsun
Yaşın, balası.

2

Yaxın gəl, otur
Mənə, ay Nübar.
Bir söylə görüm
Sənin nəyin var?
-İlk arzun nədir?
-Lap tez böyümək.
-Daha, bəs sonra?
-Sənlə öyünmək.
-Bəlkə, yenə var?
-Şuluqluq etmək.
-Yenə, yenə də?
-Məktəbə getmək.

Kitab oxumaq,
Gülü qoxumaq.
-Bir də, ay baba!
Mən yazım yaxşı.
Bibilərim tək
Biləm hər naxışı.
Elsevər əmi
Mənə saz alsın.
Mən çalım onu,
O da ucalsın.
-Bəs sonra, daha?
-Əlaçı olum.
Çatsın ulduza
Bax, bu sağ qolum.
-Nə edərsən ki?
-Qarışdıraram.
-Təzədən düzüb
Yarışdıraram.
-Küsərlər səndən.
-Barışaram mən.
-Heç yorulmazsan?
-Yorulanda da
Tez çağıraram
Günəşi, Ayı.
Onlar qoyarlar
Mənə çarpayı.
Bir az yataram.
Yorğunluğumu
Təmiz ataram.
-Şirin yuxuda
Bəs nə görərsən?
Orda özündən
Nələr hörərsən?
-Ay baba, bəsdir
Bu sorğu sual.
Mən bir az yatım,
Gecən xeyr olsun,
Sən salamat qal.

3

İndi qulaq as:
Mənim sözümdən.
Yorulmaq olmaz.
Hər gün atana,
Durdun, salam ver.
Söylə anana,
Sabahınız xeyr!
Onlardır sənin
Qayğımı çəkən.
Hər il adına
Bir ağac əkən.

ALLAH ÖZ İŞİNİ ÇOX YAXŞI BİLİR

Allah öz işini çox yaxşı bilir
Onun işlərinə qarışma, qardaş!
Aldanma kim gəldi fitnə-felinə
Nə dedi onunla barışma, qardaş!

Soykökü, soydaşı qarışıq olan,
Məsləki, milləti bulaşmış olan,
Bir az sir-sifəti yaraşmış olan,
Hər yoldan ötənlə yarışma, qardaş!

Çıxma o qayaya sərtliyi yoxsa,
Söz demə nadana pərtliyi yoxsa,
Düşmənin olsa da, mərdliyi yoxsa,
Onunla meydanda vuruşma, qardaş!

Nə deyir qoy desin qaragözlülər,
Göygözlər, kosalar, qarasözlülər.
Sənə böhtan atar qaraüzlülər,
Nə üçün? Bir onu soruşma, qardaş!

Tale hər bir kəsə naxşını verir,
Ömrünün baharı qışını verir,
Pisə pis, yaxşıya yaxşını verir,
Allahın işinə qarışma, qardaş!

SİLSİLƏ ŞERLƏR

1

Deyirəm ki;
Həmişə mavi səmada,
necə vardırırsa,
uludzlar da ola,
Günəş də ola.
Həyatda həmişə
buzlar da ola,
atəş də ola.
Bir də ki
öz yerində
yuvarlansın Ay.
Gecə də görünsün,
gündüz də.
Hərə öz yerində apaydın,
Sular axsın taybatay.
Dünya bürünsün
zər qotazlı xalata.
İnsan məftun olsun
bu kainata.

2

Deyirəm ki;
29 fevralda
tamamlansın ilimiz.
İnsan
ən çoxu yaşasın
25-30 il.
Cavan qalsın nəslimiz.
Hələ uşaq ikən həyatda
ağlasın,
küssün,
barışsın.

Üç aylığında
dil açsın,
danışsın.
Sonra getsin məktəbə.
Özün bilirsən
dalısıyca gəlir
daha nələr, nələr
hə də...

3

Deyirəm ki;
insanın bir az da
sevinc qarışıq
kədəri olsun.
Sonra isə
“Aydan da təmiz,
sudan da duru”
bir gözəl şəhəri olsun.
Qəmsiz,
fikirsiz
insan olmaz ki.
Səhərsiz,
günəşsiz
zaman olmaz ki.

4

Deyirəm ki;
Yığaq dünyanın
bütün alimlərini
verək məhkəməyə
qırğın silahlarını
yaratdıqları üçün.
Naqasakidə,
Xerosimada
bu bombaları
“böyük-böyük adamların”

atdıqları üçün.
Ömürlük
həbs edək onları.
İbrət dərsi alsın
qoy qalanları.
Bir də yanmasın dünya,
odlar içində.
Bundan sonra
tək-tənha qalsın
Xatın,
Xocalı
Faciələr içində.
Terrorçular tutulsun.
Onlardan ötrü
tökülməsin bombalar
bir ölkənin üstünə.
Bəşər baxmasın bir də
boş yerə yaranan
bir xalqın naləsinə,
tüstüsünə.

5

Bir də ki, heç kəs həyatda
bir-birinə hiylə atmasın.
Hamı insandır.
Hər kəs hər şeyi
yaxşı seçir, yaxşı bilir.
Heç kəs yaşamaq xatirinə,
insanlığı satmasın.
İmkani, şəraiti var deyə,
zülm etməsin zəifə.
Yox
bunun üçün
verilməyib insanlara vəzifə.
Vəzifə verilib ki,
Xalqa xidmət edəsən.

Lazım gələrsə, onun
sən yolunda
lap ölümə gedəsən.

6

Elə bil ki,
çərşənbələr
öz yerini səhv salıb,
Külək əsir birinci.
Sonuncuda yağış yağır,
nur ələdir.
Göydən yerə səpələnir
bir inci.
Qarışıbdır
çərşənbələr bir-birinə...
Bəzən səhvin özü də
təbiətin naxşıdır.
Yazda, yayda
qar da yağar.
Allah bilən yaxşıdır.
Allah bilən yaxşıdır.

7

Yerli-dibli
qoy məhv edilsin,
harda varsa,
terrorizmin məktəbi.
Oxucu, sən arif ol,
başə düş
şərimdə sətiraltı
verdiyim bu mətləbi.
Yəni, əvvəl hazırlama,
sonra isə
axtarıb, tapıb öldürmə.
Bütün Yer üzünün
insanlarını
özünə güldürmə.

8

Möhkəm tut işini
hər yerdə düz ol.
Nə biçimdə,
 ölçüdə
tikilirsə paltar:
ya dar, ya gen...
Ona astar yox,
həmişə üz ol.

9

Əkdiyim zəmiyə
donuz girib yeyir.
Qonşular da baxıb
Hərə bir söz deyir.
Tüfəngim yoxdur ki,
qabırğasına
 bir güllə vurum.
 Sakitcə durum.
Dağ başından
çağırırım ovçunu.
deyirəm: ey hey,
nə olar,
Sən Allah bir güllə at.
Ov istəmirsən,
gəl bu donuzu
zəmindən çıxart.

10

Deyəsən,
zamandan geri qalmışam.
Baş aç bilmirəm
fətnəsindən, felindən.
İnsan yaratdığı
 kosmik raketləri,

bu gün
 ayıra bilmirəm
 ulduzların selindən...
Asiyada oturub
Avropaya baxıram
Afrikanı seyr edib,
Amerikaya çıxıram...
Bu sürətin önündə
 başım əllərimdə
 tək xəyala dalmışam.
Güman, şübhə deyil, yox
tənqidçilər düz deyir.
Doğrudan da, mən
 zamandan,
 dövrandan
 geri qalmışam.

11

Var eləsi də
Dörd-beş nəfər olar
 ailəsi də.
Amma istəyir bu gün,
Yer üzü olsun onun
tamam, büsbütün.
Deyirsən:
-Axı belə olmaz.
Gülümsənib deyir ki:
-İnsan insanın canavarı olmasa,
cibləri dolmaz.

12

Realizm,
Romantizm metoddur,
yəni yoldur.
Hər yolun da
öz yolçusu var.

Bunlar da həyatda
lap çox
həddindən artıq boldur.
Naturalizm
daha nə...izmlər isə cərəyandır
yəni cığırdır,
yol deyil.
Hər kəsdə də
ayrıdır həvəs, meyl.
Kim ki cığırla getmir,
O, yolu başadək vurur.

13

Laqeydlik bir xalqın
qanından keçsə,
O xalq məhv olar.
Ölkəsi də tamam
sarılıb solar.
Daşı daş üstündə
qalmaz bir dənə.
Tərtəmiz yox olar
adət-ənənə.
Yalan da pisdür.
Hər kim onu desə,
bil ki naqisdür.
Doğrayıblar kişini
tikə-tikə ediblər
Yalan deməyib.
Həyatın son anında da,
düşməyə əyilməyib,
Aman deməyib.
Ancaq,
mənə elə gəlir ki,
yalan
bir balaca
laqeydlikdən yaxşıdır.

Onlar hər zaman
bacı-qardaş olsa da,
maili, düzü var
yoxuşu, enişi
min cürə üzü var,
Bütün bunlar
yenə laqeydlikdən yaxşıdır.

14

Hər ötən ana,
 dəqiqəyə
 zaman demə.
Kimi gördün
sən ona
o saat insan demə.

15

Sənin imkanın var,
mənimki yoxdur.
Sənin qəmin, kədərin yox,
mənimki çoxdur.
Sən gündə on dəfə
 kefdən gülürsən.
Cibinə dolduğu
nəfdən gülürsən.
Mən ağlayıram.
Sən villalar tikdirib
həm qalanın başına,
həm balanın başına
qırmızı bağlayırsan.
Mən də şəhidlərimizə,
bütün Qarabağa
yas saxlayıram...
Nə lazım təzadları
sadaladım birbəbir
sən eləsən, mən belə.

Bəlkə, sən güvənirsən
arxana, dayına
tamah da edirsən,
dünya malına,
mən isə uymuram felə.

16

Bir yanda göz yaşı,
Bir yanda bozbaş,
Bir yanda ağrıyır
ürəyin başı,
Bir yanda nalədən
titrəyir dağ-daş.
Ağlayıb yeyirlər,
Hərdənbir lətifə deyirlər.
Bəzən də gülürlər,
gülənlə.
Ölürlər
ölənlə.

Təsəlli verirlər
biri-birinə.
Məclisdir,
getməzlər o qədər
dərinə.
Bir yandan gəlirlər,
Bir yandan gedirlər.
Bilmirəm
eşidir-eşitmir Xuda da.
Sakitcə verirlər dua da...
Həyatın əvvəli və sonu
bax budur.
İnsan ömrü də
bu yollarda
axıb burulan,
bulanıb durulan
bir sudur.

17

Bir Allaha inan,
bir də özünə.
Ürəyin düzdürsə,
Onu hesabla.
Çətin işə düşsən
səbr et
Allah kömək olar
Onu hayla.
İnan
şübhə etmə öz əqidənə,
Səni yaradan var
Sən ona inan!
Böyük Tanrıya
inan ürəkdən,
həmişə yadda qal,
yaddaşlarda qal.
Bunun üçün həyatda
hər zaman, hər an
Çalış ey insan!
Çalış ey insan!

18

Bu gün nə etmişən?
Yadda necə qalmısan?
Tarixin sinəsinə
Hansı izi salmısan?
Hansı işi görmüşən?
Hesabat ver özünə.
Danış düzü-düzünə.
Danış:
Güldürmüşənmi
bir yetimi ürəkdən?
Doyunca vermişənmi
Dilənən bir uşağa,
sən yediyin çörəkdən?

Tutmusanmı əlindən,
Səki ilə gedən zaman
büdrəyən bir qarının?
Güllərin ləçəyində
dönmüsənmi şirəyə,
Razı salmısanmı
min güldən dərman çəkən
vızıldaşan arını?..
Bilirəm
Bir günün sorğuları
sığışmaz bir dastana.
Ancaq heç olmasa,
yarıdan da azını
özündən sormusanmı
odlanıb yana-yana?

19

“Mənəm-mənəm” deyənləri
Yaman qoyur lağa dünya.
Çəkir qanlı qucağına,
Görk eləyir sağa dünya.

Onun üçün fərqi yoxdur,
İnsan azdır ya, da çoxdur.
Əlindəki qara oxdur
Onu atır ağa dünya.

Bizə elə gəlir düzü,
Var gecəsi, var gündüzü.
Demə, çoxmuş onun üzü
Dönür sola, sağa dünya.

Bu aləmdə yoxdur tayı,
Ömrümüzdür onun payı.
İtirmir o, haqqı-sayı
Dönür közə, dağa dünya.

Bir gün köçər Ağami də,
Qara əmi, ağ əmi də.
Qəmlənər ağa, əmi də
Gülümsənər çağa dünya.

20

Hər gecə quşlar
Mahnı bəstələyirlər
gündüz oxuyurlar.
Sanki əlvan nəğmələrdən
bir çələng toxuyurlar.
Deyirəm
bu səsləri düzəsən yan-yana,
üzü o yana,
gedəsən sonadək.
“Quş səsi” simfoniyası
olar həyatda bir tək.

21

Adətdir;
yaz gələndə
ıldırım da çaxar,
dolu da yağar,
Amma beləsi yox.
Bax,
elə bil deşilib
göyün tabağı.
Axıb tökülür yerə
gurultuyla öz yağı.
Ordan bizə
Allah bilir kimlər baxır?
Bu, qorxuludur çox!
qorxuludur çox!

22

Bu dünyanın gedişinə,
Vərdişinə mat qalmışam.
“Mənəm” deyən şahlarını
Piyadası əsir tutur.
Mat nədir, mən pat qalmışam.

Ulduzlara seyrə çıxır.
Hər kəs versə altun, dollar.
Doğrudan da, pul önündə
Polad olsa dağ əriyər,
Hamar olar çətin yollar.

İnsan bax, qoşa gəzir
Venerada, Marsda, Ayda.
Tənqidçilər doğru deyir:
Biz yaşayan bu dövrandə
Dəyişilib qanun-qayda.

Bu sürətə, bu qüdrətə,
Cəsarətə mat qalmışam.
Sonsuz, dibsiz səmalarda
İnsan ulduz olub axır,
Xəyalara mən dalmışam.

Dağılır yer bombalarla,
Bəs bu nədir, görən belə?
Yanır Şərqi od içində,
Qalxır göyə alovları
Uymuş insan hansı felə?

Bəs bu axın, bu sıçrayış,
Söylə, nədir, bir de mənə?
Bir yandan biz dağıdırıq,
Bir yandan qalxıb göylərə
Bunlar nədir belə nə, nə?

23

Mavi səmada
ulduz da var,
 Ay da var.
Hər ulduzun özündə
dəniz də var,
 çay da var.
Yer də bir planetdir
O, fırlanır havada
Ulduzların yanında
öz yeri var səmada.
Öz ildirimi da var,
 yağışı da.
Yayı da var,
 payızı da,
 yazı da,
 qışı da.
Ancaq bilmirəm:
başqa səyyarələrdə-
qalaktikada,
yerdəki tək
 bir canlı varmı?
Orada da
 burdakı kimi
bir-birinə düşmən,
 bir qanlı varmı?
Deyirəm ki;
kaş olmayaydı, yox!
Əgər varsa,
 çox heyf, çox!...çox!

24

Koldur;
dibində ilan yatıb,
bənövşə də bitib,
 boy atıb.

Dərmək istəyirsən,
dər onu.
Gör nə fəlakətlə
qurtarır sonu.

25

Həyatla ölüm,
qoşa gəlir, ay gülüm.
Hər ikisi yaşayır
qaşla göz arasında.
Vaxt da az,
yer də az.
Olmayaydı uçurum,
işlə söz arasında.
Deyirəm;
bu məsafəni kişitək
gedəydik biz düz, doğru.
Həyatla ölüm arasında
olmayaydıq biz oğru.

26

Böyükü-kiçikli
yer üzündə
nə qədər müharibələr olub,
insan törədib.
Nə qədər qırğınlarda
cavanlar ölüb,
körpələr solub
insan törədib.
İnsan baş kəsib,
Kərbəla düzündə
Min dəhşət yaradıb
yerin üzündə.
Yandırır Xatını
döndərib külə.

Xerosimaya
atom bombası atıb
o, bilə-bilə.
İndi də körpələr orada
şikəst doğulur.
Dünya göz görə-görə
belə boğulur.
Alovlar içində yanır Şərq,
insan törədib.
Dənizdə, ümmanda
nə qədər gəmilər olub qərq
insan törədib.
Dünyanı bölübdür
qıtəyə, döngəyə, sərhədə.
Gətirib çıxarıb,
bax onu son həddə...
Həyatda nə varsa,
insan yetirib,
yaradıb, ay qardaş.
Eh... Deyirəm:
nə bu qədər qırğın törədəydi,
nə də yaradaydı kaş.

27

Çox sevirəm qoşmanı,
hecanı.
Amma bu janrda
oxucularıma,
demək istədiklərimi
deyə bilmirəm.
Necə ki sulu xörəyi
çəngəllə yeyə bilmirəm.
Elə yol axtarıram ki,
kim məni oxusa,
tez başa düşsün.
Şerin qafiyəsi,
rədifi də
yerinə düşsün.

-Bir bax,
isti, ilıq su ilə
dolub hovuzlar.
Orada çimirlər
kirli donuzlar.
İtlər də dil açıb
 danışır.
Toyuqlar tülküylə
 barışır.
Eh, nə lazım
mən saydım yüzünü-
Oynayır kukla heyvanlar,
İbrətdir, götürsə insandır.

28

Aylı gecə olaydı,
bir sən, bir də mən.
Duraydıq, sevgilim,
səhərədək beləcə
 hər gecə.
İşıq da üstümüzə
düşəydi pəncərələrdən.
Nə sən danışaydın,
Nə mən dinəydim
İki ürək eşqinin
Vurğusuna enəydim.
Gah yanaşı gedəydik,
Gah da durub üz-üzə.
Danışaydıq,
 güləydik
Heç nəyin üstündə
Biz gələydik söz-sözə.
Küsəydik,
 barışaydıq,
 duraydıq.

“Haqq mənəm” -deyə,
hərəmiz qəlbimizdə
bir tərəzi quraydıq.
Sakitcə seyr edəydik
bir-birimizə zillənən
 lal baxışları,
Axaydı içimizdən
 yaz yağışları.
Sonra da incikliyi
unudaydıq qəflətən.
Olaydı könlümüz,
 qəlbimiz
Əvvəlkitək
 yenə şən.

Aylı gecə olaydı
bir sən, bir də mən.
Duraydıq, sevgilim,
səhərədək beləcə
 hər gecə.
Sükuta qərq olaydı
Dünya bütün qəflətən.
Sən dinəydin qəlbimi,
Mən də sənin
 ürəyinin səsini.
Baxaydıq bir-birimizə
pörtəydik, qızaraydıq
həyamızdan
 alışaydıq,
 yanaydıq.
Bu halda
görəydik gözlərimizdə
bir-birinin əksini.
Bu gizli görüşümüzdən
bir ləzzət də alaydıq.

Xəyallara dalaydıq.
Danışaydıq gələcək

xoş arzulardan.
Sakitcə vaxt keçəydi,
 bilməyəydik
açılaydı qızıl dan.
Beləcə,
hər gecə
Olaydıq biz
 bax qoşa.
Dan yeri açılarda
yenidən görüşməkçün
verəydik, biz
 baş-başa.

Aylı gecə olaydı,
bir sən, bir də mən,
bir də kənd yeri.
Duraydıq bir zirvədə.
O zirvənin yerini
 kimsə,
bilməyəydi hələ də.
Ulduzlar bizə
yaxın olaydı.
Onların nuru
qəlbimizə dolaydı.
Üşüyəydin soyuqdan,
almayaydın eyninə.
Mən də
pencəyimi ataydım
zərif, incə çiyninə.
Sıxılıydın sən mənə,
Sinəmdəki döyüntülər
 artaydı.
Eşqimiz də bu gün
 zirvəsinə
ucalaydı, çataydı.
Baxıb göz vuraydı
 ulduzlar bizə,

Şahid duraydılar
bu ülvi eşqimizə...
Beləcə
bu zirvədə
görüşəydik hər gecə.
Bizdən heç kəs
tutmayadı bir xəbər.

Açılarkən səhər də
gecikəydi bir qədər.

29

İmkanım olsaydı,
gücüm çatsaydı
Bütün yer üzünü
mən dolaşardım.
Hər bir yığıncaqda,
ali məclisdə,
Məsələ qurulaydı
insan haqqında
mən qarışardım.
Qoymazdım
ədalət pozulsun orda.
Xoşbəxt yaşayardı
insan var harda.
Pozardım yazılan
zidd qanunları.
Silərdim tarixdən
ölümlə bağlı
min oyunları.
Soyuq silahları
bircə anlığa
mən yox edərdim.
“Silah qadağandır”
ikicə sözlə
İqlimdən-iqlimə
qərar verərdim...

Olsaydım hər yerdə
insana deyərdim
Yer vətəndaşı!
Onun
Heç vaxt şərlə deyil,
həmişə
 ağılla,
 kamalla
 ucalıb başı.

30

Belənçiyinə
bir il də qopdu
 ömrümdən
qovuşdu illərin
 vaxt axarına.
Belə ki,
qopurlar onlar
Vallah, deyəsən
çatacaqlar ömrümün
 lap axırına.

ANA VƏTƏN

*(Azadlıq uğrunda canından keçmiş
şəhidlərin əziz xatirəsinə)*

Ana Vətən!

Dilim gəlmir söyləyim ki,
Koroğlunun nəvəsiyəm.
Düşmənlərə qan udduran
Qoc Nəbinin nəvəsiyəm.
Dilim gəlmir söyləyim ki,
Cavanşirdir mənim babam.
Süd əmmişəm döşlərimdən
Tömriz olub mənim anam.
Necə deyim sığınmışam
Babəklərin kölgəsinə.
Sar, yapalaq hücum etmiş,
Tərəlanların ölkəsinə.
Necə deyim Murovdağım,
Cıdır düzüm yada qalıb?
Azərbaycan torpağında,
Qarabağım ada qalıb?
Hansı haqla öyünüm ki,
Qılıncıyam Xətəinin?
Parça-parça soyulsam da,
Haqq səsiyəm Nəsiminin?
Hansı haqla öyünüm ki,
Tərxanatək qalam vardır?
Qacarlara qan udduran
Şuşa kimi qalam vardır?
Necə yazım seyrə çıxıb,
Gözəllərin şux dəstəsi?
Yenə gəlir Qarabağdan
Xan babamın şikəstəsi?

Ana Vətən!

Sual çoxdur,
Suallara cavab verən
Bir ər yoxdur.

Bunun üçün
Bir oğultək öyünməyə
Birimizin haqqı yoxdur!
Nə qədər ki çəkilməyib
Göylərdən tüstü, duman
Birimizin öyünməyə
Haqqı yoxdur!
Nə qədər ki Xocalının
İntiqamı alınmayıb,
Torpağından qarı düşməən
Pərən-pərən salınmayıb,
Ermənistan çöllərində
Nə qədər ki
Həcər, Nigar gəzir üryan,..
Birimizin öyünməyə
Haqqı yoxdur!
Nə qədər ki məğrur Lacın
Təpələrdən qıya çıxmır,
“Məşhur Ağdam igidləri”
Didərgindir, haya çıxmır,
Qarakəndin səmasında
Nə qədər ki ölüm gəzir,
Dədə Şəmşir, Ələsgərin
Məzarları düşüb əsir,
Nə qədər ki alınmayıb
Axıdılan min qana qan,
Birimizin öyünməyə
Haqqı yoxdur, vallah, inan!
Nə qədər ki Göyçəm susub,
Kəlbəcərim qan ağlayır,
Füzulimin torpağında
“Şəbu-Hİcran...” qəm
bağlayır,
Birimizin öyünməyə
Haqqı yoxdur, vallah, inan!
Nə qədər ki öz yerimdən
Ayaq üstə durmağıma
yoxdur halım,

Nə qədər ki bu nisbətdə
yoxdur xalım,
Nə qədər ki perik düşüb
Kürd qardaşım Qubadlıdan,
Anam, bacım Zəngilandan
Birimizin öyünməyə
Haqqı yoxdur, vallah, inan!
Daşlarında özü bitən,
Nə mamıram, nə də otam.
Öz-özündən alovlanan
Nə qılıncam, nə də odam.
Haqqım yoxdur efir boyu
Haray çəkib oxuyum ki:
“Mən Nəbiyəm, Koroğluyam.
Azərbaycan oğluyam!”
Haqqım odur söyləyim ki:
Mən Nəbi yox, Koroğlu yox,
İki gözdən şikəst olmuş
kor oğluyam!
Haqqım yoxdur söyləyim ki:
“Mən bu yerin öz qızıyam!
Nigaram mən, Həcərəm mən,
Azərbaycan ulduzuyam!”
Haqqım odur söyləyim ki:
Nə Nigaram, nə Həcərəm,
Yol üstündə düşüb qalan
Bir qara daş, bir həcərəm!..

Ana Vətən!
Ancaq gəl ki,
Öyünürəm mən boş yerə.
Mənəm deyib Selcan xatun,
Banuçiçək
Söyünürəm mən boş yerə.
Yeri gəldi, gəlmədi heç
Dönüb Həzi oluram mən.
Tutuluram boş səmatək,
Gah boşalıb, doluram mən.

Yeri gəldi, gəlmədi heç
Mən qeyrətdən danışırım.
Öz-özümə coşub bəzən
Mən heyrətdən danışırım.
Yavaş-yavaş unuduram
Dünənimi, bu günümü.
Tikələrım ovulubdur,
Doğrayıram bütünümü.
Doğranıram ki, bölünüb
Muğan, Şirvan, Gəncə olum.
Doğranıram, bütöv ikən
Mən mərz olum, döngə olum.

Ana Vətən!
Az qalib ki,
Biz unudaq özümüzü.
Unudaq ki, xan, ağa, bəy
Necə ovub gözümüzü.
Az qalib ki, biz unudaq
Tarix boyu qırğınları.
Neçə dəfə soyqırımlar,
Neçə dəfə yanğınları.
Az qalib ki, biz unudaq,
Dünənəcən kim olmuşuq,
Neçə dəfə təpik altda,
Əzilərək biz solmuşuq.
Biz çoxumuz
Az qalib ki, manqurtlaşaq,
Çıxsın yaddan tariximiz.
Minilliklər arxasında
Düşmənimiz Keyxosrovsa
Alqış deyib əl çalaq biz.
Lap az qalib
Düşmənlərlə bir can olaq.
Sərvətini öz malıtək
Dəvələrlə sürüb getmiş
Ərəblərə sarban olaq.

Az qalıb ki,
“Qardaşımız” sultanların
Neçə dəfə torpağına,
soydaşına
Hücum etmiş ordusunu
biz unudaq.
Səlcuqların min məkrli,
Hiyləsini, qurğusunu
biz unudaq.

Ana Vətən!
Tarix boyu,
Özgələri ucaldaraq
Alçaldıq biz.
Çingiz xanın qoşunları
Sinən üstə od qalayıb.
Duz-çörəyi unudaraq
Pak suyuna qan calayıb.
Toxtamışlar, Teymurlənglər
Min yol səni çalıb-çapıb.
Quduz kimi gəlib-gedən
Parçalanmış hər tikəni
Bir-birindən ittək qapıb.
Bir qul kimi hərrac olub
Bazarlarda satılmışıq.
Qan əvəzi olub bəzən
Gah farslara,
Gah ruslara qatılmışıq.

Ana Vətən!
Tarix boyu
Kim bilir ki, nələr olmuş,
Nələr gəlmiş başımıza?..
Kimlər gəlib xəlvət bizim
Kül ələmiş gözümüzə,
Zəhər qatmış aşımıza?

Neçə dəfə hər qalada,
Tarixindən tarixinə
Yazan olub, pozan olub.
Vətənsizlər, didərginlər
Özlərinə yer etdikcə
Öz yolunu azan olub.

Ana Vətən!
Unutmuşuq
Qanla dolu tarixləri.
Unutmuşuq karvanların
Gücü çatmaz qəm, kədəri.

Neçə dəfə qan çilənmiş,
Üfüqlərin al rənginə.
Neçə dəfə matəm rəngi,
Köçmüş mahnı ahənginə.
Neçə dəfə
Qara rəngli mərsiyələr
oxunmuşdur...
Neçə dəfə
Pak, müqəddəs yaramıza
Düşmən əli toxunmuşdur...
Neçə dəfə düzəltmişik,
Şəhidlərçün biz xiyaban,..
Yoxsa bizi
Min sınağa çəkir dövrən?..

Ana Vətən!
Qardaş bilib dost dediyin,
Yaman hiylə qurdu sənə.
Düz yetmiş il inandığın,
Böyük zərbə vurdu sənə.

Etdi səni gülləbəran,
Torpağına axıtdı qan.
Oğulların getdi qurban
Kim havadar durdu sənə?

Arxa deyib durduğun kəs,
“Vay” səsinə verdimi səs?
Bu da olsun tarixi dərs,
O çaldığı Surdu sənə.

Ana Vətən!
İgidlərin şəhid oldu,
Qanlı Yanvar gecəsində!
SİNƏSİNİ SİPƏR ETDİ,
“Kommunistlər” küçəsində-
Qanlı Yanvar gecəsində!

Yer üzünə bildirdilər,
İnsan necə insan olur.
Azadlığın yollarında,
İnsan necə qurban olur-
Qanlı Yanvar gecəsində!

Göstərdilər çoxlarına,
Yaşamağın yollarını.
Dalğalanan bayraq kimi,
Qandallanmış qollarını-
Qanlı Yanvar gecəsində!

Bildirdilər varlıqara,
İnsan necə Günəş olur.
Ürəyində onun necə
Vulkan olur, atəş olur-
Qanlı Yanvar gecəsində!

Üfüqlərin boz rənginə
Qıpqırmızı qan çiləndi.
Cinayətdən dünya üstə
Elə bil ki su ələndi-
Qanlı Yanvar gecəsində!

Ana Vətən!
And içirəm mən adına,
Şöhlələnən hər oduna!
Azadlığın yollarında
Şəhid olmuş övladına!
Qaytarmasam torpağımı-
Mənə heç vaxt oğul demə!

And içirəm çörəyinə,
Baba dağın ürəyinə!
Namus, qeyrət rəmzi olan
Anaların örpəyinə!
Qaytarmasam torpaqamı-
Mənə heç vaxt oğul demə!

And içirəm qisas alım,
Düşməninə zərbə çalım!
Hər bir şeydən əvvəl bu gün
Budur mənim öz amalım!
Qaytarmasam torpağımı-
Mənə heç vaxt oğul demə!

And içirəm vüqarına,
Müqəddəs namus, arına!
Əcdadımın ruhu yatan
Babaların məzarına!
Qaytarmasam torpağımı-
Mənə heç vaxt oğul demə!

And içirəm mən duzuna,
Dədəm Qorqud qopuzuna!
Bayrağının üç rənginə,
Səkkiz guşə ulduzuna!
Qaytarmasam torpağımı-
Mənə heç vaxt oğul demə!

AZADLIĞA GEDƏN YOLLAR QAN İÇİNDƏ

*(19 yanvar 1990-cı ildə qurban getmiş
şəhidlərimizin əziz xatirəsinə.)*

Qulağıma bir səs gəlir
torpaq altdan.
Ürəyimi bir səs dəlir
yeddi qatdan.
Səmaları bürümüşdür
“Haray!” səsi.
İnsanlığı varlığından
edir tamam
“Ax!” “Vay!” səsi.
Dörd tərəfi qapqaradır.
Ağlım kəsmir bu havadan.
Qətran kimi ölüm yağır
damcı-damcı göy səmadan.
Qara kabus Bakı üstə
həyulətək dövrə vurur.
Su altında,
yer üstündə,
asimanda,..
Bir şəhəri
başdan-başa qırmaq üçün
hiylə qurur.

...

19 yanvar 1990-cı il
gecə qara,
gücə qara.
Yağır göydən
ağ qar üstə
qırmızı qan.
Gülləbəran atəşində
yanır hər yan...
Körpələrin tank altından
gəlir səsi...

Dondurmuşdur varlıqları
Ölümlərin buz nəfəsi.
...Avtomatlar şaqqıldayır
şaraq-şaraq.
Boşaldılır minamyotlar
daraq-daraq.
Güllələnir binalar da,
divarlar da,
Güllələnir oğul üçün
ağı deyən analar da.
Narın-narın səpələnən
Dümağ qar da güllələnir.
Canlı-cansız hər nə varsa,
kaman, tar da güllələnir.
Bütün şəhər düşmən olub
güllələnir...
Hər küçədə, hər döngədə
ölüm gəzir,
asimandan qan ələnir.
Qara kabus
qıcadaraq dişlərini
gəzir ev-ev.
Hər ölümdən ləzzət alır,
o çəkir kef.
Harda olur qan göllənir,..
qan lillənir...
Fəryad səsi,
imdad səsi
büllənd olur
İlahinin məkanına.
Ürək dözmür, parçalanır
bir şəhərin haray çəkən
bu anına.

...

Vaxt dayanıb,
keçmir gecə,
keçsin necə?

Məhvərindən polad oxu
sınıb bəlkə,
Bəlkəsiz də sınır vallah,
bu ünlərdən,
dügünlərdən
olar vallah,
qəlpə-qəlpə,
tikə-tikə.

...Vaxt dayanıb,
keçmir gecə,
keçsin necə?

Necə açsın qara rəngli
gündüzünü?

Necə açsın səhərlərə
bu gecənin iç üzünü?

Vaxt dayanıb,
keçmir gecə,
keçsin necə?

Heyrətindən donub qalıb,
yer fırlanmır.

Lövbərini limanına
salıb burda

Xəzər kimi dalğalanmır.

Keçmir gecə,
keçsin necə?...

Kim dözəcək nalələyə
səhər-səhər?

Hansı qəlbi didməyəcək
bu qəm kədər?

...

Gəmilərin fit səsindən
mavi Xəzər
müdhiş-müdhiş uğuldayır.
“Bi-bi-si”lər, “Azadlıq”lar,..
“Qara Yanvar ” gecəsindən
Yer üzünə xəbər yayır:

“Bakı yanır!”
“Bakı yanır!”
“Alov tutub hər yan yanır!”
“Güllələnir hər kim dinsə,
Güllələnir olsa kimsə!”
“Bakı yanır!”
“Bakı yanır!”...
Bu xəbərdən neçə-neçə
ürək susur, qəlb dayanır.
Haray çəkir Mirzə Xəzər:
“Yanır Xəzər!”
Haray çəkir yer üzündən
neçə heyət:
“Alovlara bürünmüşdür
Bibiheybət!”
Yayıldıqca bu xəbərlər
həyəcanla,
Suvarılır burda torpaq
qızıl qanla.
Kimlər isə bu xəbərdən
sevinərək rəqs eləyir,
çalır çəpik:
Nəşələnib gülüşürlər
bir-birinə baxıb bic-bic:
“Bakı yanır!”
“Bakı yanır!”
Çoxlarının ürəyinə
dolur nifrət.
Dünya məətəl qalıb buna
Edir vallah, böyük heyrət!

...

Həmin gecə Moskvada
məclis qurub
Rus adına ləkə olan
neçə “ruslar”, neçə “yanlar”.
Axıdılıb burda qanlar.

Həmin gecə Moskvada
badələri qaldıraraq,
sağlıq deyib qarbaçovlar.
Burda yağıb qırmızı qar.
Həmin gecə
 bu dəhşəti,
 bu vəhşəti
törədənlər deyib-gülüb.
Burda isə bir məktəbli
 “Ana!..” “Ana!..”
 deyib ölüb.
Əmr eləyib həmin gecə
Axçılərin qucağında
 nəşələnən
 xumarlanan
Qarbaçovlar Moskvadan:
Gərək yansın başdan-başa,
Külə dönsün Azərbaycan!
Odlar yurdu bir gecədə
alov tutub şölələnsin!
Böyük-küçük,
körpə-cavan
rəhm etmədən güllələnsin!

...

Hücum çəkib
 zəhərlənmiş,
 iynələnmiş,
 manqurtlaşmış
 ordusuyla
ağasına qulluq edən
 bakatinlər,
 yazovlar da.
Bakı yanıb gecə vaxtı
 alovlarda...
Həmin gecə
uğuldadı tank, be-te-er
 titrədi yer.

Həmin gecə
kinayəli gülüşlərlə
dedi düşmən:
“Azadlıqımı istəyirdin,
gözəl Bakı?
İndi, buyur,
sən cavab ver!”

O gecə yazıldı
XX əsrin
ən böyük harayı.
19 yanvar 1990-cı il
təzə ilin ilk ayı.

O gecə bilindi
XX əsrin
illər içərisində yeri.
Yazıldı tarixə,
daşlaşdı.
19 yanvar 1990-cı il
qarlı qış gecələrindən biri...

İri çaplı pulemyotlar
sınağını burda keçdi.
Bir millətin soykökünü
kəsmək üçün
gözəl Bakı, səni seçdi.
İllər ilə inandığın, güvəndiyin
vəhşiləşmiş, quduzlaşmış
“Qızıl Ordu”,
Bir gecədə
qızıl-qızıl güllələdi
bütün yurdu.
Güllələdi
eynanında paltar sərən
qadınları.

Güllələdi məsumları,
qocaları,
xatınları.
Güllələdi ağızlarda
“Ana”, “Vətən” sözlərini.
Körpələrin süngü ilə
Ovub tökdü gözlərini.
İki qaşın arasına
atdı güllə,
Uçur bir qol,
Havadadır, bəlkə hələ...
Yarasına çönüb baxıb
ölənlər var.
“Burax ölüm, ana!”- deyib
dişlərini bir-birinə
möhkəm sıxıb
ölənlər var..
Ölənlərin
Dayanmışdır beyinləri,
Döyünməyir ürəkləri.
Yaralanmış,
parçalanmış cəsədləri
damcı-damcı
qan axıdır.
Ölməyibdir arzuları,
istəkləri...
Hünərin var
tab ver görək!
Hünərin var
bu dəhşətə dözsün ürək!
Çoxlarının itkin düşüb
oğulları,
ataları,
balaları.
Çoxlarının
bu dünyaya gəldiyi gün
göydən deyil,
yerdən gəlib bəlaları.

Meyitxana otaqları
dolmuş tamam ağzınacan.
Çoxu hələ soyumayıb,
 imistidir,
 verməyib can...
Meyitlərin arasından
ata gəzir öz oğlunu,
oğul gəzir atasını.
Ana “Bala!” “Bala!” -deyir,
bala gəzir anasını.
Bax, budur
XX əsrin zirvəsi.
19 yanvar 1990-cı il
“Qara Yanvar ” gecəsi!
Budur XX yüzilliyin
19 yanvar 1990-cı il
təzə ilin ilk ayı!
Xalqa verdiyi ilk sovqat,
 hədiyyə-qan
qazandığı nifrət payı!

...

Səhərə yaxındır;
Hələ ala-toran heç çəkilməyib.
Qərənfil yağışı yağır,
elə yağış ki,
örtür qan üstünü
qıpqırmızı gül.
Elə yağış ki,
dünya, bəlkə bünyad
olandan bəri,
heç yerdə bu qədər
 gül əkilməyib.
Örtür qan üstünü
 qırmızı bir tül.

Səhərə yaxındır;
Qış günü, soyuq yanvar gecəsi,
Bakıda qərənfil yağır,
qar yox.
Ürək lazımdır, dözsün,
partlamasın
Dursun əvvəlkitək tox.
Yox,
dözməz buna hər qəlbi kövrək.
Qış günü,
doğrudan lap möcüzədir,
yağıb Bakı üstə
ancaq gül, çiçək!

Səhərdir;
dan yeri nə yaman qızarıb,
bozarıb, ALLAH!
Elə bil üfüqlər, asiman
mis məcməyidir
Şəhid qanlarıyla közərib, ALLAH!

...

Şərqi göylərində ocaq qalanıb,
Hər tərəf bürünüb alov içində.
Bəlkə, bu ilğımdır görünür mənə
Başqa bir ahəngdə, başqa biçimdə.

Sən böyük Allahın qüdrətinə bax,
Yeri köçürtmüşdür göyün üzünə.
İnsan, əməlini görüb utansın
Bir baxsın doyunca özü-özünə.

Sən böyük Allahın qüdrətinə bax,
Gör nəyə qadirdir bizi yaradan.
Əridib gecənin qaranlığını,
Ayırıb al rəngi qatı qaradan.

Sən böyük Allahın qüdrətinə bax,
Şəhid qanını
qatıb dan yerinin mavi rənginə,
Dünya baxıb görsün, Bakı çəkib nə?

Ağladı göylər də bu qış günündə,
Göz yaşı qan üstə çiçəyə döndü.
Yağdı narın-narın ətirli yağış,
Hər damla çırpınan ürəyə döndü.

Yuyuldu yollarda tökülən qanlar,
Qərənfil ətrinə qarışdı getdi.
Qarlı döngələrdən, daş səkilərdən
Qarışdı sulara qan, daşdı getdi.

Qara buludların boşaldı qəlbi,
Şəhidlər göründü səma fonunda:
Göründü Koroğlu,
Nəbi,
Qazan xan
Qəzəb paltarında,
nifrət donunda.

Göründü şəhidlər göy qurşağında,
Dünya heyran qaldı bu əzəmətə.
Durna qatarıtək sıralandılar,
Qovuşub getdilər əbədiyyətə.

...

...Azadlıq meydanı,
Gəlir axın-axın,
dəstə-dəstə
insanlar bura.
Heyrətdədir Xatın,
Kərbəla,
Xerasima,..
bütün vaxtlar,
zamanlar bura...

Bu gün şəhidlərlə
burdadır vida.
Burdadır nəhayət,
özünü dərk edib
qurban gedən
İgidlərlə son görüş,
əlvida...
İnsan dənizinin yoxdur
ucu-bucağı.
Sahilsiz okeana dönüb
bu gün
bu meydanın qucağı.
Elə bil ümmandır izdiham
dalğalanır,
Hər dalğasında
qəzəb, kin.
Hər dalğasında
alovlanan bir nifrət
parlayır min-min.
Bir yanda da şəhidlər
qoyulubdur yan-yana
on-on,
alay-alay.
Bir yanda da şahidlər
danışır yana-yana,
Heyrətindən göylərdə
donub vallah,
Günəş, Ay.
Bir yandan da meydandan
azan səsi yüksəlir.
Bu səs insan bəğrini
neştərtək dəlidir.
Gəlinlərin gözündə
Yaş donub gilə-gilə.
Analar özlərinə
Gələ bilməyib hələ.

Atalar ürəyində
səssiz-səssiz ağlayır.
Körpələrin duruşu
sinələri dağlayır.
Hər evin fəsadından
sallanıb
qapqara bayraq.
“Oğul!” “Oğul!” deməkdən
kösöv olub dil-dodaq...
Musiqi də səslənir
bir yandan aram-aram.
Sızıldayır bağrında
üstü qaysaq tutmamış,
dönə-dönə vurulmuş,
daşlaşmış
neçə yaram...

Budur XX əsrin
19 yanvar 1990-cı il
gecə səsi.
“Ordumuz” Bakıda
fəciə törədib,
yerindəcə güllələyib
hər kəsi.

Budur XX əsrin
gələcək nəsillərə
yaddaşı.
19 yanvar 1990-cı il
yetmiş il aldanılmış,
mənliliyi tapdanılmış
bir xalqın oyanışı!

...

İzdiham dəniztək
dalğalanır içindən
yavaş-yavaş.

Heç kəs daha sızlamır,
dik tutub başını
 qəzəbdən,
 nifrətdən,
 gözlərdə,
 baxışlarda
quruyubdur yaş...
Bir qürur da da oxunur,
duruşunda hər kəsin.
Səslənir bir mənlik,
 bir oyanış
uçuşunda hər səsin...
Bürüsə də üzləri
 bu gün dərdli,
 kədərli bir yas.
Parıldayan gözlərdən
 oxuyuram,
 duyuram
Alınacaq bir qisasa
 min qisas!

...

Azadlıq meydanından
qaldırılır tabutlar.
Yerdə heç kəs ağlamır
vüqarla durub,
Göydə xıslın-xıslın
gözün sıxır buludar.
Böyük bir şəhər
üz tutur xiyabana,
içindən yana-yana.

Təmkinlə,
 qürurla,
 sükutla
Şəhidlər gedirlər
inamla, addım-addım

bir sonsuz əbədiyyətə.
İnsan vurulmaya bilmir,
qalır baxa-baxa,
maddım-maddım
bu pak qüdsiyyətə.

Şəhidlər gedirlər...
Hər dəstənin önündə
bir gecədə saçları
tamam ağarmış ana!
Şəhidlər gedirlər,
alnıaçıq, üzüağ
onlar üçün salınmış
ən gözəl xiyabana.

Gedirlər
ışığı saça-saçı.
Gedirlər
milyonların çiyində,
ən parlaq səhərlərə
yol aç-aça.
Gedirlər
amalı aydın,
məqsəd aydın
insanlığı
tarixlərə aparmışlar.
Səadəti, azadlığı
İmperiya caynağından
qoparmışlar.

Şəhidlər gedirlər...
Dallarınca gedir kütlə
yığın-yığın.
Gedir Bakı
axın-axın.
Göylər lal-dinməz,
Yerdə ildırım çaxır.

Qərənfilin sel işığı
düşür meydandan xiyabana,
İndi yer göylərə yox,
göylər yerə baxır.
Yeriyir bütün Bakı
əllərində
qərənfildən-od tutub
bu son görüş anına.
Yatmış pələng oyanıb,
yeriyir Azərbaycan.
Üzündə qürur, kədər
içində qasırğa, tufan.
Gedir xalq
əvvəllər də salınmış
bu qədim xiyabana.
Gedir,
aparır şəhidlərini
təkrarlanan tarixlə
dəfn etsinlər yan-yana...

Acı həqiqət oldu,
19 yanvar 1990-cı ilin
qışı,
yazıldı tarixə
1905,..15,..18-lə
yanaşı.
Bu günsə,
xalqımın bu oyanışı
yer üzünü dolaşır
qitə-qitə,
ölkə-ölkə.
Köləlik zəncirini
qırıb atdı, halqa-halqa,
tikə-tikə...

...

Xiyaban...
Sükut...
Son mənzil...
Hər məzar üstündə
yanır qərənfil!

Mənlük,
Əzəmət,
Qürur
Hər məzar önündə
qarovul durur!

Ucalıq,
Məğrurluq,
Heyranlıq
Hər məzar önündə
baş əyir bir anlıq!

Dünyanın gözlərində
sual,
üzündə heyrət.
Düşünür: “Sən əzmə,
dözümə bax
əyilməyib, sınmayıb
necə durub bu millət?!”...

Bu gün kimə baxsan,
duruşunda dağ təmkini,
ürəyində fırtınalı
vulkan yatıb.
Düynlənmiş qaşlarında
tarix özü,
gözlərində qasırgalı
zaman yatıb.
Kimə baxsan dayanmışdır
sərt qranit qaya kimi.

And,
İntiqam nidaları
bir bayraqtək dalğalanır
ulduzlara, Aya kimi.

And,
İntiqam,
Qisas
parıldayır bəbəklərdə.
Axıdılan nahaq qanlar
şimşək olub
çaxır bu gün ürəklərdə.

...

Müstəqillik,
İstiqlal,
Azadlıqçün
qurban gedən canınıza,
küçələrdə mirvaritək
səpələnən qanınıza
and içirik:

Yaşayacaq əməliniz
Hər ürəkdə amal kimi!
Bu narahat dünyamızda
qalib gələn kamal kimi!

Hər arzunuz, istəyiniz
Günəş olub nur yayacaq!
Ziyarətə gələn hər kəs
Sizi müdrik, pir sayacaq!

Şərqin qızıl tarixində
qalacaqsız yaddaş kimi!
Hər bəbəkdə parıldayıb,
donub qalan bir yaş kimi!

Rahat yatın, düşmənlərdən
alınacaq torpağımız!
Azərbaycan səmasında
bərq vuracaq bayrağımız!

Siz qurtuluş, azadlığın
carçısı yox, özüsünüz!
Azərbaycan-Od yurdunun
bu dünyaya sözsünüz!

Mayak olub yanacaqsız,
sinəsində zamanların!
And yerinə dönəcəksiz
Siz gələcək insanların!

İnsanlığın, ucalığın
əyilməzlik rəmzisiz xas!
Hər kim olsa alınacaq
bir qısasa min bir qisas!

Rahat yatın, əzizlərim,
ruhlarınız sakit olsun.
Məzarınız əbədilik
gül-çiçəklə, nurla dolsun!

HACI

(1997-ci ilin sentyabr ayında İsmayılı rayon mərkəzinə hüziərə gedərkən Şirəxanı meşəsində 7 gün 7 gecə azıb qalmış Hacıbala Xəlilova ithaf edirəm)

Hacı eşitdi ki, dağdan enəndə
Ziyarət edənlər tufana düşüb.
Qırılan da olub, ölən də olub
Zəvvarlar çox güclü borana düşüb.

Bir də eşitdi ki, hava gəmissi
Çətinliklə enib Babadağına
O götürmüş yerdən cənazələri,
Ana dözməmişdir bala dağına.

Hələ üstəlik də Hacı eşitdi
Ölənlər onunla qohum olurlar.
Nazim oğlundadır onların qızı
Bu acı xəbərdən tutmadı qərar.

Dumanlı bir gündə bazar axşamı
Rayon mərkəzinə tələsdi Hacı.
Oğlu Zaman ilə evdən çıxanda,
Həyat yoldaşına baxdı qıyqacı.

...

Səhərdir. Göz-gözü gürmür dumandan,
Hava kisənəyir, yollar nəmişdir.
Duman dənizində üzüyüxarı
Yol getmək, doğrudan, müşkül bir işdir.

Hacı da üz tutub dağlara tərəf,
Kim bilir taleyi nələr yazacaq?
Yollar ayrıcında o öz oğlundan
Dinmədən ayrılmış, bəlkə, azacaq.

O gedir dağlarla rayona tərəf,
Yollarda bir qorxunc vahimə də var.
Yaylaqlar o qədər qorxuncdur, vallah
Ulaşır yalquzaq, səpələnir qar.

At yüklü olsa da, düz gedir yolu,
Arabir şəkləyir qulaqlarını.
Meşədə nə isə baş verəcəkdir,
At görür, deyəsən, “qonaq”larını.

At yolu düz gedir, ancaq bir bax ki,
Sallayıb o yazıq qulaqlarını.
Deyirəm, illər də işini görüb,
qoca da
Basıb göz üstünə öz papağını.

Keçir yaylaqları, aşır gədiyi,
burada,
Sırsıra bağlayıb qırovdan otlar.
Nə yaxşı bu yolla çox gedib kişi,
yoxsa
Nabələd yolçunun ürəyi partlar.

Meşə.

Şirəxanı.

Yol cığırlardan,
Sıx duman içində daha görünmür.
Bu yolu bu qoca yüz yol getsə də,
Cığırda çaşıbdır.
Duman lövbər atıb, daha sürünmür.

Elə bil bu meşə sonsuz dənizdir,
Qoynunda atlını hey atıb-tuttur.
Duman bu dənizin dalğalarıdır,
Atlı sularına gəmi tək batır.

Elə bil hər ağac yas içindədir,
O da öz dərdini gizli saxlayır.
Ulu təbiətin işinə bir bax,
Qoca yolçunu da burda yoxlayır.

Elə bil əridib qurğuşun kimi,
Töküblər dumanı yola, irizə.
Yarpaq da tərənəm, meşə lallaşmış,
Budaqlar az qalır soxulsun gözə.

At gedir,
Hacıya elə gəlir ki,
Azmışdır bu qalın orman içində.
Ona elə gəlir tufana düşüb,
Üzür bir sahilə ümman içində.

Keçib noxtasından yapışır atın,
Deyir ki, heyvandır, o, yoldan çıxar.
Başqa səmtə gedər bu lal meşədə,
Qalaram kimsəsiz, evimi yıxar.
Paltarım da olub başdan-başa nəm,
Hüzürdən qalaram, bazar cəhənnəm.

Hacı çaşbaş qalıb cığır başında
Bilmir hansı yolla irəli getsin.
Atın da başını buraxmır ki, o
Burda atın özü yol təyin etsin.

Amandır, ay Hacı, bir bax tələsmə
Sürmə ayrı yolla vəfadarını.
O, dilsiz-ağızsız heyvan olsa da
İtirmə yanında etibarını.
Qoymamışdır səni çətində, darda
O hər an sənə yoldaş olubdur.
Koroğluya Qırat, Nəbiyə Boz at
Düşmən qabağında qardaş olubdur.
Sürmə ayrı yolla atını, dayan,
Burax noxtasını, sən arxadan gəl.

Bu yolla bir dəfə o at gedibsə,
Düz gedər, o azmaz bil ki, əlbəəl,
Sürmə bu yol ilə atını, qardaş,
Dartma noxtasını, incitmə onu.
Bu cığır dərəyə gedib dirənir,
Orda da qurtarır bu yolun sonu.
Maral da, cüyür də, qonur ayı da
Su üçün enirlər dərəyə burdan.
Yaxşı bax, a yolçu, sən irizlərə
Ovçular da gedir bərəyə burdan.
Ay Hacı, bir dayan, sürmə atını
Axı getdiyın yol el yolu deyil.
Özündə qaya var, dağ var, dərə var
Bu yol ki gedirsən, ay Hacı qardaş,
Kəndə gedən yolun düz qolu deyil.

Atlı sürdü atını,
Düz yol arxada qaldı.
Duman gördü işini,
Yolçunu tora saldı.

Yıxılmış ağacları,
Atlı keçdi birtəhər.
Ağır yükün altında,
Dərəyə endi kəhər.

At su içdi. Qəfildən
Çubuq dəydi dalına.
O hoppandı. Kol-kos da
Yapışmışdı yalına.

Daş-kəsəkli cığırla
Kəhər qalxa bilmədi.
Yuvarlandı dərəyə.
Beli sındı, ölmədi.

At da qaldı dərədə,
Neyləyəcək bəs Hacı?
Bu müdhiş mənzərəyə
Baxırdı acı-acı.

Açdı atın yükünü,
Dünya itdi gözündə.
Parladı göz yaşları
Saqqalında, üzündə.

İnildəyən kəhərə,
Hacı son dəfə baxdı.
Onun məlul duruşu
Qəlbi yandırır-yaxdı.

...

Hacı düşündü ki, bayır axşamdır,
Gedim Talıstana bacanaqgilə.
Sürünürdü,
yolu da o tez itirdi.

Tərləndi
Axdı dabanından tər gilə-gilə.
Daldan o kişnərti eşitdi bu vaxt,
Sanki at deyirdi:
-Sən nə edirsən?
Məni bu halımda tək qoyub burda,
Bir söylə, bir söylə, hara gedirsən?

Hacı sürünürdü kolluqlar ilə
Elə bilirdi ki, yolu düz gedir.
Çoxdan gün batmışdı qalın meşədə
Onu kişnərti də narahat edir.

Bir azdan qarışdı meşədə səslər,
Hacının canını vahimə aldı.
Yox, gedə bilmədi o, Talıstana
Özünü bir ağac koğuşuna saldı.

...

I gecə

Duman.

Qalın meşə

Ulartı səsi.

Tükləri ürpədən kişnərti səsi.

Üstəlik ayının mırıltısı da,

Suyun axıb gedən şırıltısı da...

Çox səslər qorxutdu bizim yolçunu,

Deyəsən, anladı o öz suçunu.

Yalvardı Allaha:

-Pənahım ol sən.

Bu müdhiş gecədən qoy qurtarım mən.

Yalvardı Əliyə, on dörd məsumə

Yalvardı

On iki imamın saf qüdrətinə

Yalvara-yalvara qurban götürdü

Tanrının eşqinə, məhəbbətinə...

II gecə

Gündüz yazmayıram nələr olubdur,

Neçə yol

Hacının qəlbinə kədər dolubdur.

Acılığı bir yana, o, susuzluqdan

Dərd çəkmiş,

bədəninə işləməmiş qan.

Onun dodaqları çat-çat çatlamış

-Su! -Su!

Söyləməkdən dili partlamış...

Tale yazısını bir kimsə bilməz,

Onun da ömründə bunlar var imiş...

Yenə qorxunc gecə, yenə o koğuş,
Arabir ulayır yaxında bayquş.
Yalquzaqlar gəzir meşə içində.
Ürpəşir “div canı” şüşə içində.
Hacı nəfəsin də çəkməyə qorxur,
Bir büt tək yerində qalib duruxur.

Qəlbində yalvarır o tək Allaha:
“Kömək ol, ay Xuda, çıxım sabaha.
Dünyanın sahibi bir ancaq sənsən.
Sənin qüdrətinə inanıram mən.
Yalvarıram sənə, kömək ol, Xuda.
Kömək ol, qoy məndən sovuşsun qada”...

Ötüb keçdi yenə bir müdhiş gecə,
Hacının gör halı olmuşdur necə?
Beləcə gecələr çox ötüb keçdi,
Bir tək Allah bilir Hacı nə çəkdi?

...

Zaman elə bildi onun atası,
Nəvəsi Sübhanın yanına düşüb.
Nazim elə bildi onun atası
Bəlkə də, Orxanın yanına düşüb...

Onlar bilmirdilər azıbdır kişi,
Qalın bir meşədə duman içində.
Kəhərin dərədə bitibdir işi,
Hacı da qalmışdır orman içində.

...

Hüzür sahibinin gözü dörd olur,
Qalır yaddaşında “Rəhmət” deyənlər.
Baxıb qardaşlara baş tərpedirdi
Hətta gizlin-gizlin çörək yeyənlər.

...

Artıq dözəmmədi Zahid də kənddə,
O, qartala dönüb rayona uçdu.
Gəldi yas yerinə girib içəri
-Bəs atam hanı?-deyə soruşdu.

Zaman düşünürdü “Dönübdür kəndə”,
Nazimin xəyalı min yerə uçdu.
Yeddi gün ac-susuz qalmaz ki, insan...
Zahid sızlayaraq onları qucdu.

Elə bil məclisə su səpələndi,
Dərd üstə bir dərd də yükləndi, demək.
Eşidən bir daha köksün ötürdü,
Soyudu süfrədə qoyulan yemək.

Qoşulub Zahidə Zamanla Nazim
Üç qardaş tələsik kəndə getdilər.
-Bu gün Hacı itib düz yeddi gündür.
Bütün kənd əhlinə elan etdilər.

Toplaşıb camaat yola düzəldi
Çörək götürən kim, məşəl tutan kim?
Qızlar, gəlinlər də yığıldı tamam,
Həyət süpürən kim, başın qatan kim?

Kişilər doluşdu qalın meşəyə,
Hər yerdə başlandı böyük axtarış,
-Hacı tapılmadı, -söyləyirdi el,
Havalər sərt keçir yaxınlaşır qış.

Hər kosu, hər kolu yoxlayırdı xalq,
Dərin dərələrə endi Hacı.
Gördü ki, Kəhəri yemiş vəhşilər,
Onun təkçə qalmış quyruğu, yalı.

Bildi ki, Hacı da buralardadır,
Yəqin gizlənmişdir, o, vəhşilərdən.
Əgər o sağdırsa, hay verəcəkdir,
Onu qoy çağırım üç-dörd ağız mən:
-Hacı hooy! Hacı hooy!
-Hardasan? Cavab ver!
-Hacı hooy!

Səs dəydi Hacı'nın qulaqlarına,
Sönmüş gözlərinə işıq da gəldi.
Su üçün ürəyi qabar atsa da,
Bildi ki, axtaran onu bir eldi.

Gücünü toplayıb bərkdən qışqırdı:
-Burdayam, bu-r-da!
-Əyə, harada?
-Bu-r-da-yam. Bu-r-da!

Hacalı bilirdi yolu, irizi
Yaxşı bələd idi o, bu meşəyə,
Yetirdi özünü bizim Hacıya,
Gördü ki, o dönüb bumbuz şüşəyə.

Çağırıldı.
Kişilər toplaşdı bura
Ona bir armud da soyub verdilər.
Qayıtdı həyata Hacı təzədən,
Deyirəm: -Yaxşı ki, ellər birdilər.

Bir dəri, bir sümük qalmışdı Hacı,
Ona çörək vermək çox qorxuludur.
-O, yol gedə bilməz, tutun qolundan,
Çox da ki, danışır, o, yuxuludur.

Çuxura düşmüşdür onun gözləri,
Dili dodağı da qabar-qabardır.
Ölüm bir yel kimi əsmiş üstündən,
Bu saat qəlbinə bu dünya dardır.

Kimsə təmizlədi daşlı cığırı,
Kimsə də Hacıyı qucağa aldı.
Elin düz yoluna çatana kimi,
Hacı qucaqda da xəyala daldı.

Göründü gözüne mavi mələklər,
Hətta cəhənnəm də, Qır qazanı da.
Göründü büsbütün o görünməzlər
Günahın yazanı həm pozanı da...

Yollar ayrıcında bir az dayanıb,
Hacı bağlandı atın üstünə.
Üç yol dəyişildi yaylağa kimi,
Qələm də acizdir, Hacı çəkdi nə?

O
Hər dəfə söylədi:
-Tək qoyun məni,
Siz gedin, yaylaqlar vətənim olsun,
Qoy ruhum dincəlsin uca dağlarda
Vəhşilərə qismət bədənim olsun.

Bir tikə Hacıya çörək verdilər,
Hər dəfə dinəndə o öz-özündən.
Gələn kişiləri acılısa da,
Heç kəs incimədi onun sözündən.

Kişini qoydular hamar xizəyə
Rahat olsun deyə lap uzatdılar.
Çox çətin sürdülər üzü aşağı,
Axırı ki, gəlib evə çatdılar.

...

Arvadlar başqa cür gözləyirdilər,
Hətta xıslın-xıslın söhbət də oldu.
Qocalar yanında bardaş qurdular
Evi gah boşaldı, gah da ki, doldu.

Eşidən, tanıyan axışdı, gəldi
Hacının halını xəbər almağa,
Adamlar bir yandan gəlib gedirdi,
Çünki yer yox idi qonaq qalmağa.

Cavanlar o gecə yeyib içdilər,
Hətta “Şirin su da” çıxmadı yaddan.
-Allah gün qoymuşdur, Hacı yaşayır,
Çoxu söyləyirdi düz etiqaddan.

Vaxt ötdü Hacının halı dəyişdi,
Qurban da kəsildi, ayağa durdu.
Çoxdan çəkilməmişdi duman meşədən,
Köhlən ölən yerə o, baş da vurdu.

...

Deyirəm dünyanın işinə bax ki
Heç kəsin həyatda yaşı bilinmir.
İnsan nələr çəkir bu kainatda
Nələr çəkəcəkdir başı, bilinmir.

Hələ baş açmayıb ondan bir nəfər,
Bəzənib, düzənib hazırdır yəhər.
Oturmaq istəyən olur birtəhər
Göz yaşı bilinmir, qaşığı bilinmir.

Qərribə işləri çoxdur fələyin,
İstəyi bilinmir heç bir ürəyin.
Deyirəm sinədə hər bir diləyin
Axırına çıxan naşığı bilinmir.

Taleyin yazısı çoxdur, deyəsən
Atdığı kamandır, oxdur, deyəsən,
Heç ona bənzəri yoxdur, deyəsən,
Zəhəri, şərbəti, aşığı bilinmir.

Heç kəs öyünməsin öz şöhrətiylə,
Hər yanı titrədən öz qüdrətiylə
Aləmə səs salan var-dövlətiylə
Harda yonulacaq daşı, bilinmir.

...

Dağıldı Hacınnın evi, büsatı,
Çıxdı əllərindən Mirvarisi də.
Görünməz illərə, aylara qaldı
Pul yığıb aldığı xoş incisi də.

Dəyişdi qardaşı öz dünyasını
Nə fərqi, ya kiçik, ya böyük olsun.
Dünyamız doğrudan çox qəribədir,
Kaş onun fırlanan planı dolsun.

Siz deyin, bəs indi Hacı neyləsin?
Oturub həyətdə fikrə dalıbdır.
Həyatda o qədər işlər olur ki,
O yazıq indi də çaşbaş qalıbdır.

Nəhayət, yerindən duraraq Hacı
Deyir ki, həyatım hələ öndədir.
Tale yazısını necə yazacaq?
Onun bəxt ulduzu həmin gündədir.

FƏRİDƏ

Axşamdan danışıb sözbir olanlar,
Obaşdan mindilər UAZ maşına.
Babanı ziyarət etsinlər deyə,
Üz tutub getdilər dağlar başına.

Hərənin qəlbində bir arzu, istək
Hər kəs niyyətindən açmışdı söhbət.
Baba qüdrətindən danışib bir-bir,
Nə qədər böyükmüş, vallah məhəbbət!

-Mən əhd eləmişəm: Hər il Babanı
əlli yaşımadək ziyarət edim.

-Qəbul olunsun!

-Mən əhd eləmişəm: Baba dağına
cəbhədən salamat qayıdıb gedim.

-Qəbul olunsun!

-Mən əhd eləmişəm: Xəstə qızım
dolanaq Babanın biz dövrəsinə.

Ayaqyalın gedək, başaçıq gedək,
O da şəfa versin öz nəvəsinə...

-Qəbul olunsun!..

Sadə ürəklərin arzusu min-min,
Üz tutub getdilər dağlara sarı.
Ey böyük Tanrı, qəbul elə sən,
Pöhrə tək göyərən bu arzuları.

...

Hələ alatoran heç çəkilməmiş,
Maşın Qurbangaha çatıb dayandı.
Yol boyu arada mürgüləyənlər,
Maşın dayanan tək bir-bir oyandı.

Cavanlar irəli düşdülər burda,
Hər kəs Allah!-deyib yola düzəldi.
Keçdilər Mıxtökən, Səbətkeçməzi,
Arzuya can atmaq necə gözəldi!

Açdı Fəridə də baş yaylığını,
Dedi ki, əhdimə əməl edirəm qoy.
Qızı Fərqiyyənin tutdu əlindən,
Söylədi: -Gəl gedək, sağal, sən at boy.

...

Yola düzəldilər tez ayaqyalın,
Qalxdılar döşlərlə üzüyuxarı.
Düşdülər dumana, çənə, çiskinə,
Allah, zəvvarlara kömək ol barı...
Allah, zəvvarlara kömək ol barı...

Duman dərələrə elə yatıb ki,
Elə bil qaynaqla pərçimlənibdir.
Daranıb dağların döşləri üstə,
Yığılıb üst-üstə əlçimlənibdir.

Elə dolaylarla qol-boyun olub,
Sanki həsrətlilər qucaqlaşdır.
Hicranın əlindən qaçıb elə bil,
Vüsala çatıbdır, ocaqlaşdır.

Deyirlər: “Kor olur məhəbbət gözü.”
Sevənlər hesabın bundan aparsın.
Görən, hansı qüvvə tapılar, Allah,
Ana qucağından bala qoparsın.

Dənizlə dağların yeri səhv düşüb,
Dağların boranı dumanlarıdır.
Böyük hay-harayla axan çayları,
İçində çağlayan tufanlarıdır.

Hər keçid, aşırım, çılpaq qayalar,
Duman dənizində qorxunc dalğadır.
Hər tərə, hər yamac, dibsiz dərələr
Şahə qalxıb-enən bir qasırgadır.

Duman dərələri elə tutub ki,
Yol-iriz görünmür, hər tərəf itib.
Nabələd yolçuya elə gəlir ki,
Dünyanın axırı burdaca bitib.

Çaşıb duman dedim, bağışla, qardaş,
Bu ki təbiətin sinə ahıdır.
Dolub dərələrin dibsiz dibinə,
Dağlar bu ahlının qibləgahıdır.

Bəlkə, bu Babanın köksüdür elə,
Ötürüb bildirsin qocalığını.
Köksünü, ahını duman edib ki,
Tanıtsın dünyaya ucalığını.

Bəlkə, Yer üzündən bütün dumanlar,
Ziyarətə gəlib Baba yurduna.
Yolları tanıyıb bilmədiyindən,
Dönüb dərələrin bomboz qurduna.

Uçur buludlar da sonsuz fəzada,
Sızıb dişlərini dodaqlarına.
Elə tökübdür ki qaşqabağını,
Hələ qan da sızıb yanaqlarına.

Ağarır, bozarır öz hikkəsindən,
Çaxır şimşəklər də qanlı gözündə.
Dərələrdə yatan qan qardaşının
Görür günahını ancaq gözündə.

Örtülür hirsindən göz qapaqları,
Dişlər kilidlənir biri-birinə.
Dünyanın qəribə işləri çoxdur
Buludlar ağlayır duman yerinə.

Bir göz qırpımında çaxır şimşəklər,
Dəyişir büsbütün halı dağların.
Elə tufan qopur, boran başlayır,
Tökülür dəyməmiş kalı dağların.

Başlanır dağlarda qiyamət günü,
Vurur zirvələri qoşa ildırım.
Qayalar özündən bölünür iki,
Sinəsi, yaxası hey şırım-şırım.

Elə qəzəblənib, elə hirslənib,
Elə bil dünyanın məşhər günüdür.
Kimdənsə alacaq böyük intiqam
Sonsuz asimanın zəfər günüdür.

Ziyarətə gedən zəvvarların da,
Əhvalı qarışır, kefi pozulur.
Hər kəs öz ağına gələn deyir,
Hərənin gedişi bir cür yozulur.

Zirvəyə çatanlar Baba qəbrini,
Öpüb qayıdırlar tələmtələsik.
-Tufan yaxınlaşır, - söyləyir Teymur,
Budur, uğuldayır o, kəsik-kəsik.
Tez olun, qayıdın, haqlayar bizi,
Gedək, gələnləri qaytaraq yoldan.
Deyir Səbuhi də gülümsəyərək;
-Möhkəm hirslənibdir bu gün Yaradan.

Zirvədən düşürlər üzüaşağı,
Gələnlər qadınları qaytarmaq üçün.
Yer-göyü bürüyən bu fəlakətdən
Ölüm ağuşundan qoparmaq üçün.
Deyirlər salamat qalmaq naminə:
-Məyisə, Xuraman qayıdın geri.
Afət, Sevinc, Reyhan qayıdın geri.
-Qayıt, Fəridə!
-Ay bacı, inadın heç yeri deyil
Görürsən dağlarda qopub fəlakət.
-Qayıt, Fəridə!
Ancaq çataçatda
olan bu qadın
Qayıtmır,

Aparır Babaya onu məhəbbət.

Bəhmən deyir:

-Qayıdın geri!

Rövşən deyir:

-Qayıdın geri!

Pünhan deyir:

-Dağlar mehvərindən qopub sökülür,

Qayıdın, ay bacı, qayıdın geri!

Mehman deyir:

-Göydən salxım-salxım buzlar tökülür,

Tufan bürüyübdür Baba qəbrini,

Qayıdın, ay bacı, qayıdın geri!

-Düz deyir, qayıdın geri!

-Düz deyir, qayıdın geri!..

-Qardaşlar, çatmağa qırx addım qalıb,

Qayıda bilmərik, niyyətimiz var.

Gəlmişik başaçıq, biz ayaqyalın

Az qalıb, çıxmağa qüvvəmiz çatar,

Qayıda bilmərik, niyyətimiz var.

Fəridə qızının tutub əlindən,

Qalxdılar Babanın ziyarətində.

Qalxdılar, ölümlə durub üz-üzə,

Vurğunam insanın cəsarətində.

Ana da dolandı, qız da dolandı,

Dörd dəfə müqəddəs qəbrin üstünə.

-Çatdıq əhdimizə, - söylədi ana,

Tufan qoy eləsin bacarırsa nə!

Fərqiyyə söylədi: -Yəqin ki Baba,

Belə gündə qaçıb şeytan əlindən.

Qaçıb dağlara ki, uzağa düşsün

İblisin ev yıxan bəd əməlindən.

Ana da söylədi yol gələ-gələ:

-Baba şeytana da burdan daş atıb.

Sıxıb dərələdə qar qalıqına,

Çıxıb o zirvədə uzanıb yatıb.

Birdən qız dayandı, dedi ki, ana
Mən gedə bilmirəm, dincələk bir az.
Donub ayaqlarım, bax, göyərirdir,
Bir də ki nə deyib gör Məmməd Araz:

“Bəlkə, bu yerlərə yolum düşmədi,
Duman, salamat qal, dağ, salamat qal.
Dalımca su atır leysan buludlar,
Bulud, salamat qal, yağ, salamat qal...”

Sözlər çıxar-çıxmaz qızın dilindən,
Qıc olub yığıldı, titrədi dağlar.
Elə bil bölündü göy iki yerə
Dağlar təpəsində müharibə var.
Gəldi ovxarlanmış buz parçaları
Gəldi leysan ilə qızın üstünə.
Dağların qoynunda yığılıb qalan
Yoldu saçlarını qan-yaş tökərək
Ana öz qızına nə söyləyir, nə?
Ana ağı deyib fəğan qopardı
Babanın qoynunda gözləri ağlar;
Qızı dolu vurdu, tufan apardı.

-Dağlar, necə dağlarsan
Buzdan kəmər bağlarsan.
Ölsün balan önündə,
Görüm necə ağlarsan?

Bala, köynəyin buta,
Kim yapışa, kim tuta?
İkimiz birdən ölək,
Bir qoyulaq tabuta.

Deyib Fəridə də huşun itirdi,
Elə bil dağ-dərə qopdu yerindən.
Qovuşub getdilər əbədiyyətə,
Onların önündə baş əyirəm mən.

Qardaşım, duydunmu sən bu hikməti?
Bildinmi insanın amalı nədir?
Gördünmü qadında cəsarəti sən?
Onun qalib gələn kamalı nədir?

Dönmədi əhdindən, öz niyyətindən
Ölümlə zirvədə üz-üzə gəldi.
Qorxmayıb dağların fəlakətindən,
Başaçıq onunla göz-gözə gəldi.

Atıldı qoynuna çovğun, boranın
Qorudu şərəflə insan adını.
Qorudu həyatın son anında da
Məsləki, eşiqni, etiqadını.

Zəvvarların biri qalıb o tayda,
Çıxıb dağ çayı da öz yatağından.
Çovğun hücum edir nəyə çəkərək,
Dağların döşündə sıxlaşır duman.

Elə bil utanıb tutduğu işdən,
Göylər pərdə çəkir bu cinayətə.
Eəl bil özünə indi gəlibdir,
O da dözə bilmir bu xəyanətə.

Sən də qürrələnmə, ey tufan, dayan,
Baxıb əməlinə bir alış, bir yan.
Mən hakim olsaydım, Qiyamət günü
Səni çıxarmazdım qır qazanından.

Qıc olub yığılan xəstə bir qızı,
Vurmaq hünər deyil dağ dolçasıyla.
Bir ana-balanı kimsəsiz görüb
Onları məhv etmək buz parçasıyla.

Dondurmaq, öldürmək peşəndir sənin,
Sənə yaxın düşən kəfənin biçir.
Qara geyimlisən kabuslar kimi,
Dağlar adından xəcalət çəkir.

Barı heç bildinmi nə etdiyini?
Tökdünmü dağlara xışımını sən?
Olsa məşhər belə qatilsən, qatil
Qurtara bilməzsən bu cinayətdən!

...

“Gəlmə, apararam!” söyləyir sular,
Titrəyir uşaqlar öz qorxusundan.
Qarışıb zəvvarlar biri-birinə,
Qalmış Fəridədən hamı nigaran.

Çayın o tayında qalan Yasəmən,
Sığındı çobanın mal pəyəsinə.
Çobanın yoldaşı mehriban Surə,
Sıxdı Yasəmənə öz sinəsinə.

Gecəni qaldılar, səhər açıldı,
Tufan da səngidi bir az, deyəsən
Fəridədən xəbər öyrənmək üçün
Çıxdılar yuxarı Surə, Yasəmən.

Kim isə eşitmiş nalə, fəryadı,
Kim isə qayıtmış bura, deyəsən.
Kim isə örtmüşdü cənazələri
Görən tək qışqırdı yazıq Yasəmən.

Babadan aşağı bir dağ döşündə
Dəhşətdən sarsılıb donub qaldılar.
Nifrətlə boylanıb göylərə sarı,
Vay deyib, ağlayıb şivən saldılar.

Dikib gözlərini biri-birinə,
Hərəsi bir ağız ağı söylədi.
Qocaman dağları tutaraq qanlı,
Onlara ürəkdən yağdı söylədi

-Dağların lələsiylə,
Əldə piyaləsiylə.
Burda bir gəlin ölüb
Yanında balasıylə.

-Dumanla doldu dağlar,
Saraldı, soldu dağlar.
Balasının yanında
Ölüb, anası ağlar.

...

Bir az səbrin olsun, tələsmə, könlüm,
Görürsən titrəyir əlimdə qələm.
Hələ dünya bünyat olandan bəri,
Belə bir aləmi görməyib aləm.

Ananın qolları qızına tərəf
uzanı qalıb.
Qızının qolları anaya sarı
xəyala dalıb.
Körpə dodağında “Ana” sözünü
do vurub.
Ana dodağında “Bala” sözünü
do vurub.
Uzanıb qalıblar biri-birindən
beş addım aralı,
Elə bil baxırlar biri-birinə
yaralı-yaralı.
Nələdən gözlərdə yaş donub.
Fəryaddan dil donub, daş donub...

Onsuz da qəlbimiz sınıq-sınıqdır,
Bəsdir təsvir etidik bu mənzərəni.
Görək hansı yolla qanlı dağlardan,
Çıxarda bilirik zəifləri.

...

Surə Yasəmənə qəhər içində,
Qayıdıb sahildən verdilər xəbər.
Çayın kənarında ələcsiz qalan,
Zəvvarlar üzünü bürüdü kədər.

Yas tutub ağladı dərə, çöl, çəmən
Ağladı doyunca bu faciəyə.
Qoşa tonqal yandı dağlar belində,
Ellər xəbər tutub gəlsinlər deyə.

-Uşaqlar gəlibmi?
-Yox, ay qız, hələ.
Deyirlər dağlarda düşüblər selə.
Qəlbimizi təmiz yemişik, Vallah.
-Qanadı altında saxlasın Allah.
-Üç gündür gediblər bir xəbər yoxdur...
-Deyirlər, tufanda ölənlər çoxdur.
-Allah eləməsin, nə danışırısan?
-Tufana düşübsə, neyləyər insan?
-Bəlkə, qayalardan uçublar elə.
-Ay qız, bu cür sözlər gətirmə dilə.
-Deyirlər, gedibdir Qubaya tərəf...
-Təki heç birisi olmasın tələf...
Gəzdi belə söhbət dildə, ağızda
Danışdı qoca da, cavan da, qız da...

...

Girdiman dağıtmış bütün yolları,
Tutulur qulaqlar nəriltisindən.
Uçurdu körpülər, sal qayalar da,
Heç sular çatmamış nəriltisindən.

Zağ-zağ titrəyirdi hər iki sahil,
Girdiman həyatda nələr etməmiş?
Düşüb girdabına bu dağ çayının,
Suların qoynunda kimlər getməmiş?

Zəvvarlarsa qalib dağ ətəyində,
Şaxtadan, soyuqdan tir-tir əsirdi.
Cavan uşaqların bədənlərini,
Soyuq doğrayırdı, soyuq kəsirdi.

Heç nəyə gümanı çatmadığından,
Sürücü maşını sökdü bir anda.
Qoşa təkərlərin bir taylarını,
Yandırdı. Hərərət çoxaldı canda.

Səhər gözlərini hələ açmamış,
Xəbəre yollandı Dəmir, Bəhliyar...
Keçilməz dağlarla, dar dərələrlə
Getdilər. Onlara Allah olsun yar.

Getdilər, yollarda nələr çəkməmiş,
Getdilər. Getmədim onlar ilə mən.
Getsəydim, zəvvarlar qalardı yalqız,
Getsəydim, düşərdim öz gözlərimdən.

Onsuz da bilirəm, susmayacaqlar,
Açıb deyəcəklər yeri gələndə.
Başları nə çəkib dar dərələrdə,
Mən də biləcəyəm hamı biləndə.

Deyirlər Bəhliyar heç dayanmadan,
Birbaşa Başçının yanına getdi.
Danışdı dağların faciəsindən,
Ölən zəvvarlardan xəbərdar etdi.

Dedi ki, bu gün də kömək getməsə,
Yəqin ki, qırılar sağ qalanlar da.
Cəhənnəmin özü köçmüş dağlara,
Səyirdir atını can alanlar da.

Kəsmiş əhdlərini bir yandan aclıq,
Yapışıb nəm paltar bədənlərinə.
Duman üstlərini elə tutub ki
Dönüb bu boz örtük kəfənlərinə.

Ağızdan çıxan söz donur havada,
Gəlinlər ağlayır, qızlar ağlayır.
Solub üzlərində işıq, təbəssüm
Onların nidası sinə dağlayır...

Başçı telefonu alaraq ələ,
Mərkəzə zəng etdi, kömək istədi.
Dedi ki, zəvvarlar düşüb tufana
-Necə?

-... ..
-Bəli! Bəli! Ölənlər də var,
Hələ çoxları da bir can üstədi.
-Necə?

-... ..
-Yox! Yox!
Sel-su körpüləri yuyub aparmış,
Tufan da yolları uçurmuşdur çox...

Başçı söylədi ki, elə bu saat,
Dağlardan qayıdan öz yanımdadır.
Xilas eləməsək sonra gec olar,
Sağ qalan zəvvarlar son anındadır.

Bir “hava gəmisini” göndərin bizə,
Uçub zəvvarları götürək ordan.
Ümid bir sizdədir, bütün bir rayon
Dağa gedənlərdən qalmış nigaran.

Bəhliyar qayıtdı öz evlərinə,
Gördü qonum-qonşu hamsı burdadır.
Danışdı tufandan dönə-dönə o
Dedi: -Mən burdayam, canım ordadır.

Başçının mərkəzlə söhbətini də,
Danışdı ürəklər tapsın bir təpər.
Dedi: -Vertolyot bu gün gələrsə,
Zəvvarlar qayıdıb bu axşam gələr.

Mərkəz də uzatdı kömək əlini,
Uçdu vertolyot birbaşa dağlara.
Başçı belə olar, görün var olsun,
Təşəkkür də etdi o, qonaqlara.

“Hava gəmisinə” doluşan zaman,
Kiçik ürəklər də rıqqətə gəldi.
Dedilər: -Sağ ol sən, bakılı qardaş
Bizə göstərdiyin bu cür diqqətə!

Sağ qalan zəvvarlar elə o gün də,
Bəhliyar demişkən, qayıtdı geri.
Hələ dağlardadır cüt cənazələr,
Sevinc təsvirinin deyildir yeri.

O gün vertolyot düz iki dəfə,
Qayıtdı dağlara yerə otursun.
Lay-lay dumanların keçdi üstündən
Bir yer tapmadı ki, oturub dursun.

Qayıtdı təzədən yanacaq üçün,
Ağır illər kimi bir gün də bitdi.
Qayıtdı insanlıq naminə yenə,
Dumanlı dağlara o, bir də getdi.

Endi dağ döşünə xeyli aralı,
Düşdü qohum-qardaş, düşdü gələnlər.
Tələsik çatdılar cənazələrə,
Sakit uyuyurdu burda ölənlər.

Yazmıram onları gətirənədək,
Kimlər bu yollarda yıxıldı-durdu.
Kimlər ağı dedi hələ təkbətək,
Kimlər səmada da vay-şivən qurdu.

Özün görürsən ki, mövzu ağırdır,
Ürək qan ağlayır hər sətirbaşı.
Yazmıram çoxunu bilə-bilə mən,
Qoy mənə desinlər naşdır, naşı.

Hələ evə qədər ah-nalələrdən,
Bilirsən nə qədər əzab çəkmişəm?
Sənəm dərz bağlayıb hər bayatıdan,
Qəlbimdə nə qədər ağrı əkməmişəm?

Ancaq deməliyəm bir həqiqəti,
İnanın, demirəm bunu havadan.
Getdilər yer ilə ziyarətgaha
İndi ana-bala gəlir səmadan.

Demək, səmadadır pak ruhları da,
Tanrı məkanında qoşa uçurlar.
Behiştin ən gözəl bir bucağında,
Kəpənəklər kimi hey uçuşurlar...

Döndü ana-bala öz evlərinə,
Gəldi çiyinlərdə qu kimi yüngül.
Gözlədi burda da yenə Fərqiyyə
Ananı qarıdan buraxdı öncül.

Gəldi yas yerinə şəhərdən, kənddən,
Qalın meşələrdə azan da oldu.
Yeddi gün yuxusuz qalıb ac-susuz...
Bu haqda qəzetə yazan da oldu.

Uzaqdan, yaxından, eşidən, bilən
Gəldi zəvvarların “ziyarətinə”.
Gəldilər. Yas qurub ağrı dedilər,
Lal, dilsiz göylərin bu qüdrətinə:

Ucadır başım, Baba,
Ağarıb başım, Baba.
Bəs nəzərə almadın
Bunların yaşın, Baba?

Dağlarda qalan budur,
Bu səsi salan budur.
Bəla çəkməyən başım,
Çək indi, bəlan budur...

Bacı nalə çəkib yoldu saçını,
Qardaş of!.. eləyib baxdı dağlara.
Elin görünməyən qəzəbi, kini
Dönüb bir ümmana axdı dağlara...

Budur, yola düşüb son mənzilinə,
Qışqırır anası: -Getmə, Fəridə!
Yığılıb tay-tuşun gəlib yanına,
Onları gəl məlul etmə, Fəridə!

Deyir yana-yana yazıq Fərqanə:
Fərqiyyə, ay bacı, gedirsən hara?
Barı qoşalaşıb getməyin birdən,
Vurmayın sinəmə sağalmaz yara.

Ana qərq olmuşdu qəm karvanına:
-Belə getmək olmaz, getmə, a qızım!
Evini dağıdıb öz əllərinlə,
Könlümü gəl viran, etmə, a qızım!...

Lakin ana-bala gedir durmadan,
Gedirlər baxmadan aha, fəryada.
Gedirlər, əziyyət olmasın bir də
Son mənzil günündə qohuma, yada.

Getdilər hamının getdiyi yerə,
Getdilər, Babanı edib ziyarət.
Getdilər əbədi məkanlarına,
El-oba ağzından aparıb rəhmət.

...

Həyat davam edir, gəlirlər yenə
Müqəddəs ocağa eldən, obadan.
Gəlirlər dünyanın hər tərəfindən
Xeyir-dua alsın böyük Babadan.

Çıxırlar o başdan bu alp zirvəyə,
Günəş sonra qalxır öz yatağından.
Üzü görünəncə göylər qızının,
Toran yoxa çıxır, şəfəqlənir dan.

Burdan görürsən ki, gündüzlə gecə,
Necə ayrılırlar biri-birindən.
Birindən nur yağır, birindən zülmət,
Heyranam Allahın qüdrətinə mən.

Biri yaxınlaşır, biri çəkilir
Zirvələr gündüzdür, dərələr gecə.
Biri dağ döşüylə düşür aşağı,
Biri kahalarda gizlənir necə?

...

A dostum, sənin də yolun düşərsə,
Babaya dan yeri sökülməmiş qalx.
Günəş öz yerindən tülu edərkən
Boylanıb zirvədən dünyaya bir bax.

Həyat davam edir, gəlirlər yenə,
Gəlirlər Babanın ziyarətinə.
Gəlirlər dünyanın hər tərəfindən
Çatsın hər kəs deyə öz niyyətinə.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

ÖN SÖZ	3
ANA YAZARDIM	5
ANAM HEY...	5
DAŞ HEYKƏL	6
ANA LAYLASI	7
ANA	8
QƏBİRİSTANLIQDA	8
VƏTƏN TORPAĞI	10
VƏTƏN ƏMR EDƏRSƏ...	11
İSMAYILLIDA	11
DİNCLİYİMİ	12
DEMİŞƏM	13
NAFTALANDADIR	13
YAZ DEYİR MƏNƏ	14
YAZQABAĞI	15
BULAQ, AY BULAQ	16
BULUDLAR	16
BU QUŞLARA KİM AD VERİB, GÖRƏSƏN	17
BAHARDIR İNDİ	18
YARAŞIR (<i>Lövhalər</i>)	18
VAR	19
ÇİNARLAR	20
PAYIZIN BAHARI	20
İÇ AHƏNGİNİ	21
BULAQ	21
AY QIZ	22
SİĞMAYIR	23
KÜLƏK	23
KİM ETDİ	24
SƏHƏR OLANDA	24
MÜNASİBƏT (<i>Xalq şairi N.Xəzriyə</i>)	25
HEYİFLƏNDİM	26
BU DÜNYA	26
YANIRAM	27
ÖLÜMÜ ÖLDÜRƏK	27
ƏSİRƏM MƏN	28

KİM BİLİR	28
ARASINDA	29
ARZULAR	30
AY QIZ	30
GÖZƏL	31
ÖMÜR YOLU	31
ÜRƏYİM	32
BU YERDƏN	32
NƏ QƏDƏR Kİ VARAM...	33
SƏMƏD VURĞUN UNUDULMAZ	34
BAXIŞLAR	35
BAYATILAR	35
AY BACIM	36
DİNLƏ QOCALARI, SONRA YAZ	36
HEÇ KƏSİN SƏHVİNİ BAĞIŞLAMARAM	37
QAYITMA	37
AXŞAMLAR	38
HAQQIN SƏSİ	39
ŞER YAZMAQ İSTƏSƏN	39
EŞQ ATƏŞİ	40
NƏ YAXŞI Kİ...	41
AXTARIR	41
XATİRƏ	42
BİR SUAL	42
DÜNYA YANIR	43
OLMAZ	44
KAŞ GƏLMƏYƏYDİ	45
ÖZÜMÜZ ÜÇÜN	45
A QIZLAR	46
KÖRPƏYƏM	46
İSTƏRƏM	47
ÖMRÜNÜ	48
FEVRAL	48
NANKORA	49
MARALGÖL	50
DANIŞMA	50
NİTQ HİSSƏLƏRİ	51
YOLDAYAM...	52

NƏDƏN BİLƏYDİM?..	53
NƏDƏN	54
LAĞ ELƏMƏ	54
İNSAFSIZ	55
XƏLVƏTİ GƏL	55
YAZIQSAN, YAZIQ	56
HEÇ	56
HÖRMƏT VƏZİFƏYƏ	57
MƏSLƏHƏT	57
YORĞANIM	58
BƏLKƏ, BELƏ YAXŞIDIR	59
DAĞLARI GECƏ DİNLƏYƏK	60
YAŞI BİLİNMEZ	61
SABAHA İNAMLA BAXIN	61
AZADLIĞIN QURBANLARI	63
AMAN ALLAH	64
İLƏHİ	64
DÜNYANIN İŞİ ALLAHA QALIB	65
ALLAH SAXLASIN	67
VAR	67
SORUŞMA	68
VAR	68
BİLMİRƏM HEÇ MƏNƏ NƏ OLUB BU GÜN	69
DEYİRƏM	69
BÜTÖVLÜK	70
OĞLUM	71
DÖRDLÜKLƏR (<i>Musfiqin əziz xatirəsinə</i>)	72
QIR QAZANI KİMİ BAZAR QAYNAYIR	77
A DAĞLAR	78
KÖNÜL	79
DAĞLARA BAX	79
İSTƏMİRƏM MƏN	80
QİSMƏT OLARSA	81
HƏLƏ DEYİLƏSİ SÖZÜMÜZ ÇOXDUR	82
BU DÜNYA ÇOX QƏRİBƏDİR	83
ÖLMƏZ NƏSİMİYƏ	84
MƏN SÜLHƏ SƏS VERİRƏM	84
BƏZİ MİLLƏT VƏKİLLƏRİNƏ	86

BU DAĞLARI GÖRMƏMİŞDİM HEÇ BELƏ _____	88
... _____	89
DÜNYADAN _____	90
NƏ DEYİM _____	90
GÖZÜM SU İÇMİR _____	91
ƏMR EDİR VƏTƏN _____	92
VƏTƏN ÇAĞIRIR _____	94
BU DA BİR HƏYATDIR YAŞADIQ BELƏ _____	95
DÜNYA ELƏ BELƏ İMİŞ _____	96
ÇOBANBAYATI _____	97
İNANMA , GÜLÜM _____	98
DAĞLARA BAX DAĞLARA _____	99
ÖMÜR, GÜN YOLDAŞIMA _____	100
YOL VER ZİYARƏTİNƏ _____	101
İLLƏR ÖTDÜ _____	101
MƏN BACARMIRAM _____	102
DÜNYANI... _____	103
BOŞALT QƏLBİNİ _____	104
OYAN, AYAĞA QALX _____	105
GETDİ _____	106
DODAQDƏYMƏZ _____	107
MƏNİ BAĞIŞLAYIN _____	107
DÜNYA HEY... _____	108
YAZIĞIM GƏLDİ _____	109
BOŞALMA, KÖNLÜM _____	109
NƏ YAZIM _____	110
DÖZÜM VER XALQIMA, DÖZÜM, İLAHİ _____	111
ÇAL, KARVAN YERİSİN _____	113
GÖZÜM SU İÇMİR _____	113
YOXDUR _____	115
SƏBR ELƏ, GÜLÜM _____	116
YAZIQ _____	117
GÜVƏNDİYİM QAYALARA QAR YAĞIR _____	117
DÜNYA _____	118
BU PAYIZ _____	118
BİLMİRİK _____	119
İÇİNDƏDİR _____	119
UŞAQ OLMAQ İSTƏYİRƏM _____	120

YAZMAYACAĞAM	122
YAXŞI Kİ, DOSTLAR VAR	123
QIZLAR	124
BU BAHAR DAĞLARA SÜRÜ QALXMADI	125
ÇÖRƏKDİR, ÇÖRƏK	126
NƏ YAXŞI	126
NİLUFƏR GÜLÜ	127
YAŞADIR	128
İNSAN VƏ GÖZƏLLİK	128
MƏNƏ	129
ÖZÜMÜZÜ QORUYAQ	129
VERİN	130
DARIXMIŞAM	130
MÜSƏLMANAM	131
İÇİNDƏ	131
MƏN	132
XIRDALAMIRAM	132
SORUŞ	132
KƏNƏƏLİYƏM	133
BİR AN	133
GƏRƏK	134
SAHİLDƏ	134
GÖRƏNDƏ	135
HANSIDIR?	135
VAR	135
İSTƏRƏM	136
ÇƏTİNDİR	137
OLMASIN	137
SİZ	138
HƏYAT VAR...	138
SEVİN SİZ MƏNİ	139
GUNAHSIZ YERƏ	139
YAXŞI OLARDI	140
BİLMİRƏM	141
ŞAHMƏMMƏD DAĞLAROĞLUYA	142
PAY OLMAMIŞDIR	142
TƏRKİNƏ (Cinas)	143
...	143

İSTƏRƏM _____	144
... _____	145
... _____	145
... _____	146
SUALLAR _____	147
YƏQİN _____	148
BƏNÖVŞƏ (Cinas-gəraylı) _____	149
VƏTƏN YOL GÖZLƏYİR, VƏTƏN DARDADIR _____	149
ATA _____	150
TARİX YAŞI BİLİR... _____	151
AYRILMAQ OLMUR _____	152
GƏRƏK _____	153
BU DÜNYADAN... _____	154
COŞARAMMI MƏN? _____	155
OLAYDIM _____	155
MÜBARƏK OLSUN! _____	156
ƏYRİDİR _____	157
BU HAVADA OYNAMA _____	157
KOR KORA KOR DEMƏSƏ... _____	158
MƏN BACARMADIM _____	159
KÜSMƏK OLARMI? (Məmməd Araza) _____	160
HANSIDIR? _____	161
ÜRƏYİMDƏDİR _____	161
QALACAQ _____	162
4-LÜK _____	163
NƏYİ ÇOXDUR? _____	164
KARVAN YOLLARI _____	164
DÜNYA DÜZƏLMƏDİ _____	165
GÜLLƏ ATMAYIM _____	165
VƏTƏN YAZACAĞAM _____	166
ÜRƏK _____	167
BACILAR _____	168
ƏDALƏT _____	169
GÜNAHKAR KİMDİR? _____	171
MƏNDƏDİR _____	172
VALLAH GÖZƏLLİKDİR _____	172
ƏZİZDİR _____	173

DAĞLARIN	173
LAZIMDIR MƏNƏ	174
HARA UÇURUQ?	175
SÖKÜLƏR BURDA	175
MƏNİM	176
UŞAQLARIN	177
AÇIQ NİFRƏT	177
XOCALI FACİƏSİ	178
HA!..	179
QANIRSANMI?	179
SORAQDI	180
DƏCƏL QIZIM	181
QARDAŞIM HACININ 50 İLLİYİNƏ	181
ŞƏHİDİLK ZİRVƏSİ	182
MÜASİR BAYATILAR	183
MƏNİM ŞERİYYƏTİM	184
TOY	185
YALTAĞIN	185
NECƏ DÖZÜM?	186
ATA	187
HAYIFIM GƏLİR	187
NƏVƏLƏRİM	188
SƏBR ET, KÖNÜL	188
NƏĞMƏLƏRİN ÖMRÜ	189
NƏ UMURSAN?	190
BAYATILAR	190
İSTƏRƏM	191
AYRILIQ	191
DİLİM	192
VARMI	193
“YANIQ KƏRƏMİ”DƏ OYNAMA, QARDAŞ!	194
İSMAYLLI TORPAĞINDA	195
“AŞIQ PƏRİ” MƏCLİSİNİN QIZLARINA	195
DEYİL	196
ALLAH BÖYÜKDÜR	197
DARIXMIŞAM	197
QISQANIRAM	198
BİLİNMEZ	198

OLA BİLMƏZ _____	199
...SƏN NƏDƏN? _____	199
HARDA İDİN? _____	200
GÜL AÇACAQ _____	200
GÜLÜM _____	201
A QANSIZ _____	201
İNSAN HAQQINDA ETÜDLƏR _____	202
O, TƏK SƏNİN DEYİL AXI _____	204
DEMƏYİN _____	204
DEMƏYİN _____	207
XİLAS ALLAHDADIR _____	209
HƏR KÖNÜLÜN _____	213
HƏSRƏT _____	214
DÜNYA _____	214
UCUZ TUTMURAM _____	215
1941-1945 _____	215
BƏNZƏRSİZLİK _____	216
NƏ YAXŞI Kİ _____	216
USTADNAMƏ _____	217
MƏKTƏBİN DİLİNDƏN _____	217
TAMAH _____	219
ÇƏNLİBELƏ DÜŞMƏN GƏLİR _____	219
SƏSLƏR _____	221
TƏZAD _____	222
TƏTİL YAMAN UZANDI _____	223
NƏVƏM NÜBARIN 4 YAŞINA _____	223
ALLAH ÖZ İŞİNİ ÇOX YAXŞI BİLİR _____	226
SİLSİLƏ ŞERLƏR _____	227

POEMALAR

ANA VƏTƏN _____	248
AZADLIĞA GEDƏN YOLLAR QAN İÇİNDƏ _____	256
HACI _____	274
FƏRİDƏ _____	286

Ağami Bağırılı
(Bağırov Ağami Ağa oğlu)

VƏTƏN

Çapa imzalanıb: _____

Format: 60x84 1/16

Çap vərəqi:

Sayı: 100